

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

บทนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก กล่าวคือ ส่วนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะการย้ายถิ่นทั้งในช่วงก่อนการย้ายถิ่น ช่วงย้ายถิ่น และช่วงภายหลังการย้ายถิ่น การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ส่วนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี และส่วนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ตามลำดับ

4.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะการย้ายถิ่น การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณในส่วนแรกนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำนวน 500 คน ซึ่งได้แก่ ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมของแรงงานย้ายถิ่น หลังจากนั้นจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะของการย้ายถิ่น การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ปัญหาหรืออุปสรรคในการพักอาศัยและการทำงานในจังหวัดปทุมธานี ความต้องการช่วยเหลือจากนายจ้าง ตลอดจนการเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างถิ่นต้นทางกับจังหวัดปทุมธานี และความพอใจในการย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี ทั้งภาพรวมและจำแนกตามเพศ เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้นในกระบวนการปรับตัวจนนำไปสู่การตั้งถิ่นฐานระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยข้อมูลจะนำเสนอในรูปของการแจกแจงความถี่ อัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม ของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

จากการสัมภาษณ์แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้รวม 500 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมรวม 10 ด้าน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ขนาดครอบครัวในถิ่นปลายทาง

ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน ตำแหน่งงาน อายุงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามเพศของผู้ย้ายถิ่น ปรากฏผลการศึกษาดังตารางที่ 2 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ

แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานในอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ที่ตกเป็นตัวอย่างในครั้งนี้ มีสัดส่วนของทั้ง 2 เพศใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 55.0 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 45.0 เป็นเพศชาย

อายุ

แรงงานย้ายถิ่นมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 28.7 ปี ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดเท่ากับ 20 ปี และมีอายุสูงสุดเท่ากับ 50 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเท่ากับ 7.1 ปี โดยร้อยละ 32.4 เป็นผู้ที่มิอายุระหว่าง 25-29 ปี รองมา ร้อยละ 30.6 คือผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี ร้อยละ 21.6 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 35-50 ปี และส่วนที่เหลือร้อยละ 15.4 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศของแรงงานย้ายถิ่น พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศชายมีอายุเฉลี่ยมากกว่าเพศหญิง กล่าวคือ แรงงานเพศชายมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 30.4 ปี มีผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดเท่ากับ 20 ปี และอายุสูงสุดเท่ากับ 50 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเท่ากับ 7.0 ปี โดยร้อยละ 34.7 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี รองลงมา ร้อยละ 27.1 คือผู้ที่มีอายุระหว่าง 35-50 ปี ร้อยละ 19.6 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี และส่วนที่เหลือร้อยละ 18.7 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี

ส่วนกลุ่มแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 27.4 ปี ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดเท่ากับ 20 ปี และมีอายุสูงสุดเท่ากับ 50 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเท่ากับ 6.9 ปี โดยร้อยละ 40.4 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี รองลงมา ร้อยละ 30.5 คือผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี ร้อยละ 17.1 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 35-50 ปี และส่วนที่เหลือร้อยละ 12 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี

สถานภาพสมรส

แรงงานย้ายถิ่นกว่าครึ่งหรือร้อยละ 56.2 มีสถานภาพโสด รองมาคือ กลุ่มแรงงานที่สมรส ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 20.8 และ 19.2 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ที่เป็นม้าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่มีเพียงร้อยละ 3.8 เท่านั้น โดยเมื่อแยกพิจารณาตามเพศของแรงงานย้ายถิ่น พบว่า เพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ยังไม่สมรสสูงกว่าเพศชาย กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงส่วนใหญ่ ร้อยละ 63 เป็นผู้มีสถานภาพโสด รองมา ร้อยละ 16.7 คือผู้ที่สมรสไม่จดทะเบียน ร้อยละ 15 เป็นผู้ที่สมรสจดทะเบียน และร้อยละ 5.5 เป็นม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่กับคู่สมรส

ส่วนในกลุ่มแรงงานย้ายถิ่นเพศชายร้อยละ 48 เป็นผู้ที่มิสถานภาพโสด รองมาร้อยละ 28 เป็นผู้ที่สมรสจดทะเบียน ร้อยละ 22.2 สมรสไม่จดทะเบียน และผู้ที่เป็นม่าย หย่า หรือแยกกันอยู่ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.8 เท่านั้น

จำนวนบุตร

จำนวนบุตรของแรงงานย้ายถิ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.5 คน โดยมีจำนวนบุตรสูงสุดเท่ากับ 3 คน จำนวนบุตรต่ำสุด 1 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.6 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 61.4 มีบุตร 1 คน และร้อยละ 38.5 มีบุตร 2-3 คน

เมื่อพิจารณาในแต่ละเพศ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง มีบุตรเฉลี่ยน้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย กล่าวคือ แรงงานเพศหญิงมีบุตรเฉลี่ยเท่ากับ 1.4 คน จำนวนบุตรสูงสุดเท่ากับ 3 คน จำนวนบุตรต่ำสุด 1 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.6 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 66.2 มีบุตร 1 คน และร้อยละ 33.8 มีบุตร 2-3 คน

สำหรับในกลุ่มแรงงานย้ายถิ่นเพศชาย พบว่า มีบุตรเฉลี่ยเท่ากับ 1.5 คน จำนวนบุตรสูงสุดเท่ากับ 3 คน จำนวนบุตรต่ำสุด 1 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.6 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 57.6 มีบุตร 1 คน และร้อยละ 42.4 มีบุตร 2-3 คน

ขนาดครอบครัวในถิ่นปลายทาง

จำนวนสมาชิกของแรงงานย้ายถิ่นที่อยู่ด้วยกันในถิ่นปลายทาง จังหวัดปทุมธานี พบว่า แรงงานย้ายถิ่นมีขนาดครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ 2.4 คน ขนาดครอบครัวสูงสุดเท่ากับ 8 คน ขนาดครอบครัวต่ำสุด 1 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.6 คน โดยแรงงานร้อยละ 38.8 อาศัยอยู่คนเดียว รองมาคือ ร้อยละ 36.2 อาศัยอยู่ด้วยกัน 2-3 คน และร้อยละ 25 อาศัยอยู่ด้วยกัน 4-8 คน

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของแรงงานย้ายถิ่น พบว่า แรงงานหญิงมีขนาดครอบครัวเฉลี่ยในถิ่นปลายทางเล็กกว่าแรงงานชาย เพราะแรงงานหญิงร้อยละ 43.6 เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในถิ่นปลายทางเพียงลำพังมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 33) โดยขนาดครอบครัวของแรงงานหญิงเฉลี่ยเท่ากับ 2.3 คน ขนาดครอบครัวสูงสุดเท่ากับ 8 คน ขนาดครอบครัวต่ำสุด 1 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.6 คน โดยแรงงานหญิงร้อยละ 55 มีสมาชิกเป็นคนในครอบครัว ที่เหลือคือร้อยละ 45 ของแรงงานหญิงมีสมาชิกครอบครัวเป็นญาติพี่น้อง ส่วนแรงงานย้ายถิ่นชายมีขนาดครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 คน ขนาดครอบครัวสูงสุดเท่ากับ 8 คน ขนาดครอบครัวต่ำสุด 1 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.6 คน โดยแรงงานชายร้อยละ 69.3 มีสมาชิกเป็นคนในครอบครัว และส่วนที่เหลือเป็นญาติพี่น้อง ร้อยละ 30.7

ระดับการศึกษา

แรงงานย้ายถิ่นประมาณครึ่งหนึ่งสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองมาคือร้อยละ 33.4 สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ชั้นสูง (ปวศ.) และอนุปริญญา ในขณะที่มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เพียงร้อยละ 12.4 เท่านั้น นอกจากนี้ ยังพบว่า มีแรงงานย้ายถิ่นบางส่วนร้อยละ 5.2 สำเร็จการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแรงงานย้ายถิ่นแยกตามเพศ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับสูงคือ ปริญญาตรีขึ้นไปเท่ากับร้อยละ 14.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 10.2 ของเพศชาย ในทางตรงข้าม แรงงานย้ายถิ่นเพศชายมีสัดส่วนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาร้อยละ 42.7 ในขณะที่แรงงานหญิงเพียงร้อยละ 25.8 จบการศึกษาระดับเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า แรงงานย้ายถิ่นทั้งสองเพศ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงร้อยละ 56.4 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นสัดส่วนสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอื่นๆ ในขณะที่เพศชายมีสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเท่ากับร้อยละ 40 มากเป็นอันดับสอง รองจากผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาตามที่กล่าวมาข้างต้น

ระยะเวลาที่อาศัยในจังหวัดปทุมธานี

แรงงานย้ายถิ่นกลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีมาเป็นระยะเวลาโดยเฉลี่ย 6.6 ปี โดยมีผู้ที่อาศัยอยู่มาเป็นระยะเวลานานสุดคือ 30 ปี และต่ำสุดเท่ากับ 1 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6 ปี โดยแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 43.4 อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีมาเป็นระยะเวลายาวกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี รองมาได้แก่ แรงงานย้ายถิ่นที่อยู่มานานกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.2 แรงงานย้ายถิ่นที่มาอยู่ใหม่เพียง 1 ปี มีร้อยละ 17 และแรงงานย้ายถิ่นที่อยู่มาเป็นระยะเวลายาวกว่า 5 ถึง 10 ปี มีร้อยละ 16.4

เมื่อพิจารณาแรงงานย้ายถิ่นจำแนกตามเพศ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศชาย ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีมาเป็นระยะเวลานานกว่าแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงคือ 7.5 ปี เปรียบเทียบกับ 6 ปี ตามลำดับ โดยมีแรงงานเพศชายที่อาศัยอยู่มาเป็นระยะเวลาสูงสุดเท่ากับ 30 ปี และต่ำสุดเท่ากับ 1 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.7 ปี สัดส่วนที่สูงที่สุด (ร้อยละ 47) คือแรงงานเพศชายที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ส่วนแรงงานเพศหญิง มีผู้ที่อาศัยอยู่มาเป็นระยะเวลาสูงสุดเท่ากับ 26 ปี และต่ำสุดเท่ากับ 1 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.6 ปี โดยแรงงานเพศหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 40.4 อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีมาเป็นระยะเวลายาวกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

สถานภาพการทำงาน

แรงงานย้ายถิ่นที่ตกเป็นตัวอย่างครั้งนี้ ทั้งสองเพศร้อยละ 69.8 เป็นลูกจ้างประจำ ส่วนที่เหลือร้อยละ 30.2 เป็นลูกจ้างชั่วคราว โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มจำแนกตามเพศ พบว่า

แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงร้อยละ 67 เป็นลูกจ้างประจำ และร้อยละ 33 เป็นลูกจ้างชั่วคราว ในขณะที่
แรงงานย้ายถิ่นเพศชาย ร้อยละ 73.3 เป็นลูกจ้างประจำ และร้อยละ 26.7 เป็นลูกจ้างชั่วคราว

ตำแหน่งงาน

การสัมภาษณ์แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีในครั้งนี้
ทั้งสองเพศร้อยละ 60.4 เป็นพนักงานฝ่ายผลิต ส่วนที่เหลือร้อยละ 39.6 เป็นพนักงานฝ่ายสำนักงาน
โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง ร้อยละ 64 เป็นพนักงานฝ่ายผลิต และ
ร้อยละ 36 ทำงานฝ่ายสำนักงาน ส่วนแรงงานย้ายถิ่นเพศชาย ร้อยละ 56 เป็นพนักงานฝ่ายผลิต และ
ร้อยละ 44 ทำงานฝ่ายสำนักงาน

อายุงาน

แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง
ครั้งนี้ มีอายุงานเฉลี่ยเท่ากับ 5.4 ปี อายุงานสูงสุดเท่ากับ 25 ปี อายุงานต่ำสุดเท่ากับ 1 ปี ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 5.6 ปี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 44.2 เป็นผู้ที่มีอายุงานในช่วงมากกว่า 1 ถึง 5 ปี
รองมา ร้อยละ 25 คือผู้ที่มีอายุงาน 1 ปี ร้อยละ 19.4 เป็นผู้ที่มีอายุงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และ
ร้อยละ 11.4 เป็นผู้ที่มีอายุงานมากกว่า 5 ถึง 10 ปี

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของแรงงานย้ายถิ่น พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศชายมีอายุงานเฉลี่ย
มากกว่าเพศหญิง กล่าวคือ แรงงานหญิงมีอายุงานเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 ปี อายุงานสูงสุดเท่ากับ 20 ปี
อายุงานต่ำสุดเท่ากับ 1 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5 ปี โดยแรงงานหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 42.5
มีอายุงานในช่วงมากกว่า 1 ถึง 5 ปี รองมา ร้อยละ 31.6 คือผู้ที่มีอายุงาน 1 ปี ร้อยละ 16.4 มีอายุงาน
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป และร้อยละ 9.5 มีอายุงานมากกว่า 5 ถึง 10 ปี ในขณะที่แรงงานย้ายถิ่นเพศชาย
มีอายุงานเฉลี่ย 6.4 ปี อายุงานสูงสุดเท่ากับ 25 ปี อายุงานต่ำสุดเท่ากับ 1 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 6 ปี โดยแรงงานชายส่วนใหญ่ร้อยละ 46.2 มีอายุงานในช่วงมากกว่า 1 ถึง 5 ปี รองมา
ร้อยละ 23 คือผู้ที่มีอายุงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17 มีอายุงาน 1 ปี และร้อยละ 13.8 มีอายุ
งานมากกว่า 5 ถึง 10 ปี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

แหล่งที่มาของรายได้แต่ละเดือนของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส ค่าเดินทางหรือค่าน้ำมันรถ ค่าเช่าบ้าน
และรายได้เสริมอื่นๆ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เงินเดือน เป็นแหล่งที่มาหลักของ
รายได้ รองมาคือ เงินค่าล่วงเวลา เงินค่าเช่าบ้าน และเงินโบนัสที่นายจ้างจ่ายให้ปีละประมาณ 1-2
ครั้ง ตามลำดับ ตามข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 1 และปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

แรงงานย้ายถิ่นมีรายได้รวมจากทุกแหล่งเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 11,742 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 48,600 บาท ต่ำสุดเท่ากับ 4,300 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5,683.60 บาท โดยแรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท รองมาคือ ร้อยละ 30 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-15,000 บาท และร้อยละ 17.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 15,001 บาทขึ้นไป เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาสำคัญของรายได้แล้ว พบว่า เงินเดือน เป็นแหล่งที่มาที่สำคัญที่สุด โดยแรงงานได้รับเงินเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 8,782.20 บาท รองมาคือ ค่าล่วงเวลา ได้รับเฉลี่ยเดือนละ 1,987.70 บาท อย่างไรก็ตาม มีแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 39 ไม่มีเงินค่าล่วงเวลา นอกจากนี้ แรงงานร้อยละ 30.6 มีเงินโบนัสเฉลี่ยเดือนละ 1,648.40 บาท และมีแรงงานที่ได้รับเงินโบนัสสูงสุดเท่ากับ 5,000 บาท แรงงานร้อยละ 6.2 ได้รับเงินค่าเดินทางหรือค่าน้ำมันรถเฉลี่ยเดือนละ 964.50 บาท ในขณะที่แรงงานร้อยละ 93.8 ใช้บริการรถรับส่งที่โรงงานอุตสาหกรรมจัดหาให้ แรงงานร้อยละ 15.8 ได้รับเงินค่าเช่าบ้านเฉลี่ยเดือนละ 273.50 บาท และแรงงานร้อยละ 9.2 มีรายได้เสริมอื่นๆเฉลี่ยเดือนละ 1,932.10 บาท

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่า แรงงานย้ายถิ่นทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท โดยแรงงานหญิงมีรายได้รวมจากทุกแหล่งเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 10,703.40 บาท ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของเพศชายคือ 13,011.30 บาท เงินเดือนเป็นแหล่งที่มาของรายได้หลักของแรงงานย้ายถิ่นทั้งสองกลุ่ม กล่าวคือ แรงงานหญิงมีเงินเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 7,876.20 บาท ต่ำกว่ารายได้ของแรงงานชายที่มีเงินเดือนเฉลี่ย 9,889.60 บาท รายได้สำคัญถัดมาคือ เงินค่าล่วงเวลา แรงงานหญิงได้รับเฉลี่ยเดือนละ 3,133.60 บาท ต่ำกว่าที่แรงงานชายได้รับคือ 3,428.80 บาทเช่นกัน สำหรับเงินค่าเช่าบ้าน พบว่า แรงงานหญิงได้รับเฉลี่ยเดือนละ 1,580.90 บาท ต่ำกว่าที่แรงงานชายได้รับคือ 1,951.60 บาท ส่วนเงินโบนัส แรงงานหญิงได้รับเฉลี่ยเดือนละ 1,443.10 บาท ต่ำกว่าที่แรงงานชายได้รับคือ 1,879.30 บาท และเงินค่าเดินทางหรือค่าน้ำมันรถ แรงงานหญิงได้รับเฉลี่ยเดือนละ 517.70 บาท เท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าที่แรงงานชายได้รับค่อนข้างมากคือ เฉลี่ยเดือนละ 1,507.10 บาท นอกจากนี้ แรงงานหญิงยังมีรายได้เสริมอื่นๆอีกเฉลี่ยเดือนละ 1,306.30 บาท เปรียบเทียบกับรายได้เสริมเฉลี่ยที่แรงงานชายได้รับคือ เดือนละ 2,905.60 บาท

ตารางที่ 2 การกระจายร้อยละลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศของผู้ย้ายถิ่น

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
เพศ	55.0	45.0	100.0 (500)
อายุ			
20-24 ปี	40.4	18.7	30.6
25-29 ปี	30.5	34.7	32.4
30-34 ปี	12.0	19.6	15.4
35-50 ปี	17.1	27.1	21.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
อายุเฉลี่ย	27.4	30.4	28.7
อายุสูงสุด	50	50	50.0
อายุต่ำสุด	20	20	20.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	6.9	7.0	7.1
สถานภาพสมรส			
โสด	62.9	48.0	56.2
สมรสจดทะเบียน	14.9	28.0	20.8
สมรสไม่จดทะเบียน	16.7	22.2	19.2
ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	5.5	1.8	3.8
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
จำนวนบุตร			
1 คน	66.2	57.6	61.4
2-3 คน	33.8	42.4	38.5
รวม (จำนวน)	100.0 (74)	100.0 (92)	100.0 (166)
จำนวนบุตรเฉลี่ย	1.4	1.5	1.5
จำนวนบุตรสูงสุด	3	3	3
จำนวนบุตรต่ำสุด	1	1	1
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.6	0.6	0.6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
ขนาดครอบครัวในถิ่นปลายทาง			
คนเดียว	43.6	32.9	38.8
2-3 คน	33.5	39.6	36.2
4-8 คน	22.9	27.6	25.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
ขนาดครอบครัวเฉลี่ย	2.3	2.6	2.4
ขนาดครอบครัวสูงสุด	8	8	8
ขนาดครอบครัวต่ำสุด	1	1	1
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.6	1.6	1.6
- ลักษณะความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว			
ครอบครัว	55.1	69.3	62.1
ญาติพี่น้อง	44.9	30.7	37.9
รวม (จำนวน)	100.0 (155)	100.0 (151)	100.0 (306)
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	3.6	7.1	5.2
มัธยมศึกษา	56.4	40.0	49.0
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	25.8	42.7	33.4
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	14.2	10.2	12.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
ระยะเวลาที่อาศัยในจังหวัดปทุมธานี			
1 ปี	23.6	8.9	17.0
มากกว่า 1 ถึง 5 ปี	40.4	47.1	43.4
มากกว่า 5 ถึง 10 ปี	16.0	16.9	16.4
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	20.0	27.1	23.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
ระยะเวลาที่อาศัยเฉลี่ย	5.9	7.5	6.6
ระยะเวลาที่อาศัยสูงสุด	26	30	30
ระยะเวลาที่อาศัยต่ำสุด	1	1	1
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.6	6.7	6.1
สถานภาพทำงาน			
ถูกจ้างชั่วคราว	33.1	26.7	30.2
ถูกจ้างประจำ	66.9	73.3	69.8
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
ตำแหน่งงาน			
พนักงานฝ่ายผลิต	64.0	56.0	60.4
พนักงานฝ่ายสำนักงาน	36.0	44.0	39.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
อายุงาน			
1 ปี	31.6	16.9	25.0
มากกว่า 1 ถึง 5 ปี	42.5	46.2	44.2
มากกว่า 5 ถึง 10 ปี	9.5	13.8	11.4
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	16.4	23.1	19.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
อายุงานเฉลี่ย	4.6	6.4	5.4
อายุงานสูงสุด	20	25	25.0
อายุงานต่ำสุด	1	1	1.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.1	6.0	5.6
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน*			
10,000 บาท หรือน้อยกว่า	58.2	45.3	52.4
10,001-15,000 บาท	30.9	28.9	30.0
15,001 บาท ขึ้นไป	10.8	25.8	17.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

* คำนวณจากข้อคำถาม 6 ข้อ ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส เงินค่าเดินทางหรือค่าน้ำมันรถ เงินค่าเช่าบ้าน และ รายได้เสริมอื่นๆ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน(เฉลี่ย)	10,703.4	13,011.3	11,742.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด	30,900.0	48,600.0	48,600.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุด	4,800.0	4,300.0	4,300.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4,140.2	6,932.0	5,683.6
- เงินเดือน			
10,000 บาท หรือน้อยกว่า	86.2	73.3	80.4
10,001-15,000 บาท	9.8	16.4	12.8
15,001 บาท ขึ้นไป	4.0	10.2	6.8
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
เงินเดือนเฉลี่ย	7,876.2	9,889.6	8,782.2
เงินเดือนสูงสุด	23,000.0	45,000.0	45,000.0
เงินเดือนต่ำสุด	4,000.0	4,000.0	4,000.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3,243.9	5,984.7	4,781.4
- ค่าล่วงเวลา			
ไม่มี	36.0	42.7	39.0
3,000 บาท หรือน้อยกว่า	34.5	28.9	32.0
3,001 บาท ขึ้นไป	29.5	28.5	29.0
รวม (จำนวน)	100.0 (176)	100.0 (129)	100.0 (305)
ค่าล่วงเวลาเฉลี่ย	3,133.6	3,428.8	3,258.5
ค่าล่วงเวลาสูงสุด	10,000.0	8,000.0	10,000
ค่าล่วงเวลาต่ำสุด	500.0	200.0	200.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,730.2	1,829.3	1,775.8
- โบนัส			
ไม่มี	70.5	68.0	69.4
1,500 บาท หรือน้อยกว่า	20.0	19.1	19.6
1,501 บาท ขึ้นไป	9.5	12.9	11.0
รวม (จำนวน)	100.0 (81)	100.0 (72)	100.0 (153)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
โบนัสเฉลี่ย	1,443.1	1,879.3	1,648.4
โบนัสสูงสุด	5,000.0	5,000.0	5,000.0
โบนัสต่ำสุด	200.0	200.0	200.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,095.5	1,330.8	1,227.5
- เงินค่าเดินทาง / ค่าน้ำมันรถ			
ไม่มี	93.8	93.8	93.8
4,000 บาท หรือน้อยกว่า	6.2	6.2	6.2
รวม (จำนวน)	100.0 (17)	100.0 (14)	100.0 (31)
เงินค่าเดินทางเฉลี่ย	517.7	1,507.1	964.5
เงินค่าเดินทางสูงสุด	1,100.0	4,000.0	4,000.0
เงินค่าเดินทางต่ำสุด	200.0	300.0	200.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	292.1	1,300.0	1,014.1
- เงินค่าเช่าบ้าน			
ไม่มี	82.9	85.8	84.2
2,000 บาท หรือน้อยกว่า	11.6	7.6	9.8
2,001 บาท ขึ้นไป	5.5	6.7	6.0
รวม (จำนวน)	100.0 (47)	100.0 (32)	100.0 (79)
เงินค่าเช่าบ้านเฉลี่ย	1,580.9	1,951.6	1,731.0
เงินค่าเช่าบ้านสูงสุด	3,200	4,800	4,800
เงินค่าเช่าบ้านต่ำสุด	300	400	300
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	815.8	963.8	891.6

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
- รายได้เสริมอื่น			
ไม่มี	89.8	92.0	90.8
1,500 บาท หรือน้อยกว่า	8.4	3.6	6.2
1,501 บาท ขึ้นไป	1.8	4.4	3.0
รวม (จำนวน)	100.0 (28)	100.0 (18)	100.0 (46)
รายได้เสริมอื่นเฉลี่ย	1,306.3	2,905.6	1,932.1
รายได้เสริมอื่นสูงสุด	4,000.0	10,000.0	10,000.0
รายได้เสริมอื่นต่ำสุด	450.0	500.0	450.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	684.1	2,972.1	2,059.3

4.1.2 ลักษณะการย้ายถิ่นของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

จากกรอบแนวคิดการย้ายถิ่นข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์ลักษณะการย้ายถิ่นในการวิจัยครั้งนี้ในภาพรวม และจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งสิ้น 500 คน โดยในการวิเคราะห์ผลการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการแยกพิจารณาเป็น 3 ช่วงเวลา กล่าวคือ ช่วงก่อนการย้ายถิ่น ช่วงการย้ายถิ่น และช่วงภายหลังการย้ายถิ่นเข้ามาในจังหวัดปทุมธานี โดยมีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 16 ด้าน ตามตารางที่ 3 ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ในแต่ละช่วงเวลาต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์ช่วงก่อนการย้ายถิ่น

เป็นการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของแรงงานย้ายถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นในช่วงก่อนการย้ายถิ่นเข้ามาในจังหวัดปทุมธานี รวม 6 ด้าน ประกอบด้วย ภูมิภาคที่อาศัยในถิ่นต้นทาง ประสบการณ์การย้ายถิ่น เหตุผลหลักในการย้ายถิ่นออกจากถิ่นต้นทาง อาชีพเดิม รายได้สุดท้าย ก่อนหน้าย้ายถิ่นเข้า และภูมิภาคของสถานที่ทำงานครั้งล่าสุด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ภูมิภาคที่อาศัยในถิ่นต้นทาง

ผลสำรวจกลุ่มตัวอย่างแรงงานย้ายถิ่นทั้งสิ้น 500 คน ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี พบว่า แรงงานหญิงและชาย ส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคที่อาศัยในถิ่นต้นทางที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ร้อยละ 45 ของแรงงานทั้งสองเพศ มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองมาคือ ร้อยละ 20 มาจากภาคเหนือ และร้อยละ 17 มาจากภาคกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า ประมาณร้อยละ 6 ของแรงงานมาจากจังหวัดนครราชสีมา และประมาณร้อยละ 5 มาจากจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานี ตามลำดับ

หากพิจารณาในเชิงระยะทางระหว่างจังหวัดถิ่นต้นทางกับจังหวัดปทุมธานี พบว่า มีระยะทางเฉลี่ยเท่ากับ 458 กิโลเมตร ระยะทางสูงสุด 1,195 กิโลเมตร ระยะทางต่ำสุด 26 กิโลเมตร มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 208 กิโลเมตร โดยแรงงานกว่าร้อยละ 30 มาจากจังหวัดที่อยู่ห่างจากจังหวัดปทุมธานี 401-600 กิโลเมตร รองมาคือ ประมาณร้อยละ 25 เป็นแรงงานที่มาจากจังหวัดที่อยู่ห่างจากปทุมธานี มากกว่า 600 กิโลเมตร ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับ ร้อยละ 22 ของแรงงานมาจากจังหวัดที่อยู่ห่างจากปทุมธานี 201-400 กิโลเมตร

ประสบการณ์การย้ายถิ่น

แรงงานย้ายถิ่นทั้งสองเพศส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ไม่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่น มีเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น ที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนที่จะย้ายเข้ามาอาศัยในจังหวัดปทุมธานี ทำให้ประสบการณ์การย้ายถิ่นของแรงงานที่ทำการสำรวจนี้มีค่าเฉลี่ยเพียง 1.4 ครั้ง โดยแรงงานย้ายถิ่นมีประสบการณ์ย้ายถิ่นสูงสุดเท่ากับ 5 ครั้ง ต่ำสุด 1 ครั้ง และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.8 ครั้ง โดยส่วนใหญ่แรงงานย้ายถิ่น (ร้อยละ 74.7) เคยย้ายถิ่นมาแล้ว 1 ครั้ง รองมาคือ ร้อยละ 17.3 เคยย้ายถิ่นมาแล้ว 2

ครั้ง และมีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นที่เคยย้ายถิ่น 3 ครั้งขึ้นไป ส่วนภูมิภาคที่อาศัยอยู่ล่าสุดก่อนย้ายเข้ามาในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ครั้งหนึ่งของแรงงานอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลมาก่อน และร้อยละ 35.3 อาศัยอยู่ในเขตภาคกลาง โดยจังหวัดล่าสุดที่แรงงานอาศัยอยู่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 27.3 อาศัยในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 15.3 อาศัยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และร้อยละ 13.3 อาศัยในจังหวัดสมุทรปราการ

เมื่อพิจารณาแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง พบว่า ร้อยละ 72 ไม่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่น มีแรงงานหญิงเพียงร้อยละ 28 เท่านั้น ที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนที่จะย้ายเข้ามาอาศัยในจังหวัดปทุมธานี โดยค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เคยย้ายถิ่นเท่ากับ 1.3 ครั้ง จำนวนครั้งที่เคยย้ายถิ่นสูงสุดเท่ากับ 5 ครั้ง ต่ำสุด 1 ครั้ง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.6 ครั้ง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 79.2 เคยย้ายถิ่นมาแล้ว 1 ครั้ง รองมาคือ ร้อยละ 17 เคยย้ายถิ่นมาแล้ว 2 ครั้ง และมีเพียงร้อยละ 4 ที่เคยย้ายถิ่น 3 ครั้งขึ้นไป สำหรับภูมิภาคที่อยู่อาศัยล่าสุดที่ย้ายถิ่นก่อนเข้ามาจังหวัดปทุมธานีนั้น กว่าครึ่งหนึ่งของแรงงานหญิงมีประสบการณ์ย้ายถิ่น โดยเคยอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลมาก่อน และร้อยละ 35 อาศัยอยู่ในเขตภาคกลาง โดยจังหวัดล่าสุดที่แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 31.2) อาศัยอยู่คือ กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 20.8 อาศัยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และร้อยละ 11.7 อาศัยในจังหวัดสมุทรปราการ

แรงงานย้ายถิ่นเพศชายก็เช่นกัน ที่พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.6 ไม่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่น มีเพียงร้อยละ 32.4 เท่านั้น ที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนที่จะย้ายเข้ามาอาศัยในจังหวัดปทุมธานี โดยค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เคยย้ายถิ่นเท่ากับ 1.5 ครั้ง จำนวนครั้งที่เคยย้ายถิ่นสูงสุดเท่ากับ 5 ครั้ง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.0 ครั้ง โดยแรงงานชายร้อยละ 70 เคยย้ายถิ่นมาแล้ว 1 ครั้ง รองมาคือ ร้อยละ 17.8 เคยย้ายถิ่นมาแล้ว 2 ครั้ง และร้อยละ 12.3 เคยย้ายถิ่นมาแล้ว 3 ครั้งขึ้นไป สำหรับภูมิภาคที่อยู่อาศัยล่าสุดที่ย้ายถิ่นก่อนเข้ามาจังหวัดปทุมธานีนั้น ส่วนใหญ่ก็คล้ายคลึงกับแรงงานหญิงคือ ร้อยละ 45.2 เคยอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลมาก่อน ในขณะที่ร้อยละ 35.6 อาศัยในภาคกลาง และร้อยละ 12.3 อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดล่าสุดที่แรงงานชายร้อยละ 23.3 อาศัยอยู่คือ กรุงเทพมหานคร และแรงงานในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 15 อาศัยในจังหวัดสมุทรปราการหรือจังหวัดชลบุรี

เหตุผลหลักในการย้ายถิ่นออกจากถิ่นต้นทาง

จากกรอบวิเคราะห์การย้ายถิ่นของ Everett Lee (1966) ข้างต้น ระบุว่า การตัดสินใจย้ายถิ่นในแต่ละครั้งจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยผลักดันในถิ่นต้นทางและปัจจัยดึงดูดในถิ่นปลายทาง เช่นเดียวกับผลการวิเคราะห์เบื้องต้นในงานวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า แรงงานย้ายถิ่นมีเหตุผลหลักในการตัดสินใจย้ายถิ่น ดังต่อไปนี้

เหตุผลหลักในการตัดสินใจย้ายออกจากถิ่นตั้งถิ่นฐานของแรงงานย้ายถิ่นทั้งสองเพศ จำนวนกว่าครึ่งคือ มีโอกาสในการหางานทำในถิ่นปลายทางดีกว่า ซึ่งการมีงานทำเป็นปัจจัยดึงดูด สำคัญที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นขึ้น รองมาคือ แรงงานกว่าร้อยละ 20 ถูกชักชวนให้มาทำงาน สำหรับ ปัจจัยผลักดันในถิ่นตั้งถิ่นฐานสำคัญที่สุดที่ทำให้มีการตัดสินใจย้ายถิ่นคือ แรงงานกว่าร้อยละ 15 มี รายได้ในถิ่นตั้งถิ่นฐานน้อย

อาชีพเดิม

ก่อนที่แรงงานย้ายถิ่นจะมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีนั้น แรงงาน ย้ายถิ่นร้อยละ 33.2 เพิ่งสำเร็จการศึกษา (ระบุนักเรียนหรือนักศึกษา) รองมาคือ ร้อยละ 28 เป็นพนักงานบริษัท ร้อยละ 18.6 เป็นพนักงานโรงงาน และร้อยละ 15.2 ประกอบอาชีพ เกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป

โดยเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง ร้อยละ 40.4 ระบุนักเรียนหรือนักศึกษา รองมาคือ ร้อยละ 29.5 เป็นพนักงานบริษัท และร้อยละ 17 เป็น พนักงานโรงงาน ส่วนแรงงานย้ายถิ่นเพศชาย ร้อยละ 26.2 เคยเป็นพนักงานบริษัท รองมาคือ ร้อยละ 24.4 เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ร้อยละ 23 ประกอบอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป และ ร้อยละ 20.4 เคยเป็นพนักงานโรงงานมาก่อน

รายได้ครั้งสุดท้ายก่อนย้ายถิ่นเข้า

เมื่อพิจารณารายได้สุดท้ายของแรงงานย้ายถิ่นก่อนที่จะย้ายเข้ามาทำงานในสถานที่ ทำงานปัจจุบัน พบว่า แรงงานย้ายถิ่นมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 7,309.20 บาท รายได้สูงสุด เท่ากับ 30,000 บาท รายได้ต่ำสุดเท่ากับ 2,400 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3,235.30 บาท โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 61.4 มีรายได้ไม่เกิน 7,000 บาท และร้อยละ 33.5 มีรายได้ระหว่าง 7,001-14,000 บาท

เมื่อพิจารณาแรงงานย้ายถิ่นในแต่ละกลุ่ม พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือนเท่ากับ 7,397.20 บาท รายได้สูงสุดเท่ากับ 28,000 บาท รายได้ต่ำสุดเท่ากับ 2,400 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3,157 บาท โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 57.7 มีรายได้ไม่เกิน 7,000 บาท และร้อยละ 37.5 มีรายได้ระหว่าง 7,001-14,000 บาท ในส่วนของแรงงานเพศชาย พบว่า มีรายได้ เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 7,220.20 บาท รายได้สูงสุดเท่ากับ 30,000 บาท รายได้ต่ำสุดเท่ากับ 2,400 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3,319.70 บาท โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 65 มีรายได้ไม่เกิน 7,000 บาท และร้อยละ 29.5 มีรายได้ระหว่าง 7,001-14,000 บาท

ภูมิภาคของสถานที่ทำงานครั้งสุดท้ายก่อนย้ายถิ่นเข้า

แรงงานย้ายถิ่นที่ระบุอาชีพเดิมว่าเคยทำงานมาก่อนทั้งสองเพศ ร้อยละ 66 เคยทำงานในสถานที่ทำงานที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมาก่อน รองมาคือ ร้อยละ 16 เคยทำงานในภาคกลาง และร้อยละ 10.5 เคยทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยหากพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า ร้อยละ 40.4 ของแรงงานเคยทำงานในจังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 16.5 เคยทำงานในกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 6.6 เคยทำงานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดยเมื่อพิจารณาแรงงานย้ายถิ่นในแต่ละกลุ่ม พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงที่เคยทำงานส่วนใหญ่ร้อยละ 74.4 เคยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมาก่อน รองมาคือ ร้อยละ 11.6 เคยทำงานในภาคกลาง ร้อยละ 11.6 เคยทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 8.5 เคยทำงานในภาคเหนือ โดยจังหวัดสุดท้ายที่แรงงานหญิงเคยทำงาน พบว่า ร้อยละ 47.6 เคยทำงานในจังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 17 เคยทำงานในกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 7.3 เคยทำงานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับแรงงานย้ายถิ่นเพศชายที่เคยทำงานมาก่อนส่วนใหญ่กว่าครึ่งหนึ่ง เคยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รองมาคือ ร้อยละ 20 เคยทำงานในภาคกลาง และร้อยละ 12.4 เคยทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดสุดท้ายที่แรงงานชายเคยทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.5 เคยทำงานในจังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 16 เคยทำงานในกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 6 เคยทำงานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) ช่วงการย้ายถิ่นเข้ามาในจังหวัดปทุมธานี

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นในช่วงขณะที่มีการย้ายถิ่นเข้าจังหวัดปทุมธานีใน 5 ประเด็นด้วยกัน ประกอบด้วย การถูกชักชวนให้มาทำงาน การเดินทางในช่วงย้ายถิ่น การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางช่วงย้ายถิ่น และความช่วยเหลือที่ได้รับจากเครือข่ายปลายทางในช่วงย้ายถิ่น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การถูกชักชวนให้มาทำงาน

การย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 54.2 ไม่มีผู้ชักชวน และที่เหลือร้อยละ 45.8 มีผู้ชักชวนให้มาทำงาน ซึ่งผู้ที่เป็นคนชักชวน ร้อยละ 52.4 เป็นคู่สมรสหรือญาติพี่น้อง และร้อยละ 44 เป็นเพื่อน

เมื่อพิจารณาในแต่ละเพศ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นทั้งเพศหญิงและเพศชายกว่าครึ่งหนึ่งมาทำงานในจังหวัดปทุมธานีโดยไม่มีผู้ชักชวน กล่าวคือ ในส่วนของแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง ร้อยละ 53 ไม่มีผู้ชักชวนให้มาทำงาน ในขณะที่ร้อยละ 47 มีผู้ชักชวนให้มาทำงาน ซึ่งผู้ที่ชักชวน ร้อยละ 50.4 เป็นคู่สมรสหรือญาติพี่น้อง และร้อยละ 47.3 เป็นเพื่อน สำหรับในกลุ่มแรงงาน

ย้ายถิ่นเพศชาย พบว่า ร้อยละ 55.6 ไม่มีผู้ชักชวนให้มาทำงาน และร้อยละ 44.4 ถูกชักชวนให้มาทำงาน ซึ่งผู้ที่ชักชวนร้อยละ 45 เป็นคู่สมรสหรือญาติพี่น้อง และร้อยละ 40 เป็นเพื่อน

การเดินทางในช่วงย้ายถิ่น

ในช่วงย้ายเข้ามาจังหวัดปทุมธานี แรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 37.4 เดินทางมาคนเดียว รองมาคือ ร้อยละ 36.2 เดินทางมากับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง และร้อยละ 26.4 เดินทางมากับเพื่อน โดยเมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงร้อยละ 39 เดินทางมากับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง รองมาคือ ร้อยละ 31.6 เดินทางมากับเพื่อน และร้อยละ 30 เดินทางมาคนเดียว ในขณะที่แรงงานย้ายถิ่นเพศชาย ร้อยละ 47 เดินทางมาคนเดียว รองมาคือ ร้อยละ 33 เดินทางมากับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง และร้อยละ 20 เดินทางมากับเพื่อน

การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง

การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นโดยรวม พบว่า แรงงานส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90 ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการย้ายถิ่นมาทำงานในจังหวัดปทุมธานี มีเพียงประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น ที่ไม่ได้รับการสนับสนุน โดยแรงงานย้ายถิ่นประมาณร้อยละ 70 ได้รับความกำลังใจจากครอบครัว รองมาคือ ประมาณร้อยละ 50 ครอบครัวให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และประมาณร้อยละ 20 ครอบครัวช่วยคิดต่อเรื่องที่พักอาศัย ในส่วนของแรงงานย้ายถิ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนนั้น ประมาณครึ่งหนึ่งของแรงงานหญิงหรือชาย รายงานว่า ครอบครัวอยากให้อยู่ในถิ่นต้นทางเพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า รองมาคือ แรงงานประมาณร้อยละ 20 ครอบครัวเห็นว่าอยู่ไกลจากถิ่นต้นทาง และร้อยละ 13 ครอบครัวอยากให้ศึกษาต่อ

เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางช่วงย้ายถิ่น

แรงงานย้ายถิ่นทั้งเพศหญิงและชาย ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70 มีเครือข่ายทางสังคมอยู่ในจังหวัดปทุมธานี กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นประมาณร้อยละ 50 มีครอบครัวหรือญาติพี่น้อง และร้อยละ 20 มีเพื่อนอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

ความช่วยเหลือที่ได้รับจากเครือข่ายปลายทางในช่วงย้ายถิ่น

แรงงานย้ายถิ่นทั้งเพศหญิงและชาย ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 เคยได้รับความช่วยเหลือจากเครือข่ายในช่วงย้ายถิ่น โดยแรงงานเกือบร้อยละ 80 ได้รับความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย และแรงงานกว่าร้อยละ 50 ได้รับความช่วยเหลือในด้านการหางานทำ

3) ช่วงภายหลังจากย้ายถิ่น

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นภายหลังจากการย้ายถิ่น ใน 5 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย เครื่องข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางในปัจจุบัน ความช่วยเหลือของเครือข่ายปลายทางในปัจจุบัน การติดต่อญาติพี่น้องหรือครอบครัวในบ้านเกิด การส่งเงินกลับบ้าน และการชักชวนคนบ้านเกิดให้มาอยู่ในจังหวัดปทุมธานี ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางในปัจจุบัน

เครือข่ายทางสังคมของแรงงานย้ายถิ่นทั้งเพศหญิงและชายปัจจุบันยังคงอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี กล่าวคือ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 ของเครือข่ายยังคงพักอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มีเพียงประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น ที่ปัจจุบันเครือข่ายไม่ได้พักอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีแล้ว

ความช่วยเหลือของเครือข่ายปลายทางในปัจจุบัน

แรงงานย้ายถิ่นทั้งเพศหญิงและชาย ประมาณร้อยละ 60 ปัจจุบันไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเครือข่ายแล้ว ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 40 ยังคงได้รับความช่วยเหลือจากเครือข่าย โดยส่วนใหญ่แรงงานประมาณครึ่งหนึ่งยังคงได้รับความช่วยเหลือด้านการเงิน และแรงงานประมาณร้อยละ 30 ยังคงได้รับความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย สำหรับในกลุ่มที่เครือข่ายไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว ก็เนื่องมาจากแรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 60 มีงานทำแล้ว และแรงงานประมาณร้อยละ 25 แยกออกมาอยู่เองโดยลำพัง

การติดต่อญาติพี่น้องหรือครอบครัวในบ้านเกิด

แรงงานย้ายถิ่นกว่าร้อยละ 90 มีญาติพี่น้องหรือครอบครัวในบ้านเกิด มีเพียงไม่ถึงร้อยละ 10 เท่านั้น ที่ไม่มีญาติพี่น้องหรือครอบครัวในบ้านเกิดแล้ว และแรงงานย้ายถิ่นประมาณร้อยละ 90 ที่ยังมีญาติพี่น้องหรือครอบครัวอยู่ ยังคงติดต่อกลับไปด้วยวิธีการเดินทางกลับไปเยี่ยมมากที่สุด (ร้อยละ 61) เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 39 ที่ใช้วิธีการโทรศัพท์ ซึ่งจำนวนครั้งที่ติดต่อเฉลี่ยคือ ปีละ 37.5 ครั้ง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 92.3 ครั้ง โดยร้อยละ 49.8 ติดต่อปีละ 1-3 ครั้ง และร้อยละ 42 ติดต่อ 10 ครั้งขึ้นไป สำหรับผู้ที่ไม่ติดต่อกลับไปยังบ้านเกิดเลยนั้น มีร้อยละ 71.8 ที่ตอบว่า ไม่มีเวลาติดต่อ และร้อยละ 28.2 ไม่ติดต่อเพราะคนสนิทในครอบครัวย้ายออกไปจากบ้านเกิดแล้ว

เมื่อพิจารณาแรงงานย้ายถิ่นในแต่ละเพศ พบว่า ร้อยละ 97.8 ของแรงงานหญิงยังคงมีญาติพี่น้องหรือครอบครัวอยู่ในบ้านเกิด มีเพียงร้อยละ 2.2 เท่านั้น ที่ไม่มีญาติพี่น้องหรือครอบครัวอยู่ในบ้านเกิดแล้ว โดยแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงที่ยังมีญาติพี่น้องหรือครอบครัวอยู่ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.7 ยังคงติดต่อกลับไปยังบ้านเกิด โดยแรงงานย้ายถิ่นหญิงร้อยละ 62 เลือกใช้วิธีการกลับไปเยี่ยม

ส่วนแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงอีกร้อยละ 38 เลือกใช้วิธีการโทรศัพท์เป็นหลัก ซึ่งเมื่อคิดเป็นจำนวนครั้งที่ติดต่อเฉลี่ยจะเท่ากับ 46 ครั้ง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 106 ครั้ง โดยครึ่งหนึ่งของแรงงานหญิงจะติดต่อปีละ 1-3 ครั้ง และร้อยละ 42.2 ติดต่อ 10 ครั้งขึ้นไป สำหรับผู้ที่ไม่ติดต่อกลับไปยังบ้านเกิดเลย ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.7 ไม่มีเวลา และร้อยละ 33.3 ไม่ติดต่อเพราะคนสนิทในครอบครัวย้ายออกไปจากบ้านเกิดแล้ว

สำหรับแรงงานย้ายถิ่นเพศชาย พบว่า ร้อยละ 94.2 ของแรงงานชายยังคงมีญาติพี่น้องหรือครอบครัวอยู่ในบ้านเกิด มีเพียงร้อยละ 5.8 เท่านั้น ที่ไม่มีญาติพี่น้องหรือครอบครัวอยู่ในบ้านเกิดแล้ว โดยแรงงานย้ายถิ่นเพศชายที่ยังมีญาติพี่น้องหรือครอบครัวอยู่ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.4 ยังคงติดต่อกลับไปยังบ้านเกิด โดยแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 59.6 เลือกใช้วิธีการกลับไปเยี่ยมบ้าน ส่วนแรงงานย้ายถิ่นเพศชายอีกร้อยละ 40.4 เลือกใช้วิธีการโทรศัพท์เป็นหลัก ซึ่งเมื่อคิดเป็นจำนวนครั้งที่ติดต่อเฉลี่ยจะเท่ากับ 27 ครั้ง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 70.6 ครั้ง โดยเกือบครึ่งหนึ่งของแรงงานชายจะติดต่อกลับไปปีละ 1-3 ครั้ง และร้อยละ 42 ติดต่อ 10 ครั้งขึ้นไป สำหรับผู้ที่ไม่ติดต่อกลับไปยังบ้านเกิดเลย ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ไม่มีเวลา และร้อยละ 20 ไม่ติดต่อเพราะคนสนิทในครอบครัวย้ายออกไปจากบ้านเกิดแล้ว

การส่งเงินกลับบ้าน

การส่งเงินกลับบ้าน ถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญประการหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงความผูกพันของผู้ย้ายถิ่นกับครอบครัวในถิ่นต้นทาง และสามารถเป็นตัวบ่งบอกให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางเป็นการถาวรได้ จากการสำรวจพบว่า แรงงานย้ายถิ่นทั้งหมดเกือบครึ่งหนึ่งมีการส่งเงินกลับบ้านเป็นประจำ รองมาคือ ร้อยละ 30 ส่งเงินกลับนานๆครั้ง และร้อยละ 20 ไม่ส่งเงินกลับบ้าน เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) ยังไม่มีเงินพอ และร้อยละ 13.3 ครอบครัวได้ย้ายมาอยู่ในถิ่นปลายทางด้วยกันแล้ว สำหรับเงินส่งกลับเฉลี่ยแต่ละครั้งเป็นเงินเท่ากับ 2,788.10 บาท เงินส่งกลับสูงสุดเท่ากับ 10,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,532.90 บาท โดยแรงงานย้ายถิ่นที่ส่งเงินกลับ ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.7 ส่งเงินกลับไม่เกิน 2,000 บาท และร้อยละ 30.4 ส่งเงินกลับประมาณ 2,001-4,000 บาท

หากจำแนกตามเพศ พบว่า แรงงานหญิงกว่าครึ่งมีการส่งเงินกลับบ้านเป็นประจำ ร้อยละ 27 ส่งเงินกลับนานๆครั้ง และร้อยละ 19 ไม่มีการส่งเงินกลับ เนื่องจากส่วนใหญ่ร้อยละ 78.4 ไม่มีเงินพอ และร้อยละ 11.8 ครอบครัวได้ย้ายมาอยู่ในถิ่นปลายทางด้วยกันแล้ว สำหรับการส่งเงินกลับเฉลี่ยแต่ละครั้งเป็นเงินเท่ากับ 2,779.50 บาท จำนวนเงินส่งกลับสูงสุดเท่ากับ 10,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,534.30 บาท โดยแรงงานหญิงที่ส่งเงินกลับ ร้อยละ 51.8 ส่งเงินกลับบ้านไม่เกิน 2,000 บาท และร้อยละ 33 ส่งเงินกลับ 2,001-4,000 บาท

สำหรับแรงงานเพศชาย พบว่า ร้อยละ 42.2 ส่งเงินกลับบ้านเป็นประจำ ร้อยละ 33.8 ส่งเงินกลับบ้านนานๆครั้ง และร้อยละ 24 ไม่มีการส่งเงินกลับ เนื่องจากส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61) ไม่มีเงินพอ และแรงงานร้อยละ 14.8 ครอบครัวย้ายมาอยู่ในถิ่นปลายทางด้วยกันแล้ว และร้อยละ 13 ตอบว่า ทางบ้านมีเงินพอใช้แล้ว สำหรับการส่งเงินกลับเฉลี่ยแต่ละครั้งเป็นเงินเท่ากับ 2,799.40 บาท จำนวนเงินส่งกลับสูงสุดต่ำกว่าเพศหญิงคือ 7,500 บาท แต่เงินส่งกลับต่ำสุดมากกว่าเพศหญิงคือ 1,000 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,535.60 บาท โดยแรงงานชายที่ส่งเงินกลับบ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 53.8 ส่งเงินกลับบ้านไม่เกิน 2,000 บาท และร้อยละ 27 ส่งเงินกลับ 2,001-4,000 บาท และร้อยละ 19.3 ส่งเงินกลับมากกว่า 4,000 บาท

การชักชวนคนบ้านเกิดให้มาอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

แรงงานย้ายถิ่นทั้งหมดที่ตกเป็นตัวอย่างประมาณร้อยละ 75 ไม่ชักชวนคนในบ้านเกิดให้มาอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มีเพียงร้อยละ 25 เท่านั้น ที่ชักชวน สำหรับเหตุผลที่ไม่ชักชวน ร้อยละ 30.5 ตอบว่าคนในถิ่นต้นทางมีงานทำอยู่แล้ว รองมาคือ ร้อยละ 24.2 เห็นว่าชีวิตความเป็นอยู่ที่ปทุมธานีไม่สะดวกสบาย และร้อยละ 22.8 เห็นว่าขาดความมั่นคงทางรายได้หรืออาชีพ ส่วนผู้ที่ชักชวน ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.2 เห็นว่ามีโอกาสในการทำงานสูง ร้อยละ 16.2 เห็นว่า มีรายได้ดี และร้อยละ 11.2 ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ โดยแรงงานร้อยละ 61.5 ชักชวนคนบ้านเกิด 1-2 คนให้มาอยู่ด้วยกัน และร้อยละ 38.5 ชักชวน 3 คนขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นจำนวนผู้ถูกชักชวนเฉลี่ย 1.7 คน จำนวนผู้ถูกชักชวนสูงสุด 8 คน ต่ำสุด 1 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.2 คน โดยแรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 82 ชักชวนญาติพี่น้อง ร้อยละ 11 ชักชวนเพื่อน และร้อยละ 6.8 ชักชวนบิดามารดา

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า แรงงานเพศหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.8 ไม่ชักชวนคนในบ้านเกิด มีเพียงร้อยละ 24.2 เท่านั้นที่ชักชวน สำหรับเหตุผลที่ไม่ชักชวน ร้อยละ 28 ตอบว่า คนในถิ่นต้นทางมีงานทำอยู่แล้ว รองมาคือ ร้อยละ 26.5 เห็นว่าชีวิตความเป็นอยู่ไม่สะดวกสบาย ร้อยละ 19 เห็นว่าขาดความมั่นคงทางรายได้หรืออาชีพ และร้อยละ 11.8 ตั้งใจอยู่เพียงชั่วคราวเท่านั้น ส่วนเหตุผลที่ชักชวน ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.3 เห็นว่ามีโอกาสหางานทำสูง ร้อยละ 12.3 เห็นว่า มีรายได้ดี และร้อยละ 10.8 เห็นว่า เป็นแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม มีโอกาสหางานได้ง่าย โดยแรงงานหญิงร้อยละ 67.7 ชักชวนคนบ้านเกิด 1-2 คน และร้อยละ 32.3 ชักชวน 3 คนขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นจำนวนผู้ถูกชักชวนเฉลี่ย 1.6 คน จำนวนผู้ถูกชักชวนสูงสุด 8 คน ต่ำสุด 1 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.2 คน โดยแรงงานหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 83 ชักชวนญาติพี่น้อง ร้อยละ 10.8 ชักชวนเพื่อน และร้อยละ 6.2 ชักชวนบิดามารดา

สำหรับแรงงานเพศชาย ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 ไม่ชักชวนคนในบ้านเกิด มีเพียงร้อยละ 24.5 เท่านั้นที่ชักชวน สำหรับเหตุผลที่ไม่ชักชวน ร้อยละ 33.8 ตอบว่า คนในบ้านเกิดมีงานทำอยู่แล้ว รองมาคือ ร้อยละ 27.6 เห็นว่าขาดความมั่นคงทางรายได้หรืออาชีพ และร้อยละ 21.3 เห็นว่าชีวิตความเป็นอยู่ไม่สะดวกสบาย ส่วนเหตุผลที่ชักชวน แรงงานชายกว่าครึ่งเห็นว่า มีโอกาสในการทำงานสูง ร้อยละ 21.2 เห็นว่ามีรายได้ดี และร้อยละ 19.2 ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ซึ่งร้อยละ 53.8 ชักชวนคนบ้านเกิด 1-2 คน และร้อยละ 46.2 ชักชวน 3 คนขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นจำนวนผู้ถูกชักชวนเฉลี่ย 1.8 คน จำนวนผู้ถูกชักชวนสูงสุด 6 คน ต่ำสุด 1 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.1 คน โดยแรงงานชายส่วนใหญ่ร้อยละ 80.8 ชักชวนญาติพี่น้อง ร้อยละ 11.5 ชักชวนเพื่อน และร้อยละ 7.7 ชักชวนบิดามารดา

ตารางที่ 3 การกระจายร้อยละลักษณะการย้ายถิ่นของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงาน
อุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศของผู้ย้ายถิ่น

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
1) ช่วงก่อนการย้ายถิ่น			
ภูมิภาคที่อาศัยในถิ่นต้นทาง			
กรุงเทพฯและปริมณฑล	4.7	6.2	5.4
ภาคกลาง	17.5	17.3	17.4
ภาคเหนือ	22.2	24.9	23.4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	45.8	44.9	45.4
ภาคใต้	9.8	6.7	8.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- จังหวัดที่อาศัยในถิ่นต้นทาง (มากที่สุด 3 อันดับแรก)			
อันดับ 1	นครราชสีมา (6.2)	นครราชสีมา(5.8)	นครราชสีมา (6.0)
อันดับ 2	ขอนแก่น (6.2)	ขอนแก่น อุครธานี (5.3)	ขอนแก่น (5.8)
อันดับ 3	อุครธานี (5.1)	อยุธยา (4.9)	อุครธานี (5.2)
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- ระยะทางระหว่างจังหวัดถิ่นต้นทางกับจังหวัดปทุมธานี			
200 กม. หรือน้อยกว่า	16.4	12.4	14.6
201-400 กม.	22.5	22.2	22.4
401-600 กม.	35.3	36.4	35.8
601 กม.ขึ้นไป	25.8	28.9	27.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
ระยะทางเฉลี่ย	445.1	474.0	458.1
ระยะทางสูงสุด	886.0	1,195	1,195.0
ระยะทางต่ำสุด	26.0	46.0	26.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	202.8	213.8	208.1

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
ประสบการณ์การย้ายถิ่น			
ไม่เคย	72.0	67.6	70.0
เคย	28.0	32.4	30.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- จำนวนครั้งที่เคยย้ายถิ่น			
เคยย้ายถิ่น 1 ครั้ง	79.2	69.9	74.7
เคยย้ายถิ่น 2 ครั้ง	16.9	17.8	17.3
เคยย้ายถิ่น 3 ครั้งขึ้นไป	3.9	12.3	8.0
รวม (จำนวน)	100.0 (77)	100.0 (73)	100.0 (150)
จำนวนย้ายถิ่นเฉลี่ย	1.3	1.5	1.4
จำนวนย้ายถิ่นสูงสุด	5	5	5
จำนวนย้ายถิ่นต่ำสุด	1	1	1
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.6	1.0	0.8
- ภาคที่อยู่อาศัยล่าสุดที่ย้ายถิ่นก่อนมาจังหวัดปทุมธานี			
กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล	54.5	45.2	50.0
ภาคกลาง	35.1	35.6	35.3
ภาคเหนือ	3.9	2.7	3.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.9	12.3	8.0
ภาคใต้	2.6	4.1	3.3
รวม (จำนวน)	100.0 (77)	100.0 (73)	100.0 (150)
- จังหวัดล่าสุดก่อนมาปทุมธานี (มากที่สุด 3 อันดับแรก)			
อันดับ 1	กทม. (31.2)	กทม. (23.3)	กทม. (27.3)
อันดับ 2	อยุธยา (20.8)	สมุทรปราการ ชลบุรี (15.1)	อยุธยา (15.3)
อันดับ 3	สมุทรปราการ (11.7)	อยุธยา (9.6)	สมุทรปราการ (13.3)
รวม (จำนวน)	100.0 (77)	100.0 (73)	100.0 (150)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
เหตุผลหลักในการย้ายถิ่นออกจากถิ่นต้นทาง			
โอกาสหางานทำดีกว่า	50.5	53.8	52.0
ถูกชักชวนให้มาทำงาน	19.6	24.9	22.0
รายได้ในถิ่นต้นทางน้อย	19.6	12.0	16.2
อื่นๆ	10.2	9.3	9.8
รวม	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
อาชีพเดิม			
นักเรียน/ นักศึกษา	40.4	24.4	33.2
พนักงานบริษัท	29.5	26.2	28.0
พนักงานโรงงาน	17.1	20.4	18.6
เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	8.7	23.1	15.2
อื่นๆ	4.4	5.8	5.0
รวม	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
รายได้ครั้งสุดท้ายก่อนย้ายถิ่นเข้า			
7,000 บาท หรือน้อยกว่า	57.7	65.1	61.4
7,001-14,000 บาท	37.5	29.5	33.5
14,001 บาท ขึ้นไป	4.8	5.4	5.1
รวม	100.0 (168)	100.0 (166)	100.0 (334)
รายได้สุดท้ายเฉลี่ย	7,397.2	7,220.2	7,309.2
รายได้สุดท้ายสูงสุด	28,000.0	30,000.0	30,000.0
รายได้สุดท้ายต่ำสุด	2,400.0	2,400.0	2,400.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3,157.1	3,319.7	3,235.3

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
ภูมิภาคสถานที่ทำงานครั้งสุดท้ายก่อนย้ายถิ่นเข้า			
กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล	74.4	57.6	65.9
ภาคกลาง	11.6	20.0	15.9
ภาคเหนือ	3.7	5.9	4.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8.5	12.4	10.5
ภาคใต้	1.8	4.1	3.0
รวม	100.0 (168)	100.0 (166)	100.0 (334)
- จังหวัดของสถานที่ทำงานครั้งสุดท้ายก่อนย้ายถิ่นเข้า (มากที่สุด 3 อันดับแรก)			
อันดับ 1	ปทุมธานี (47.6)	ปทุมธานี (33.5)	ปทุมธานี (40.4)
อันดับ 2	กทม. (17.1)	กทม. (15.9)	กทม. (16.5)
อันดับ 3	อยุธยา (7.3)	อยุธยา (5.9)	อยุธยา (6.6)
รวม	100.0 (168)	100.0 (166)	100.0 (334)
2) ช่วงการย้ายถิ่น			
การถูกชักชวนให้มาทำงาน			
ไม่มี	53.1	55.6	54.2
มีผู้ชักชวน	46.9	44.4	45.8
รวม	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- ผู้ชักชวน			
คู่สมรส/ญาติพี่น้อง	50.4	45.0	52.4
เพื่อน	47.3	40.0	44.1
นายหน้าจัดหางาน	2.3	5.0	3.5
รวม	100.0 (129)	100.0 (100)	100.0 (229)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
เดินทางมากับใคร			
มาคนเดียว	29.5	47.1	37.4
ครอบครัว/ญาติพี่น้อง	38.9	32.9	36.2
เพื่อน	31.6	20.0	26.4
รวม	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง			
ไม่สนับสนุน	10.9	10.2	10.6
สนับสนุน	89.1	89.8	89.4
รวม	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- ประเภทการสนับสนุน*			
ให้กำลังใจ	66.1	70.3	68.0
ค่าใช้จ่าย	50.2	56.9	53.2
ติดต่อเรื่องที่พักอาศัย	22.9	22.3	22.6
อื่นๆ	2.4	4.5	3.4
รวม	100.0 (245)	100.0 (202)	100.0 (447)
- เหตุผลที่ไม่สนับสนุน			
ค่าใช้จ่ายถิ่นต้นทางน้อยกว่า	50.0	43.4	47.1
อยู่ไกลจากถิ่นต้นทาง	23.3	13.0	18.9
อยากให้ศึกษาต่อ	13.3	13.0	13.2
อื่นๆ	13.3	30.4	20.7
รวม (จำนวน)	100.0 (30)	100.0 (23)	100.0 (53)
เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง			
ไม่มี	26.5	32.0	29.0
ครอบครัว / ญาติพี่น้อง	47.7	45.3	46.6
เพื่อน	25.9	22.6	24.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
ความช่วยเหลือของเครือข่ายปลายทางในช่วงย้ายถิ่น			
ไม่เคย	12.9	9.2	11.3
เคย	87.1	90.8	88.7
รวม (จำนวน)	100.0 (202)	100.0 (153)	100.0 (355)
- ประเภทความช่วยเหลือในช่วงย้ายถิ่น*			
ให้ที่พักอาศัย	77.8	74.1	76.2
ช่วยหางานทำ	56.8	53.2	55.2
ช่วยค่าใช้จ่าย	29.0	34.5	31.4
อื่นๆ	1.1	2.9	1.9
รวม (จำนวน)	100.0 (177)	100.0 (138)	100.0 (315)
3) ช่วงภายหลังการย้ายถิ่น			
เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางในปัจจุบัน			
ไม่อยู่ในปทุมธานีแล้ว	17.8	18.3	18.0
ยังอาศัยอยู่ในปทุมธานี	82.2	81.7	82.0
รวม (จำนวน)	100.0 (202)	100.0 (153)	100.0 (355)
ความช่วยเหลือของเครือข่ายปลายทางในปัจจุบัน			
ไม่ให้ความช่วยเหลือแล้ว	62.1	60.9	61.6
ยังคงให้ความช่วยเหลือ	37.9	39.1	38.4
รวม (จำนวน)	100.0 (177)	100.0 (138)	100.0 (315)
- เหตุผลที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเครือข่ายฯ			
ตนเองมีงานทำแล้ว	57.3	57.1	57.2
ตนเองแยกออกมาอยู่เอง	24.5	23.8	24.2
เครือข่ายฯ ย้ายออกจากถิ่นปลายทางไปแล้ว	18.2	19.0	18.6
รวม (จำนวน)	100.0 (110)	100.0 (84)	100.0 (194)

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
- ประเภทความช่วยเหลือในปัจจุบัน			
ช่วยเหลือด้านการเงิน	41.8	59.3	49.6
ยังคงให้ที่พักอาศัย	37.3	22.2	30.6
ช่วยหางานใหม่	14.9	13.0	14.0
อื่นๆ	6.0	5.6	5.8
รวม (จำนวน)	100.0 (67)	100.0 (54)	100.0 (121)
ญาติพี่น้องหรือครอบครัวในบ้านเกิด			
ไม่มี	2.2	5.8	3.8
มี	97.8	94.2	96.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
การติดต่อบ้านเกิด			
ไม่ได้ติดต่อ	9.3	6.6	8.1
ติดต่อ	90.7	93.4	91.9
รวม (จำนวน)	100.0 (269)	100.0 (212)	100.0 (481)
- เหตุผลที่ไม่ติดต่อ			
ไม่มีเวลา	66.7	80.0	71.8
คนที่สนิทย้ายออกไปแล้ว	33.3	20.0	28.2
รวม (จำนวน)	100.0 (24)	100.0 (15)	100.0 (39)
- วิธีการติดต่อบ้านเกิด			
กลับไปเยี่ยม	61.9	59.6	60.9
โทรศัพท์	38.1	40.4	39.1
รวม (จำนวน)	100.0 (244)	100.0 (198)	100.0 (442)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
- จำนวนครั้งที่ติดต่อ			
1-3 ครั้ง	50.0	49.5	49.8
4-9 ครั้ง	7.8	8.6	8.2
10 ครั้ง ขึ้นไป	42.2	41.9	42.1
รวม (จำนวน)	100.0 (244)	100.0 (198)	100.0 (442)
จำนวนครั้งเฉลี่ย	46.1	27.0	37.5
จำนวนครั้งสูงสุด	365	365	365
จำนวนครั้งต่ำสุด	1	1	1
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	106.1	70.6	92.3
การส่งเงินกลับ			
ไม่ส่งเงินกลับ	18.5	24.0	21.0
นานๆครั้ง	26.9	33.8	30.0
เป็นประจำ	54.5	42.2	49.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- จำนวนเงินส่งกลับ			
2,000 บาท หรือน้อยกว่า	51.8	53.8	52.7
2,001-4,000 บาท	33.0	26.9	30.4
4,001 บาท ขึ้นไป	15.1	19.3	16.9
รวม (จำนวน)	100.0 (224)	100.0 (171)	100.0 (395)
เงินส่งกลับเฉลี่ย	2,779.5	2,799.4	2,788.1
เงินส่งกลับสูงสุด	10,000.0	7,500.0	10,000.0
เงินส่งกลับต่ำสุด	500.0	1,000.0	500.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,534.3	1,535.6	1,532.9

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		
	หญิง	ชาย	รวม (จำนวน)
- เหตุผลที่ไม่ส่งเงินกลับ			
ยังไม่มีเงินพอ	78.4	61.1	69.5
ย้ายมาทั้งครอบครัว	11.8	14.8	13.3
ทางบ้านมีเงินพอใช้แล้ว	7.8	13.0	10.5
อื่นๆ	2.0	11.2	6.8
รวม (จำนวน)	100.0 (51)	100.0 (54)	100.0 (105)
การชักชวนคนบ้านเกิดให้มาอยู่ปทุมธานี			
ไม่ชักชวน	75.8	75.5	75.7
ชักชวน	24.2	24.5	24.3
รวม (จำนวน)	100.0 (269)	100.0 (212)	100.0 (481)
- เหตุผลที่ชักชวน			
มีโอกาสหางานทำได้สูง	72.3	51.9	63.2
รายได้ดี	12.3	21.2	16.2
แสวงหาประสบการณ์ใหม่	4.6	19.2	11.2
เป็นแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม	10.8	7.7	9.4
รวม (จำนวน)	100.0 (65)	100.0 (52)	100.0 (117)
- จำนวนผู้ที่ถูกชักชวน			
1-2 คน	67.7	53.8	61.5
3 คนขึ้นไป	32.3	46.2	38.5
รวม (จำนวน)	100.0 (65)	100.0 (52)	100.0 (117)
จำนวนผู้ถูกชักชวนเฉลี่ย	1.6	1.8	1.7
จำนวนผู้ถูกชักชวนสูงสุด	8	6	8
จำนวนผู้ถูกชักชวนต่ำสุด	1	1	1
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.2	1.1	1.2

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะ	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
- ความสัมพันธ์กับผู้ถูกชักชวน			
บิดามารดา	6.2	7.7	6.8
ญาติพี่น้อง	83.1	80.8	82.1
เพื่อน	10.8	11.5	11.1
รวม (จำนวน)	100.0 (65)	100.0 (52)	100.0 (117)
- เหตุผลที่ไม่ชักชวน			
คนในถิ่นต้นทางมีงานทำอยู่แล้ว	27.9	33.8	30.5
ชีวิตความเป็นอยู่ไม่สะดวกสบาย	26.5	21.3	24.2
ขาดความมั่นคงทางรายได้ / อาชีพ	19.1	27.6	22.8
ตั้งใจอยู่เพียงชั่วคราว	11.8	3.1	8.0
ขาดผู้ดูแลบิดามารดาในถิ่นต้นทาง	7.8	5.6	6.9
อื่นๆ	6.9	8.8	7.8
รวม (จำนวน)	100.0 (204)	100.0 (160)	100.0 (364)

4.1.3 การปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

การปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี เป็น การศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการปรับตัวด้านต่างๆของแรงงานย้ายถิ่นเพื่อให้สามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่นในสังคมในถิ่นปลายทาง โดยผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามเกี่ยวกับการ ปรับตัวรวม 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งสิ้น 23 ข้อ และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับแต่ละคำตอบ ซึ่งพิสัยของคะแนนการปรับตัวเท่ากับ 0-34 คะแนน กล่าวคือ

การปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในพื้นที่ปลายทาง ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การรู้จักเพื่อนบ้าน การทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน ความสนิทสนมกับเพื่อน บ้าน และการขอคำปรึกษาจากเพื่อนบ้าน โดยมีพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน การปรับตัว ด้านการติดต่อกับสถาบันต่างๆในพื้นที่ปลายทาง ประกอบด้วยคำถาม 9 ข้อ ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การติดต่อกับหน่วยงานหรือองค์กรในถิ่นปลายทาง การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การเข้าร่วม กิจกรรมทางสังคม การรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย การใช้เวลาว่างในการพักผ่อน และการมีชื่อใน ทะเบียนบ้าน โดยมีพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-14 คะแนน การปรับตัวด้านการพัฒนาทักษะและ อาชีพ ประกอบด้วยคำถาม 6 ข้อ ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การได้รับบรรจุเป็นพนักงานประจำ การ ได้เลื่อนตำแหน่งจากหน้าที่การงาน การได้รับเงินเดือนและสวัสดิการเพิ่มขึ้น การเข้าศึกษาต่อใน สถาบันการศึกษาพื้นที่ปลายทาง และการพัฒนาทักษะที่เกิดขึ้นในสถานที่ทำงาน โดยมีพิสัยของ คะแนนเท่ากับ 0-6 คะแนน และสุดท้ายคือ การปรับตัวด้านรูปแบบการใช้จ่ายเงินของแรงงานย้าย ถิ่น ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ การมีหนี้สิน การ ส่งเงินกลับบ้าน และความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย โดยมีพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน โดยผล การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะอธิบายเกี่ยวกับการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นทั้งหมดในภาพรวม (ของ แรงงานย้ายถิ่นทั้งสองเพศ) และการปรับตัวจำแนกตามเพศของแรงงาน เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ของการปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งปรากฏผลการศึกษา (ตารางที่ 4) ดังต่อไปนี้

การปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน โรงงาน อุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีทั้งสองเพศรวม 500 คน ในครั้งนี้ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นมีคะแนน การปรับตัวอยู่ในระดับปานกลางเฉลี่ยเท่ากับ 13.7 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-34 คะแนน โดยมีคะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 31 คะแนน คะแนนการปรับตัวต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.6 คะแนน โดยแรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.6) มี คะแนนรวมการปรับตัวระหว่าง 11-21 คะแนน รองมาคือ แรงงานร้อยละ 25.8 มีคะแนนรวมการ

ปรับตัวระหว่าง 0-10 คะแนน และแรงงานที่เหลือร้อยละ 5.6 มีคะแนนรวมการปรับตัวระหว่าง 22-34 คะแนน โดยคะแนนรวมการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นนี้ มาจากข้อคำถามจากการปรับตัวรวม 4 ด้าน ได้แก่

การปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า แรงงานย้ายถิ่นมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยน้อยคือ เท่ากับ 2 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน มีคะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 7 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.6 คะแนน โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.8) มีคะแนนการปรับตัวระหว่างบุคคลระหว่าง 1-2 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 28.4 มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน ร้อยละ 22.6 ปรับตัวไม่ได้เลย หรือมี 0 คะแนน และร้อยละ 7.2 มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 5-7 คะแนน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบจากข้อคำถามในส่วนนี้รวม 4 ข้อ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.4) รู้จักเพื่อนบ้านในละแวกที่ตนเองอาศัยอยู่ มีเพียงร้อยละ 33.6 ที่ไม่รู้จักรู้จักเพื่อนบ้าน แต่อย่างไรก็ดี แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 46.2 ไม่เคยทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้านเลย ร้อยละ 43.6 ทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้านเป็นบางครั้ง และเพียงร้อยละ 10.2 ที่ทำกิจกรรมเป็นประจำกับเพื่อนบ้าน สำหรับประเด็นความสนิทสนมกับเพื่อนบ้าน พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47.3) สนิทสนมกับเพื่อนบ้านในถิ่นต้นทางมากกว่า แรงงานร้อยละ 36.4 รายงานว่าสนิทสนมกับเพื่อนบ้านในสองพื้นที่พอๆกัน และแรงงานร้อยละ 16.3 สนิทสนมกับเพื่อนบ้านปัจจุบันมากกว่า และเมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตขึ้น แรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69) เลือกที่จะไม่ปรึกษากับเพื่อนบ้านในละแวกที่อาศัย และร้อยละ 29.8 ขอคำปรึกษาเป็นบางครั้ง โดยแรงงานร้อยละ 35 จะปรึกษาเรื่องทั่วไป ร้อยละ 17.2 ปรึกษาเรื่องที่อยู่อาศัย ร้อยละ 16.5 ปรึกษาปัญหาการทำงาน และร้อยละ 15.5 ปรึกษาเรื่องการเงิน

สำหรับความสัมพันธ์ของแรงงานกับสถาบันต่างๆ ในถิ่นปลายทาง พบว่า คะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.8 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-14 คะแนน โดยมีคะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 13 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2 คะแนน โดยแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 49.8 มีคะแนนในช่วง 1-4 คะแนน แรงงานร้อยละ 48 มีคะแนนระหว่าง 5-9 คะแนน และมีแรงงานเพียงร้อยละ 1.6 ปรับตัวได้มากที่สุด ซึ่งมีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 10-14 คะแนน อย่างไรก็ตาม ยังมีแรงงานส่วนหนึ่งแม้ไม่มากนัก (ร้อยละ 0.6) ที่ไม่สามารถปรับตัวได้เลย (0 คะแนน) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบจากข้อคำถามในส่วนนี้รวม 8 ข้อ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.4) ไม่เคยติดต่อกับหน่วยงานราชการในจังหวัดปทุมธานีเลย ร้อยละ 36 ของแรงงานที่มีการติดต่อกันมาครั้ง และแรงงานร้อยละ 1.6 มีการติดต่อกับเป็นประจำ โดยกลุ่มแรงงานที่เคยติดต่อกับหน่วยงานราชการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58) ติดต่อกับเพื่อทำบัตรประชาชน และร้อยละ 33 ทำการติดต่อเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งหน่วยงานราชการที่

คิดต่อมากที่สุดคือ ที่ว่าการอำเภอ โดยมีแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 76 เคยไปใช้บริการ และสำนักงานเทศบาล มีแรงงานร้อยละ 15 เคยไปใช้บริการ ในส่วนของการทำกิจกรรมศาสนาพบว่า แรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.8) ได้เคยทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นบางครั้ง ร้อยละ 36 ไม่เคยทำกิจกรรมศาสนาในพื้นที่ปลายทางเลย และร้อยละ 7.2 ทำเป็นประจำ สำหรับกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์ พบว่า แรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.6) ไม่เคยร่วมทำกิจกรรม มีเพียงแรงงานร้อยละ 18 ที่ได้มีโอกาสทำเป็นบางครั้ง และร้อยละ 1.4 ทำเป็นประจำ โดยรูปแบบกิจกรรมสาธารณประโยชน์ที่ทำนั้น แรงงานร้อยละ 47.4 ทำความสะอาดชุมชนที่อาศัย แรงงานร้อยละ 30 ร่วมออกกำลังกายหรือแข่งขันกีฬา และร้อยละ 22.7 ร่วมปลูกต้นไม้ ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อาศัยนั้น พบว่า แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.4) ไม่เคยเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเลย มีแรงงานเพียงร้อยละ 27.6 เท่านั้นที่เคยร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งแนวโน้มเดียวกันนี้ก็ได้รับในเรื่องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรชุมชน แรงงานย้ายถิ่นเกือบทั้งหมดคือ ร้อยละ 92.4 ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก มีเพียงร้อยละ 7.6 เท่านั้นที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรชุมชน โดยแรงงานกลุ่มนี้ร้อยละ 71 เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ และร้อยละ 21 เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน นอกจากนี้ มีแรงงานเพียงร้อยละ 7.8 ที่เป็นสมาชิก ได้เคยดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในชุมชนที่อาศัยด้วย สำหรับวิธีการรักษาตนเองยามเจ็บป่วยของแรงงาน พบว่า กว่าร้อยละ 80 ใช้บริการโรงพยาบาลของรัฐ หรือเอกชนที่เป็นคู่สัญญากับโรงงานที่แรงงานทำงานอยู่ ร้อยละ 16.2 ซื้อยากินหรือรักษาด้วยวิธีการพื้นบ้าน และที่เหลือร้อยละ 1.8 ปล่อยให้หายเอง ส่วนการใช้เวลาพักผ่อนยามว่างนั้น แรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.6) ได้ใช้เวลาสำหรับการพักผ่อนบ้างนานๆครั้ง ร้อยละ 16 ได้พยายามจัดสรรเวลาพักผ่อนเป็นประจำ และแรงงานร้อยละ 12.4 ไม่มีเวลาพักผ่อนเลยเพราะต้องทำงานทุกวัน สำหรับกิจกรรมวันพักผ่อน แรงงานกว่าครึ่งใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการออกไปเลือกซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ ร้อยละ 30 ใช้เวลาเดินเล่นพักผ่อนหรือสังสรรค์กับเพื่อน และร้อยละ 14.4 ชอบไปชมภาพยนตร์ ซึ่งสถานที่พักผ่อน แรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) เลือกไปห้างสรรพสินค้า และร้อยละ 17.4 เลือกพักผ่อนที่สวนสาธารณะในบริเวณด้านหน้านิคมอุตสาหกรรมนวนคร ส่วนประเด็นสุดท้ายในเรื่องการแจ้งย้ายทะเบียนบ้าน พบว่า แรงงานร้อยละ 83 ไม่ได้แจ้งย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาในจังหวัดปทุมธานี มีเพียงร้อยละ 17 เท่านั้น ที่มีการแจ้งย้ายทะเบียนบ้าน ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า มีแรงงานจำนวนประมาณ 85 ราย ที่รายงานว่า ได้ซื้อบ้านเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือครอบครัวยุติในเขตพื้นที่ปลายทาง

ในส่วนของการปรับตัวด้านการพัฒนาทักษะและอาชีพ พบว่า คะแนนการปรับตัวของแรงงานโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ 3.1 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-6 คะแนน

คะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 6 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.6 คะแนน โดยแรงงานย้ายถิ่นเกือบครึ่ง (ร้อยละ 45.4) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 27 มีคะแนนระหว่าง 1-2 คะแนน ร้อยละ 20.6 มีคะแนนระหว่าง 5-6 คะแนน และที่เหลือร้อยละ 7 ไม่มีคะแนนหรือ 0 คะแนน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบจากข้อคำถามรวม 6 ข้อ พบว่า แรงงานร้อยละ 70 เป็นลูกจ้างประจำ และร้อยละ 30 เป็นลูกจ้างชั่วคราว โดยในช่วงที่ผ่านมา แรงงานร้อยละ 61.2 ไม่เคยได้รับการเลื่อนตำแหน่งงาน ในขณะที่ร้อยละ 38.8 เคยได้รับการเลื่อนตำแหน่ง และในอนาคตแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 60.2 ก็เห็นว่า ตนเองไม่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่ง โดยที่แรงงานในกลุ่มนี้มีสัดส่วนร้อยละ 31 ที่เห็นว่า ตนเองมีวุฒิการศึกษาน้อย ร้อยละ 29.6 ตอบว่า โรงงานไม่มีตำแหน่งงานสูงกว่ารองรับ และร้อยละ 11.3 มีกำหนดเวลาจ้างงานแน่นอน จึงไม่มีการเลื่อนตำแหน่งงาน ในขณะที่แรงงานร้อยละ 39.8 เห็นว่า ตนเองมีโอกาสดำเนินการเลื่อนตำแหน่ง ทั้งนี้เนื่องจากร้อยละ 33.7 คิดว่าตนเองมีความตั้งใจในการทำงานสูง จึงน่าจะมีโอกาสได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง และร้อยละ 33.6 ตอบว่า โรงงานมีการปรับตามเกณฑ์หรืออายุงาน ในด้านค่าจ้างและสวัสดิการนั้น พบว่า แรงงานร้อยละ 76.2 ได้รับค่าจ้างและสวัสดิการเพิ่มขึ้นในปีที่ผ่านมา มีเพียงร้อยละ 23.8 ที่ไม่ได้รับค่าจ้างและสวัสดิการเพิ่มขึ้น ในส่วนของ การศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมภายหลังสำเร็จการศึกษา พบว่า แรงงานมากถึงร้อยละ 80 ไม่ได้มีการศึกษาต่อ มีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่ศึกษาต่อหรือฝึกอบรมเพิ่ม โดยส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ร้อยละ 40.6 ได้เคยอบรมเพิ่มเติมระยะสั้นด้านทักษะฝีมือ และร้อยละ 31.7 ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ ร้อยละ 62.4 ของแรงงานที่นายจ้างได้ให้โอกาส ได้รับการฝึกทักษะเพิ่มเติมเฉลี่ยปีละ 1.7 ครั้ง โดยมีแรงงานที่ได้รับการฝึกมากที่สุดปีละ 12 ครั้งหรือทุกเดือน ซึ่งเรื่องที่ทำกรฝึกอบรมส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.7) เป็นเรื่องความรู้ในการปฏิบัติงาน และร้อยละ 27.8 เป็นเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

สำหรับด้านสุดท้ายคือ รูปแบบการใช้จ่ายเงิน พบว่า แรงงานย้ายถิ่นมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยปานกลางเท่ากับ 3.9 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน คะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 7 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.3 คะแนน โดยแรงงานย้ายถิ่นกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.8) มีคะแนนระหว่าง 3-4 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 32.2 มีคะแนนระหว่าง 5-7 คะแนน และร้อยละ 12.6 มีคะแนนระหว่าง 1-2 คะแนน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบข้อคำถามรวม 4 ข้อ พบว่า แรงงานกว่าครึ่งมีรายได้พอใช้ แต่ไม่มีเหลือเก็บออม ร้อยละ 29.4 มีเงินไม่พอใช้ มีเพียงร้อยละ 17.6 ที่มีเงินเหลือพอเก็บออม นอกจากนี้ แรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 63.4 ยังมีภาระหนี้สิน โดยมีภาระหนี้เฉลี่ยเท่ากับ 159,920.80 บาท ภาระหนี้สูงสุดเท่ากับ 2 ล้านบาท ต่ำสุด 1,000 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 312,800.90 บาท โดยแรงงาน

ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.6) มีภาระหนี้ไม่เกิน 50,000 บาท ร้อยละ 15 มีภาระหนี้ระหว่าง 100,001-500,000 บาท และร้อยละ 10 มีภาระหนี้มากกว่า 500,000 บาท ซึ่งสาเหตุของหนี้สิน ร้อยละ 32.2 เกิดจากการผ่อนค่าสินค้าอุปโภคบริโภค รองมาคือ ร้อยละ 26.8 ผ่อนชำระที่อยู่อาศัย ร้อยละ 22.7 ชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และร้อยละ 17 ชำระคืนค่าใช้จ่ายบัตรเครดิต โดยแหล่งกู้ยืมเงินสำคัญ แรงงานย้ายถิ่นกว่าครึ่งมีภาระหนี้สินกับสถาบันการเงิน รองมาคือ ร้อยละ 11 กู้ยืมจากครอบครัวหรือญาติพี่น้อง กู้เงินสวัสดิการพนักงาน และกู้ยืมเงินนอกระบบ สำหรับการส่งเงินกลับบ้าน ซึ่งเคยกล่าวมาข้างต้นแล้ว พบว่า แรงงานส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งมีการส่งเงินกลับบ้านเป็นประจำ รองมาคือ ร้อยละ 30 ส่งเงินกลับนานๆ ครั้ง และร้อยละ 20 ไม่ส่งเงินกลับบ้าน เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) ยังไม่มีเงินพอ และร้อยละ 13.3 ครอบครัวได้ย้ายมาอยู่ในถิ่นปลายทางด้วยกันแล้ว สำหรับเงินส่งกลับเฉลี่ยแต่ละครั้งเป็นเงินเท่ากับ 2,788.10 บาท เงินส่งกลับสูงสุดเท่ากับ 10,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,532.90 บาท โดยแรงงานย้ายถิ่นที่ส่งเงินกลับ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.7) ส่งเงินกลับไม่เกิน 2,000 บาท และร้อยละ 30.4 ส่งเงินกลับ 2,001-4,000 บาท และประเด็นสุดท้ายคือ การพิจารณาลักษณะที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า แรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78)เช่าพาร์ตเมนต์อยู่ โดยส่วนใหญ่แรงงานย้ายถิ่นจะอาศัยอยู่คนเดียว หรือไม่ก็อาศัยอยู่กับครอบครัว ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 33.8 และ 33.6 ตามลำดับ ในขณะที่มีแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 17 ซึ่ที่อยู่อาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือครอบครัว และมีแรงงานย้ายถิ่นเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ที่นายจ้างมีสวัสดิการจัดหาที่พักอาศัยให้ หรืออาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

เพื่อให้เห็นแนวโน้มการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆของแรงงานย้ายถิ่นให้เข้ากับสังคมในถิ่นปลายทาง จำแนกตามเพศ ซึ่งผลการศึกษาโดยทั่วไป พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศชายมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิงในทุกด้านเล็กน้อย โดยมีรายละเอียดการปรับตัวของแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

การปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง

โดยรวมแล้วแรงงานหญิงมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ 13.2 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-34 คะแนน โดยมีคะแนนการปรับตัวสูงสุด 31 คะแนน และต่ำสุด 1 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.6 คะแนน โดยแรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.9) มีคะแนนรวมการปรับตัวระหว่าง 11-21 คะแนน รองมาคือ แรงงานหญิงร้อยละ 28 มีคะแนนรวมการปรับตัวระหว่าง 0-10 คะแนน และแรงงานหญิงที่เหลือร้อยละ 5.1 มีคะแนนระหว่าง 22-34 คะแนน

เมื่อพิจารณารายละเอียดของการปรับตัว พบว่า แรงงานหญิงปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในจังหวัดปทุมธานีได้น้อย โดยมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.8 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน คะแนนการปรับตัวสูงสุด 6 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.6 คะแนน โดยแรงงานหญิงส่วนใหญ่(ร้อยละ 39.3) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 1-2 คะแนน รองมาคือ แรงงานหญิงร้อยละ 27.6 มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน ใกล้เคียงกับแรงงานหญิงที่ปรับตัวไม่ได้เลยหรือ 0 คะแนน (ร้อยละ 27) และแรงงานหญิงที่เหลือร้อยละ 6.2 มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 5-7 คะแนน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบข้อคำถาม พบว่า แรงงานหญิงร้อยละ 63.3 รู้จักเพื่อนบ้านในละแวกที่ตนเองอาศัย มีเพียงร้อยละ 36.7 ที่ไม่รู้จักรู้จักเพื่อนบ้าน แต่อย่างไรก็ตาม แรงงานหญิงเกือบครึ่งไม่เคยร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 41.8 เข้าร่วมเป็นบางครั้ง และร้อยละ 10.2 เข้าร่วมเป็นประจำ ซึ่งเห็นได้จากการที่ร้อยละ 48.9 สนับสนุนกับเพื่อนบ้านในถิ่นค้นทางมากกว่า มีเพียงร้อยละ 17.2 เท่านั้นที่สนับสนุนกับเพื่อนบ้านปัจจุบันในจังหวัดปทุมธานี และเมื่อมีปัญหาแรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.4) เลือกที่จะไม่ปรึกษากับเพื่อนบ้าน ในขณะที่ร้อยละ 27.6 ขอคำปรึกษาเป็นบางครั้ง ซึ่งร้อยละ 28.6 ส่วนใหญ่ปรึกษาเรื่องที่อยู่อาศัยหรือเรื่องทั่วไป ร้อยละ 22.5 ปรึกษาปัญหาการทำงาน และร้อยละ 14.3 ปรึกษาเรื่องการเงิน

สำหรับความสัมพันธ์ของแรงงานหญิงกับสถาบันต่างๆ ในถิ่นปลายทางนั้น พบว่า คะแนนการปรับตัวเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ 4.6 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-14 คะแนน โดยมีคะแนนการปรับตัวสูงสุด 13 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2 คะแนน โดยแรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 1-4 คะแนน และแรงงานหญิงร้อยละ 45.5 มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 5-9 คะแนน นอกจากนี้ ยังมีแรงงานหญิงส่วนหนึ่งแม้ไม่มากนัก (ร้อยละ 1.1) ที่ไม่สามารถปรับตัวได้เลย (0 คะแนน) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบข้อคำถาม พบว่า แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.4) ไม่เคยติดต่อกับหน่วยงานราชการในจังหวัดปทุมธานีเลย ร้อยละ 30.2 ของแรงงานหญิงมีการติดต่อกันหลายๆ ครั้ง และมีเพียงร้อยละ 1.5 ของแรงงานหญิงเท่านั้นที่มีการติดต่อเป็นประจำ ซึ่งกลุ่มแรงงานหญิงที่เคยติดต่อกับหน่วยงานราชการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53) ทำการติดต่อเพื่อทำขอบัตรประชาชน และร้อยละ 42.5 ทำการติดต่อเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งหน่วยงานราชการที่แรงงานหญิงติดต่อนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.7) ติดต่อกับที่ว่าการอำเภอ และร้อยละ 19.5 ติดต่อกับสำนักงานเทศบาล ในส่วนของกิจกรรมทางศาสนานั้น แรงงานย้ายถิ่นหญิงร้อยละ 56.8 ได้เคยทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นบางครั้ง และร้อยละ 39.3 ไม่เคยทำกิจกรรมทางศาสนาในพื้นที่ปลายทางเลย สำหรับการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ พบว่า แรงงานหญิงมากถึงร้อยละ 83 ไม่เคยร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์เลย มีเพียงแรงงาน

หญิงร้อยละ 16.4 เท่านั้นที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นบางครั้ง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมสาธารณสุขประโยชน์ที่ ทำนั้น แรงงานหญิงร้อยละ 41.3 ร่วมทำความสะอาดชุมชนที่อาศัย ร้อยละ 30.4 ร่วมออกกำลังกาย หรือแข่งขันกีฬา และร้อยละ 28.3 ร่วมปลูกต้นไม้ ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อาศัย พบว่า แรงงานหญิงร้อยละ 75.3 ไม่เคยเข้าร่วมแสดง ความคิดเห็นเลย มีเพียงร้อยละ 24.7 เท่านั้นที่เคยเข้าร่วม ซึ่งแนวโน้มเดียวกันนี้ก็ ได้พบในเรื่องการ เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรชุมชน แรงงานหญิงมากถึงร้อยละ 94.5 ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก มี เพียงร้อยละ 5.5 เท่านั้นที่เป็นสมาชิก ซึ่งแรงงานหญิงกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม สหกรณ์ออมทรัพย์และกองทุนหมู่บ้าน โดยมีสัดส่วนเท่ากับ ร้อยละ 60 และร้อยละ 20 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีแรงงานร้อยละ 5.8 ได้เคยดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในชุมชนที่อาศัยด้วย สำหรับวิธีการรักษาตนเองยามเจ็บป่วย พบว่า แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 84 ใช้บริการ รักษาตัวในโรงพยาบาลของรัฐหรือเอกชนที่เป็นคู่สัญญากับโรงงานที่ทำงานอยู่ และร้อยละ 14.2 ซื้อยากินเองหรือรักษาด้วยวิธีการรักษาพื้นบ้าน ในส่วนของการพักผ่อนยามว่างนั้น แรงงานหญิง ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.2) ได้ใช้เวลาสำหรับการพักผ่อนนานๆครั้ง ร้อยละ 19.3 ได้พยายามจัดสรร เวลาพักผ่อนเป็นประจำ และแรงงานหญิงร้อยละ 10.5 ไม่มีเวลาพักผ่อนเลย ซึ่งกิจกรรมวัน พักผ่อน แรงงานหญิงร้อยละ 49.6 ใช้เวลาในการออกไปเลือกซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ ร้อยละ 30.5 ใช้เวลาพักผ่อนหรือสังสรรค์กับเพื่อน และร้อยละ 16 ใช้เวลาพักผ่อนโดยการชมภาพยนตร์ ซึ่ง สถานที่พักผ่อน แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) เลือกไปห้างสรรพสินค้า และร้อยละ 16.7 เลือกพักผ่อนที่สวนสาธารณะบริเวณด้านหน้านิคมอุตสาหกรรมนวนคร สำหรับประเด็นเรื่องการ แฉ่งย้ายทะเบียนบ้านนั้น แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87) ไม่มีการแฉ่งย้ายทะเบียนบ้าน มีเพียง ร้อยละ 13 ที่มีการแฉ่งย้ายทะเบียนบ้าน ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า มีแรงงาน หญิงจำนวนประมาณ 35 ราย ที่รายงานว่าได้ซื้อบ้านเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือครอบครัวใน เขตพื้นที่ปลายทาง

สำหรับด้านการพัฒนาทักษะและอาชีพ พบว่า มีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยในระดับ ปานกลางคือ 3 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-6 คะแนน คะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 6 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.5 คะแนน โดยแรงงานหญิง ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.4) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 28.7 มี คะแนนระหว่าง 1-2 คะแนน ร้อยละ 15.3 มีคะแนนระหว่าง 5-6 คะแนน และแรงงานหญิงที่เหลือ ร้อยละ 7.6 มีคะแนนการปรับตัว 0 คะแนน หรือปรับตัวไม่ได้เลย เมื่อพิจารณาองค์ประกอบข้อ คำถาม พบว่า แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67) ทำงานเป็นลูกจ้างประจำ และร้อยละ 33 เป็น ลูกจ้างชั่วคราว โดยในช่วงที่ผ่านมาแรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69) ไม่เคยได้รับการเลื่อน

ตำแหน่งหน้าที่การงานเลย มีเพียงร้อยละ 31 ที่เคยได้รับการเลื่อนตำแหน่ง และในอนาคตแรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.7) เห็นว่า ตนเองไม่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่ง โดยแรงงานหญิงในกลุ่มนี้ร้อยละ 35.3 ให้เหตุผลว่า ตนเองมีวุฒิการศึกษาน้อย ร้อยละ 25 ตอบว่า โรงงานไม่มีตำแหน่งงานสูงกว่ารองรับ และร้อยละ 13.2 มีกำหนดเวลาจ้างงานแน่นอน จึงไม่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ส่วนแรงงานหญิงร้อยละ 39.3 ที่เห็นว่า ตนเองมีโอกาสดำเนินการเลื่อนตำแหน่ง ให้เหตุผลว่าตนเองมีความตั้งใจในการทำงานสูงจึงน่าจะมีโอกาสได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งงาน และร้อยละ 32.4 ตอบว่า โรงงานมีการปรับตำแหน่งตามเกณฑ์ หรือเมื่อมีอายุงานมากขึ้น ในด้านค่าจ้างและสวัสดิการของแรงงาน พบว่า แรงงานหญิงร้อยละ 76.4 ได้รับค่าจ้างและสวัสดิการเพิ่มขึ้นในปีที่ผ่านมา โดยมีแรงงานร้อยละ 23.6 ที่ไม่ได้รับค่าจ้างและสวัสดิการเพิ่มขึ้น ส่วนการศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมภายหลังสำเร็จการศึกษานั้น แรงงานหญิงมากถึงร้อยละ 81.8 ไม่ได้มีการศึกษาต่อ มีเพียงร้อยละ 18.2 ที่ศึกษาต่อหรือฝึกอบรมเพิ่มเติม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการอบรมเพิ่มเติมทักษะการทำงานระยะสั้น และร้อยละ 36 ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ ร้อยละ 58.5 ของแรงงานหญิงที่นายจ้างได้ให้โอกาส ได้รับการฝึกทักษะเพิ่มเติมจากนายจ้างเฉลี่ยปีละ 1.7 ครั้ง และมีแรงงานย้ายถิ่นที่ได้รับการฝึกเพิ่มเติมมากที่สุดปีละ 12 ครั้งหรือทุกเดือน ซึ่งเรื่องที่ทำให้การฝึกอบรม แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.3) ได้รับการอบรมเรื่องความรู้ในการปฏิบัติงาน และร้อยละ 21 ได้รับการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

สำหรับด้านรูปแบบการใช้จ่ายเงิน พบว่า แรงงานหญิงมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยในระดับปานกลางคือ 3.9 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน คะแนนการปรับตัวสูงสุด 7 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.3 คะแนน โดยแรงงานหญิงกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.4) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 30.8 มีคะแนนระหว่าง 5-7 คะแนน และแรงงานหญิงร้อยละ 12.4 มีคะแนนระหว่าง 1-2 คะแนน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบข้อคำถามในส่วนนี้ พบว่า แรงงานหญิงกว่าครึ่งมีรายได้พอใช้ แต่ไม่มีเหลือเก็บออม ร้อยละ 29 มีเงินไม่พอใช้ และมีแรงงานหญิงเพียงร้อยละ 16 เท่านั้น ที่มีเงินเหลือเก็บออม นอกจากนี้ แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.5) ยังมีภาระหนี้สิน โดยมีภาระหนี้เฉลี่ยเท่ากับ 119,237.90 บาท ภาระหนี้สูงสุดเท่ากับ 2 ล้านบาท ต่ำสุดเท่ากับ 1,000 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 292,317.80 บาท โดยแรงงานหญิงที่มีภาระหนี้สิน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.2) มีภาระหนี้ไม่เกิน 50,000 บาท และร้อยละ 11.2 มีภาระหนี้ระหว่าง 100,001-500,000 บาท ซึ่งสาเหตุของหนี้สินส่วนใหญ่เกิดจากการผ่อนค่าสินค้าอุปโภคบริโภค หรือการชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มีสัดส่วนเท่ากันคือ ประมาณร้อยละ 28 รองมาคือ ร้อยละ 23 เป็นการผ่อนชำระที่อยู่อาศัย และร้อยละ 19.3 เป็นการชำระคืนค่าใช้จ่ายบัตรเครดิต โดยแหล่งกู้ยืมเงินที่สำคัญคือ สถาบันการเงิน

ซึ่งมีแรงงานหญิงร้อยละ 48.4 ที่มีภาระหนี้อยู่กับสถาบันการเงิน รองมาคือ ร้อยละ 13.7 กู้เงินสวัสดิการพนักงาน ร้อยละ 13 กู้ยืมจากครอบครัวหรือญาติพี่น้อง และร้อยละ 10.6 กู้ยืมเงินนอกระบบ สำหรับการส่งเงินกลับบ้าน ซึ่งเคยกล่าวมาข้างต้นแล้ว พบว่า แรงงานเพศหญิงกว่าครึ่งมีการส่งเงินกลับบ้านเป็นประจำ ร้อยละ 27 ส่งเงินกลับนานๆ ครั้ง และร้อยละ 19 ไม่มีการส่งเงินกลับ เนื่องจากแรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.4) ไม่มีเงินพอ และร้อยละ 11.8 ครอบครัวได้ย้ายมาอยู่ในถิ่นปลายทางด้วยกันแล้ว สำหรับการส่งเงินกลับเฉลี่ยแต่ละครั้งเป็นเงินเท่ากับ 2,779.50 บาท จำนวนเงินส่งกลับสูงสุดเท่ากับ 10,000 บาท และต่ำสุด 500 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,534.30 บาท โดยแรงงานหญิงที่ส่งเงินกลับ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.8) ส่งเงินกลับบ้านไม่เกิน 2,000 บาท และร้อยละ 33 ส่งเงินกลับ 2,001-4,000 บาท และประเด็นสุดท้ายคือ การพิจารณาลักษณะที่อยู่อาศัยปัจจุบันในจังหวัดปทุมธานี พบว่า แรงงานหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81)เช่าอพาร์ทเมนท์อยู่ และแรงงานหญิงส่วนมากอาศัยอยู่คนเดียว (ร้อยละ 36) รองมาคือ ร้อยละ 27.8 เช่าอยู่กับครอบครัว ร้อยละ 21.5 เช่าอยู่กับญาติพี่น้อง และร้อยละ 14.8 เช่าอยู่กับเพื่อน ในขณะที่แรงงานหญิงร้อยละ 13 ซื่อที่อยู่อาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือครอบครัว และมีเพียงร้อยละ 5.8 เท่านั้น ที่นายจ้างมีสวัสดิการในการจัดหาที่พักอาศัยให้ หรืออาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

การปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นเพศชาย

โดยรวมแล้วแรงงานชายมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ 14.3 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-34 คะแนน โดยมีคะแนนการปรับตัวสูงสุด 27 คะแนน และต่ำสุด 5 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.6 คะแนน โดยแรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.7) มีคะแนนรวมการปรับตัวระหว่าง 11-21 คะแนน รองมาคือ แรงงานชายร้อยละ 23.1 มีคะแนนรวมการปรับตัวระหว่าง 0-10 คะแนน และแรงงานชายที่เหลือร้อยละ 6.2 มีคะแนนรวมการปรับตัวระหว่าง 22-34 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แรงงานชายมีคะแนนการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในจังหวัดปทุมธานีน้อยคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.2 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน คะแนนการปรับตัวสูงสุด 7 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.6 คะแนน โดยแรงงานชายเกือบครึ่ง (ร้อยละ 45) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 1-2 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 29.3 มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน ร้อยละ 17.3 ปรับตัวไม่ได้เลย หรือมี 0 คะแนน และแรงงานชายที่เหลือร้อยละ 8.4 มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 5-7 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบข้อคำถามในส่วนนี้แล้ว พบว่า แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.2) รู้จักเพื่อนบ้านในแถวที่ตนเองอาศัยอยู่ มีเพียงร้อยละ 29.8 ที่ไม่รู้จักเพื่อนบ้าน ซึ่งแรงงานชายร้อยละ 45.8 ทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้านเป็นบางครั้ง และมีแรงงานชายร้อยละ 41.8 ที่ไม่เคยร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้านเลย ดังจะเห็นได้จาก

ข้อคำถามในส่วนของความสนิทสนมกับเพื่อนบ้านที่พบว่า แรงงานชายร้อยละ 45.6 สนิทสนมกับเพื่อนบ้านในถิ่นค้นทางมากกว่า ในขณะที่มีผู้ที่สนิทสนมกับเพื่อนบ้านปัจจุบันในจังหวัดปทุมธานีเพียงร้อยละ 15.2 ซึ่งทำให้เมื่อมีปัญหา แรงงานชายส่วนใหญ่ร้อยละ 65.2 จึงเลือกที่จะไม่ปรึกษากับเพื่อนบ้าน มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น ที่ได้ขอคำปรึกษากับเพื่อนบ้านเป็นประจำ ซึ่งแรงงานชายในกลุ่มที่เคยขอคำปรึกษา ร้อยละ 40.7 ขอคำปรึกษาในเรื่องต่างๆไป ร้อยละ 26 ขอคำปรึกษาเรื่องที่อยู่อาศัย และร้อยละ 16.7 ขอคำปรึกษาเรื่องการเงิน

ในส่วนของความสัมพันธ์กับสถาบันต่างๆในถิ่นปลายทางนั้น พบว่า คะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.9 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-14 คะแนน โดยมีคะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 12 คะแนน และต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2 คะแนน โดยแรงงานชายประมาณครึ่งหนึ่งมีคะแนนการปรับตัวด้านนี้ระหว่าง 5-9 คะแนน ในขณะที่ร้อยละ 47.1 มีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยระหว่าง 1-4 คะแนน และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบจากข้อคำถามในส่วนนี้ พบว่า แรงงานชาย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55) ไม่เคยติดต่อกับหน่วยงานราชการในจังหวัดปทุมธานีเลย ในขณะที่ร้อยละ 43 ติดต่อกันมาครั้ง มีเพียงร้อยละ 1.8 ที่ติดต่อกันเป็นประจำ ซึ่งกลุ่มแรงงานชายที่เคยติดต่อกับหน่วยงานราชการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.4) ติดต่อเพื่อทำบัตรประชาชน และร้อยละ 24.8 ติดต่อเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งแรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.2) ติดต่อกับที่ว่าการอำเภอ และร้อยละ 11 ติดต่อกับสำนักงานเทศบาล ในส่วนของกิจกรรมทางศาสนา พบว่า แรงงานชายร้อยละ 64.4 ทำกิจกรรมศาสนาเป็นบางครั้ง และร้อยละ 32 ไม่เคยทำกิจกรรมทางศาสนาในพื้นที่ปลายทางเลย สำหรับการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์นั้น แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.8) ไม่เคยเข้าร่วมทำกิจกรรมดังกล่าวเลย มีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่ร่วมทำเป็นบางครั้ง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมสาธารณประโยชน์ที่ทำนั้น แรงงานชายกว่าครึ่งได้เคยเข้าร่วมทำความสะอาดชุมชนที่อาศัย ร้อยละ 25.5 ร่วมออกกำลังกาย และร้อยละ 17.6 ร่วมปลูกต้นไม้ ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อาศัย พบว่า แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69) ไม่เคยร่วมแสดงความคิดเห็นเลย มีแรงงานชายเพียงร้อยละ 31 เท่านั้นที่เคยร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งแนวโน้มเดียวกันนี้ก็พบในเรื่องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรชุมชน แรงงานชายเกือบทั้งหมดร้อยละ 90 ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก มีเพียงร้อยละ 10 ของแรงงานชายเท่านั้นที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์และกองทุนหมู่บ้าน โดยมีสัดส่วนเท่ากับ ร้อยละ 78.3 และร้อยละ 21.7 ตามลำดับ และยังมีแรงงานชายในกลุ่มนี้ร้อยละ 10.2 ได้เคยดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในชุมชนที่อาศัยด้วย ด้านวิธีการรักษาตนเองยามเจ็บป่วย พบว่า แรงงานชายเกือบร้อยละ 80 ใช้บริการโรงพยาบาลของรัฐ หรือเอกชนที่เป็นคู่สัญญากับโรงงานที่ทำงานอยู่ และร้อยละ 18.7 ซื้อยา

กินเอง หรือรักษาด้วยวิธีการรักษาพื้นบ้าน ในส่วนของการพักผ่อนยามว่างนั้น แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.3) ได้ใช้เวลาสำหรับการพักผ่อนนานๆครั้ง และมีแรงงานชายร้อยละ 14.7 ที่ไม่มีเวลาพักผ่อนเลย สำหรับกิจกรรมวันพักผ่อนนั้น แรงงานชายกว่าครึ่งใช้เวลาว่างในการเลือกซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ และแรงงานชายร้อยละ 28.2 ใช้เวลาพักผ่อนหรือสังสรรค์กับเพื่อน ซึ่งสถานที่พักผ่อน แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.2) เลือกไปห้างสรรพสินค้า และร้อยละ 18.2 พักผ่อนในสวนสาธารณะบริเวณด้านหน้านิคมอุตสาหกรรมนวนคร สำหรับเรื่องการแจ้งย้ายทะเบียนบ้าน พบว่า แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.2) ไม่มีการแจ้งย้ายทะเบียนบ้าน โดยมีแรงงานชายเพียงร้อยละ 21.8 เท่านั้น ที่มีการแจ้งย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า มีแรงงานชายจำนวนประมาณ 50 ราย ที่รายงานว่าได้ซื้อบ้านเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือครอบครัวในเขตพื้นที่ปลายทาง

ในด้านการพัฒนาทักษะและอาชีพ พบว่า แรงงานชายมีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยในระดับปานกลางคือ 3.3 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-6 คะแนน คะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 6 คะแนน และต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.6 คะแนน โดยแรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.8) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 27 มีคะแนนระหว่าง 5-6 คะแนน ร้อยละ 25 มีคะแนนระหว่าง 1-2 คะแนน และแรงงานชายที่เหลือร้อยละ 6.2 ไม่มีคะแนนการปรับตัวในส่วนนี้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบจากข้อคำถามในส่วนนี้พบว่า แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.3) ทำงานเป็นลูกจ้างประจำ ส่วนที่เหลือร้อยละ 26.7 เป็นลูกจ้างชั่วคราว โดยช่วงที่ผ่านมาแรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.6) ไม่เคยได้รับการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานเลย และร้อยละ 48.4 เคยได้รับการเลื่อนตำแหน่งในปีที่ผ่านมา ซึ่งในอนาคตแรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.6) ยังคงเห็นว่า ตนเองไม่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่ง โดยที่แรงงานชายในกลุ่มนี้มีสัดส่วนร้อยละ 35 ที่ตอบว่า โรงงานไม่มีตำแหน่งสูงกว่ารองรับ และร้อยละ 25.4 เห็นว่าตนเองมีวุฒิการศึกษาน้อย ส่วนแรงงานอีกร้อยละ 40.4 ที่เห็นว่า ตนเองมีโอกาสดำเนินการเลื่อนตำแหน่งนั้น ร้อยละ 35.2 ของแรงงานชายในกลุ่มเห็นว่า โรงงานมีการปรับตามเกณฑ์หรือเมื่ออายุงานมากขึ้น และร้อยละ 27.5 เห็นว่าตนเองมีความตั้งใจในการทำงานสูง จึงน่าจะมีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่งงาน ในส่วนของค่าจ้างและสวัสดิการของแรงงานนั้น พบว่า แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76) ได้รับค่าจ้างและสวัสดิการเพิ่มขึ้นในปีที่ผ่านมา และมีแรงงานชายร้อยละ 24 ที่ไม่ได้รับค่าจ้างหรือสวัสดิการเพิ่มขึ้น ในส่วนของการศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมภายหลังสำเร็จการศึกษานั้น พบว่า แรงงานชายร้อยละ 77.3 ไม่เคยศึกษาต่อหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมเลย มีแรงงานชายเพียงร้อยละ 22.7 เท่านั้น ที่ศึกษาต่อหรือฝึกอบรมเพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 43 ของแรงงานชายได้เคยศึกษาเพิ่มเติมในระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน และร้อยละ 27.5 ศึกษาต่อ

ในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ แรงงานชายร้อยละ 67 ที่นายจ้างได้ให้โอกาส ยังได้รับการฝึกทักษะเพิ่มเติมจากนายจ้างเฉลี่ยปีละ 1.6 ครั้ง และมีแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนมากที่สุดคือ ปีละ 12 ครั้ง หรือทุกเดือนด้วย ซึ่งเรื่องที่ทำการฝึกอบรม แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.6) ได้รับการอบรมเรื่องความรู้ในการปฏิบัติงาน และร้อยละ 34 ได้รับการอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน

สำหรับด้านรูปแบบการใช้จ่ายเงิน พบว่า มีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยในระดับปานกลางคือ 4 คะแนน จากพิสัยของคะแนนเท่ากับ 0-7 คะแนน คะแนนการปรับตัวสูงสุดเท่ากับ 7 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.3 คะแนน โดยแรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53) มีคะแนนการปรับตัวระหว่าง 3-4 คะแนน รองมาคือ ร้อยละ 33.8 มีคะแนนระหว่าง 5-7 คะแนน และแรงงานชายร้อยละ 13 มีคะแนนระหว่าง 1-2 คะแนน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบข้อคำถามในส่วนนี้ พบว่า แรงงานชายครึ่งหนึ่งมีรายได้พอใช้ แต่ไม่มีเหลือเก็บออม ร้อยละ 29.8 มีเงินไม่พอใช้ มีเพียงร้อยละ 19.6 เท่านั้น ที่มีเงินเหลือเก็บออม นอกจากนี้ แรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.3) ยังมีภาระหนี้สิน โดยมีภาระหนี้เฉลี่ยเท่ากับ 201,907.60 บาท ภาระหนี้สูงสุดเท่ากับ 1.57 ล้านบาท ต่ำสุด 2,000 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 328,293.70 บาท โดยแรงงานชายที่มีภาระหนี้ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.7) มีหนี้สินไม่เกิน 50,000 บาท และร้อยละ 19.2 มีภาระหนี้ระหว่าง 100,001-500,000 บาท ซึ่งสาเหตุของหนี้สิน ร้อยละ 36.5 ของแรงงานชายเกิดจากการผ่อนค่าสินค้าอุปโภคบริโภค ร้อยละ 30.8 เป็นการผ่อนชำระที่อยู่อาศัย ร้อยละ 16.7 ชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และร้อยละ 14.7 เป็นการชำระคืนค่าใช้จ่ายบัตรเครดิต โดยแหล่งกู้ยืมเงินที่สำคัญคือ แรงงานชายร้อยละ 55.8 กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ร้อยละ 11 กู้ยืมเงินนอกระบบ หรือจากครอบครัวญาติพี่น้อง ในส่วนของการส่งเงินกลับบ้าน ซึ่งเคยกล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น สรุปได้ว่า แรงงานชายร้อยละ 42.2 ส่งเงินกลับบ้านเป็นประจำ ร้อยละ 33.8 ส่งเงินกลับนานๆครั้ง และร้อยละ 24 ไม่ส่งเงินกลับ เนื่องจากแรงงานชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61) ยังไม่มีเงินพอ ซึ่งในการส่งเงินกลับแต่ละครั้งเป็นเงินเฉลี่ยเท่ากับ 2,799.40 บาท ประเด็นสุดท้ายคือ การพิจารณาลักษณะที่อยู่อาศัยปัจจุบันในจังหวัดปทุมธานี พบว่า แรงงานชายร้อยละ 74.2 อาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์ให้เช่า โดยส่วนใหญ่แรงงานชายร้อยละ 41.3 อาศัยอยู่กับครอบครัว และร้อยละ 31 อาศัยอยู่คนเดียว ในขณะที่แรงงานชายบางส่วน (ร้อยละ 21.8) ได้ซื้อที่อยู่อาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือครอบครัวแล้ว ส่วนแรงงานชายร้อยละ 4 นายจ้างได้จัดสวัสดิการที่พักอาศัยให้ หรืออาศัยอยู่กับญาติพี่น้องโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 4 การกระจายร้อยละการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศของผู้ย้ายถิ่น

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		
	หญิง	ชาย	รวม (จำนวน)
คะแนนรวมการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่น*			
0-10 คะแนน	28.0	23.1	25.8
11-21 คะแนน	66.9	70.7	68.6
22-34 คะแนน	5.1	6.2	5.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
คะแนนการปรับตัวเฉลี่ย	13.2	14.3	13.7
คะแนนการปรับตัวสูงสุด	31.0	27.0	31.0
คะแนนการปรับตัวต่ำสุด	1.0	5.0	1.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.6	4.6	4.6
*คำนวณจากการปรับตัว 4 ด้าน ประกอบด้วย			
1) คะแนนการปรับตัว: ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในถิ่นปลายทาง			
0 คะแนน	26.9	17.3	22.6
1-2 คะแนน	39.3	45.0	41.8
3-4 คะแนน	27.6	29.3	28.4
5-7 คะแนน	6.2	8.4	7.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
คะแนนการปรับตัวเฉลี่ย	1.8	2.2	2.0
คะแนนการปรับตัวสูงสุด	6.0	7.0	7.0
คะแนนการปรับตัวต่ำสุด	0	0	0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.6	1.6	1.6
- การรู้จักเพื่อนบ้านละแวกที่อาศัย			
ไม่รู้จัก	36.7	29.8	33.6
รู้จัก	63.3	70.2	66.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
- การทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน			
ไม่เคย	49.8	41.8	46.2
บางครั้ง	41.8	45.8	43.6
เป็นประจำ	8.4	12.4	10.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- ความสนิทสนมกับเพื่อนบ้าน			
สนิทสนมถึ้นคันทาง	48.9	45.6	47.3
สนิทสนมพอๆกัน	33.9	39.2	36.4
สนิทสนมเพื่อนบ้านปัจจุบัน	17.2	15.2	16.3
รวม (จำนวน)	100.0 (174)	100.0 (158)	100.0 (332)
- การขอคำปรึกษาจากเพื่อนบ้าน			
ไม่เคย	72.4	65.2	69.0
เคยบ้าง	27.6	32.3	29.8
บ่อยครั้ง	-	2.5	1.2
รวม (จำนวน)	100.0 (174)	100.0 (158)	100.0 (332)
- เรื่องที่ขอคำปรึกษาจากเพื่อนบ้าน			
เรื่องทั่วไป	28.6	40.7	35.0
เรื่องที่พักอาศัย	28.6	25.9	27.2
เรื่องปัญหาการทำงาน	22.5	11.1	16.5
เรื่องการเงิน	14.3	16.7	15.5
เรื่องปัญหาครอบครัว	6.1	5.6	5.8
รวม (จำนวน)	100.0 (49)	100.0 (54)	100.0 (103)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
2) คะแนนการปรับตัว: ด้านการติดต่อกับสถาบันในดินปลายทาง			
0 คะแนน	1.1	-	.6
1-4 คะแนน	52.0	47.1	49.8
5-9 คะแนน	45.5	51.1	48.0
10-14 คะแนน	1.5	1.8	1.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
คะแนนการปรับตัวเฉลี่ย	4.6	4.9	4.8
คะแนนการปรับตัวสูงสุด	13.0	12.0	13.0
คะแนนการปรับตัวต่ำสุด	0	1.0	0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.0	2.0	2.0
- การติดต่อหน่วยงานราชการในดินปลายทาง			
ไม่เคย	68.4	55.1	62.4
นานๆครั้ง	30.2	43.1	36.0
เป็นประจำ	1.5	1.8	1.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
วัตถุประสงค์ที่ติดต่อหน่วยงานราชการ			
ทำบัตรประชาชน	52.9	62.4	58.0
ใช้สิทธิเลือกตั้ง	42.5	24.8	33.0
อื่นๆ	4.6	12.8	9.0
รวม (จำนวน)	100.0 (87)	100.0 (101)	100.0 (188)
หน่วยงานราชการที่ติดต่อ			
ที่ว่าการอำเภอ	74.7	77.2	76.1
สำนักงานเทศบาล	19.5	10.9	14.9
อื่นๆ	5.8	11.9	9.0
รวม (จำนวน)	100.0 (87)	100.0 (101)	100.0 (188)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
- กิจกรรมทางศาสนา			
ไม่เคย	39.3	32.0	36.0
บางครั้ง	50.5	64.4	56.8
เป็นประจำ	10.2	3.6	7.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- กิจกรรมสาธารณประโยชน์			
ไม่เคย	82.9	77.8	80.6
บางครั้ง	16.4	20.0	18.0
เป็นประจำ	.7	2.2	1.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
รูปแบบกิจกรรมที่เข้าร่วมกับชุมชน			
ทำความสะอาดชุมชนที่อาศัย	41.3	52.9	47.4
ร่วมออกกำลังกาย / แข่งขันกีฬา	30.4	29.4	29.9
ปลูกต้นไม้	28.3	17.6	22.7
รวม (จำนวน)	100.0 (46)	100.0 (51)	100.0 (97)
- แสดงความเห็นปรับปรุงสภาพแวดล้อมอาศัย			
ไม่เคย	75.3	68.9	72.4
เคย	24.7	31.1	27.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- การเข้าร่วมสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรชุมชน			
ไม่เข้าร่วม	94.5	89.8	92.4
เข้าร่วม	5.5	10.2	7.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		
	หญิง	ชาย	รวม (จำนวน)
รูปแบบสมาชิก			
สหกรณ์ออมทรัพย์	60.0	78.3	71.1
กองทุนหมู่บ้าน	20.0	21.7	21.1
อื่นๆ	20.0	-	7.9
รวม (จำนวน)	100.0 (15)	100.0 (23)	100.0 (38)
- ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในชุมชนที่อาศัย			
ไม่เคย	94.2	89.8	92.2
เคย	5.8	10.2	7.8
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- วิธีการรักษายามเจ็บป่วย			
ปล่อยให้หายเอง	1.8	1.8	1.8
รักษาด้วยวิธีพื้นบ้าน / ซึ้อยากิน	14.2	18.7	16.2
เข้ารับการรักษาของรพ.ของรัฐ / เอกชน	84.0	79.6	82.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- การพักผ่อน			
ไม่เคย	10.5	14.7	12.4
นานๆครั้ง	70.2	73.3	71.6
เป็นประจำ	19.3	12.0	16.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
กิจกรรมวันพักผ่อน			
เลือกซื้อหาข้าวของเครื่องใช้	49.6	56.8	52.7
พักผ่อน / สังสรรค์กับเพื่อน	30.5	28.2	29.5
ชมภาพยนตร์	15.9	12.5	14.4
อื่นๆ	4.0	2.5	3.4
รวม (จำนวน)	100.0 (246)	100.0 (192)	100.0 (438)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
สถานที่พักผ่อน			
ห้างสรรพสินค้า	80.1	79.2	79.7
สวนสาธารณะ	16.7	18.2	17.4
อื่นๆ	3.2	2.6	3.0
รวม (จำนวน)	100.0 (246)	100.0 (192)	100.0 (438)
ย้ายทะเบียนบ้าน			
ไม่ย้าย	86.9	78.2	83.0
ย้าย	13.1	21.8	17.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
3) คะแนนการปรับตัว: ด้านการพัฒนาทักษะและอาชีพ			
0 คะแนน	7.6	6.2	7.0
1-2 คะแนน	28.7	24.9	27.0
3-4 คะแนน	48.4	41.8	45.4
5-6 คะแนน	15.3	27.1	20.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
คะแนนการปรับตัวเฉลี่ย	2.9	3.3	3.1
คะแนนการปรับตัวสูงสุด	6.0	6.0	6.0
คะแนนการปรับตัวต่ำสุด	0	0	0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.5	1.6	1.6
- สถานภาพทำงาน			
ถูกจ้างชั่วคราว	33.1	26.7	30.2
ถูกจ้างประจำ	66.9	73.3	69.8
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- การเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน			
ไม่เคย	69.1	51.6	61.2
เคย	30.9	48.4	38.8
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
- โอกาสการเลื่อนตำแหน่ง			
ไม่มี	60.7	59.6	60.2
มี	39.3	40.4	39.8
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
เหตุผลของการมีโอกาสเลื่อนตำแหน่งงาน			
มีความตั้งใจในการทำงาน	38.9	27.5	33.7
มีการปรับตามเกณฑ์ / อายุงาน	32.4	35.2	33.6
ได้รับการยอมรับจากหัวหน้างาน	11.2	12.1	11.5
มีตำแหน่งงานว่าง	10.3	12.1	11.0
มีการพัฒนาทักษะการทำงาน	7.4	13.2	10.0
รวม (จำนวน)	100.0 (108)	100.0 (91)	100.0 (199)
เหตุผลของการไม่มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งงาน			
วุฒิการศึกษาน้อย	35.3	25.4	30.9
ไม่มีตำแหน่งสูงกว่ารองรับ	25.1	35.1	29.6
มีกำหนดเวลาจ้างงานที่แน่นอน	13.2	9.0	11.3
อื่นๆ	26.4	30.5	28.2
รวม (จำนวน)	100.0 (167)	100.0 (134)	100.0 (301)
- ค่าจ้างและสวัสดิการเพิ่มขึ้น			
ไม่ได้	23.6	24.0	23.8
ได้	76.4	76.0	76.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- การศึกษาเพิ่มเติมหลังสำเร็จการศึกษา			
ไม่เคย	81.8	77.3	79.8
เคย	18.2	22.7	20.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
ระดับการศึกษาเพิ่มเติม			
อบรมระยะสั้นด้านทักษะฝีมือ	38.0	43.1	40.6
ปริญญาตรี	36.0	27.5	31.7
ด้านคอมพิวเตอร์	10.0	-	8.9
เรียนภาษาต่างประเทศ	2.0	9.8	5.0
สูงกว่าปริญญาตรี	-	3.9	2.0
อื่นๆ	14.0	15.7	11.8
รวม (จำนวน)	100.0 (50)	100.0 (51)	100.0 (101)
- การฝึกทักษะเพิ่มเติมจากนายจ้าง			
ไม่เคย	41.5	32.9	37.6
เคย	58.5	67.1	62.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
จำนวนครั้งที่ฝึกเพิ่มเติม			
1 ครั้ง	64.0	60.3	62.2
2-3 ครั้ง	18.6	29.1	23.7
มากกว่า 3 ครั้ง	17.4	10.6	14.1
รวม (จำนวน)	100.0 (161)	100.0 (151)	100.0 (312)
จำนวนครั้งที่ฝึกเฉลี่ย	1.7	1.6	1.7
จำนวนครั้งที่ฝึกสูงสุด	12	12	12
จำนวนครั้งที่ฝึกต่ำสุด	1	1	1
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.5	1.3	1.4
เรื่องที่ทำกรฝึกอบรม			
ความรู้ในการปฏิบัติงาน	73.3	59.6	66.7
ความปลอดภัยในการทำงาน	21.1	34.1	27.8
พัฒนาความเป็นผู้นำ	5.6	5.3	5.4
รวม (จำนวน)	100.0 (161)	100.0 (151)	100.0 (312)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
4) คะแนนการปรับตัว: ด้านรูปแบบการใช้จ่ายเงิน			
0 คะแนน	.4	.4	.4
1-2 คะแนน	12.4	12.9	12.6
3-4 คะแนน	56.4	52.9	54.8
5-7 คะแนน	30.8	33.8	32.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
คะแนนการปรับตัวเฉลี่ย	3.9	4.0	3.9
คะแนนการปรับตัวสูงสุด	7.0	7.0	7.0
คะแนนการปรับตัวต่ำสุด	0	0	0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.3	1.3	1.3
- ความเพียงพอของรายได้			
ไม่พอใช้	29.1	29.8	29.4
พอใช้แต่ไม่เหลือเก็บออม	54.9	50.7	53.0
มีเหลือเก็บออม	16.0	19.6	17.6
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- ภาระหนี้สิน			
ไม่มี	41.5	30.7	36.6
มี	58.5	69.3	63.4
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
จำนวนภาระหนี้สิน			
50,000 บาท หรือน้อยกว่า	75.2	57.7	66.6
50,001-100,000 บาท	6.8	9.6	8.2
100,001-500,000 บาท	11.2	19.2	15.1
500,001 บาท ขึ้นไป	6.8	13.4	10.1
รวม (จำนวน)	100.0 (161)	100.0 (156)	100.0 (317)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		
	หญิง	ชาย	รวม (จำนวน)
ภาระหนี้สินเฉลี่ย	119,237.9	201,907.6	159,920.8
ภาระหนี้สินสูงสุด	2,000,000.0	1,570,000.0	2,000,000.0
ภาระหนี้สินต่ำสุด	1,000.0	2,000.0	1,000.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	292,317.8	328,293.7	312,800.9
สาเหตุของหนี้สิน			
ผ่อนสินค้าอุปโภคบริโภค	28.0	36.5	32.2
ผ่อนชำระค่าที่อยู่อาศัย	23.0	30.8	26.8
ชำระเงินกู้เพื่อการศึกษา	28.6	16.7	22.7
ผ่อนชำระค่าบัตรเครดิต	19.3	14.7	17.0
ผ่อนชำระค่ารถยนต์	1.2	1.3	1.3
รวม (จำนวน)	100.0 (161)	100.0 (156)	100.0 (317)
แหล่งกู้ยืมเงิน			
กู้ยืมสถาบันการเงิน	48.4	55.8	52.1
กู้ยืมครอบครัว/ญาติพี่น้อง	13.0	10.3	11.7
กู้ยืมสวัสดิการพนักงาน	13.7	9.0	11.4
กู้ยืมนอกระบบ	10.6	10.9	10.7
กู้ยืมเพื่อนร่วมงาน/ เพื่อนบ้าน	9.9	9.0	9.4
ไม่ได้กู้ยืมคนอื่น	4.3	5.1	4.7
รวม (จำนวน)	100.0 (161)	100.0 (156)	100.0 (317)
- การส่งเงินกลับ			
ไม่ส่งเงินกลับ	18.5	24.0	21.0
นานๆครั้ง	26.9	33.8	30.0
เป็นประจำ	54.5	42.2	49.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปรับตัว	เพศของผู้ย้ายถิ่น		
	หญิง	ชาย	รวม (จำนวน)
จำนวนเงินส่งกลับ			
2,000 บาท หรือน้อยกว่า	51.8	53.8	52.7
2,001-4,000 บาท	33.0	26.9	30.4
4,001 บาท ขึ้นไป	15.1	19.3	16.9
รวม (จำนวน)	100.0 (224)	100.0 (171)	100.0 (395)
เงินส่งกลับเฉลี่ย	2,779.5	2,799.4	2,788.1
เงินส่งกลับสูงสุด	10,000.0	7,500.0	10,000.0
เงินส่งกลับต่ำสุด	500.0	1,000.0	500.0
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,534.3	1,535.6	1,532.9
เหตุผลที่ไม่ส่งเงินกลับ			
ไม่มีเงินพอ	78.4	61.1	69.5
ย้ายมาที่ครอบครัว	11.8	14.8	13.3
ที่บ้านมีเงินพอใช้	7.8	13.0	10.5
อื่นๆ	2.0	11.2	6.8
รวม (จำนวน)	100.0 (51)	100.0 (54)	100.0 (105)
- ลักษณะที่อยู่อาศัยปัจจุบัน			
อาศัยญาติพี่น้อง / นายจ้างจัดหา	5.8	4.0	5.0
เช่า	81.1	74.2	78.0
กรรมสิทธิ์ตนเอง/ครอบครัว	13.1	21.8	17.0
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
บุคคลที่เช่าอยู่ด้วย			
อยู่คนเดียว	35.9	31.1	33.8
ครอบครัว	27.8	41.3	33.6
ญาติพี่น้อง	21.5	16.8	19.5
เพื่อน	14.8	10.8	13.1
รวม (จำนวน)	100.0 (223)	100.0 (167)	100.0 (390)

4.1.4 ความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

จากการสัมภาษณ์แรงงานย้ายถิ่น 500 คน เกี่ยวกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีช่วง 15 ปีข้างหน้า ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.8) ไม่คิดที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี โดยร้อยละ 72.3 เลือกที่จะย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม รองมาคือ ร้อยละ 10.4 ต้องการย้ายออกไปทำธุรกิจของตนเองหรือครอบครัวในจังหวัดอื่น ซึ่งจังหวัดปลายทางที่แรงงานย้ายถิ่นเลือกที่จะตั้งถิ่นฐานในช่วง 15 ปีข้างหน้าส่วนใหญ่คือ จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดนครราชสีมา สำหรับแรงงานย้ายถิ่นที่มีความตั้งใจอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในช่วง 15 ปีข้างหน้า นั้น มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 21.2 โดยร้อยละ 35.8 ให้เหตุผลว่า ได้ซื้อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือครอบครัวแล้ว รองมาร้อยละ 33 เห็นว่ามีความมั่นคงในหน้าที่การงาน และร้อยละ 14.2 เห็นว่ามีรายได้ดี

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีน้อยกว่าเพศชาย กล่าวคือ แรงงานหญิงร้อยละ 80.7 ไม่คิดที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในช่วง 15 ปีข้างหน้า โดยในกลุ่มที่ไม่คิดจะอยู่ต่อมีร้อยละ 72.5 เลือกที่จะย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม รองมาคือ แรงงานหญิงร้อยละ 10 ต้องการย้ายออกไปทำธุรกิจของตนเองหรือครอบครัวในจังหวัดอื่น ซึ่งจังหวัดปลายทางที่แรงงานหญิงเลือกที่จะตั้งถิ่นฐานในช่วง 15 ปีข้างหน้ามากที่สุดคือ จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดชัยภูมิ แต่ก็มีร้อยละ 4 ที่ยังไม่แน่ใจว่าจะไปอาศัยอยู่ที่จังหวัดใด สำหรับแรงงานหญิงที่มีความตั้งใจอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในช่วง 15 ปีข้างหน้า นั้น มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 19.3 โดยร้อยละ 32.1 ให้เหตุผลว่า ได้ซื้อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือครอบครัวแล้ว รวมทั้งเหตุผลด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน

สำหรับแรงงานย้ายถิ่นเพศชาย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.4) ไม่คิดที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในช่วง 15 ปีข้างหน้า โดยร้อยละ 72 เลือกที่จะย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม และร้อยละ 11 ต้องการย้ายออกไปทำธุรกิจของตนเองหรือครอบครัวในจังหวัดอื่น ซึ่งจังหวัดปลายทางที่แรงงานย้ายถิ่นเพศชายเลือกมากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดขอนแก่น แต่ก็มีร้อยละ 5 ที่ยังไม่แน่ใจว่าจะไปอาศัยอยู่ที่จังหวัดใด สำหรับแรงงานชายที่มีความตั้งใจอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในช่วง 15 ปีข้างหน้า นั้น มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 23.6 โดยในกลุ่มของผู้ที่ตั้งใจจะอยู่ในพื้นที่ต่อไปนั้น ร้อยละ 39.6 ให้เหตุผลว่า ได้ซื้อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือครอบครัวแล้ว และร้อยละ 34 เห็นว่ามีความมั่นคงในหน้าที่การงาน

ตารางที่ 5 การกระจายร้อยละความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน
โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศของผู้ย้ายถิ่น

ความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร	เพศของผู้ย้ายถิ่น		รวม (จำนวน)
	หญิง	ชาย	
ความตั้งใจตั้งถิ่นฐานในจังหวัดปทุมธานี ช่วง 15 ปีข้างหน้า			
ไม่ใช่	80.7	76.4	78.8
ใช่	19.3	23.6	21.2
รวม (จำนวน)	100.0 (275)	100.0 (225)	100.0 (500)
- เหตุผลในการตั้งถิ่นฐานในถิ่นปลายทาง			
ชื่อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง	32.1	39.6	35.8
ในจังหวัดปทุมธานี			
ความมั่นคงในหน้าที่การงาน	32.1	34.0	33.0
รายได้ดี	17.0	11.3	14.2
กลุ่มสมรส เป็นคนปทุมธานี	5.7	5.7	5.6
อื่นๆ	13.1	9.4	11.4
รวม (จำนวน)	100.0 (53)	100.0 (53)	100.0 (106)
- เหตุผลที่เลือกจังหวัดปลายทางอื่น			
กลับภูมิลำเนาเดิม	72.5	72.1	72.3
อยากกลับไปทำธุรกิจตนเอง	9.9	11.0	10.4
สะดวกในการอยู่อาศัย	7.2	7.0	7.1
โอกาสทำงาน / รายได้ดีกว่า	5.0	5.9	5.4
อื่นๆ	5.5	4.1	4.8
รวม (จำนวน)	100.0 (222)	100.0 (172)	100.0 (394)
จังหวัดปลายทางที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐาน (มากที่สุด 3 อันดับแรก)			
อันดับ 1	ขอนแก่น ชัยภูมิ (5.9)	นครราชสีมา ขอนแก่น (6.4)	ขอนแก่น (6.1)
อันดับ 2	นครราชสีมา/ ไม่แน่ใจ (4.1)	อุบลราชธานี/ ไม่แน่ใจ (5.2)	นครราชสีมา (5.1)
อันดับ 3	อุบลราชธานี เพชรบูรณ์ (3.6)	สกลนคร ร้อยเอ็ด (4.1)	อุบลราชธานี (4.8)
รวม (จำนวน)	100.0 (222)	100.0 (172)	100.0 (394)

4.1.5 ปัญหาหรืออุปสรรคการพักอาศัยในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

จากการสัมภาษณ์แรงงานย้ายถิ่น 500 คน พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.6) ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ในการพักอาศัยในจังหวัดปทุมธานี มีเพียงร้อยละ 26.4 ที่มีปัญหาหรืออุปสรรค ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ สภาพชุมชนแออัด ปัญหามลภาวะและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ 46.2) ปัญหาน้ำท่วมขัง (ร้อยละ 21.2) ค่าเช่าที่พักอาศัยมีราคาแพง (ร้อยละ 12) และระบบคมนาคมขนส่งไม่สะดวก (ร้อยละ 9.8) ดังแสดงในตารางที่ 6

4.1.6 ปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.4) ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีเพียงร้อยละ 21.6 เท่านั้น ที่มีปัญหาหรืออุปสรรค ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหารายได้หรือสวัสดิการน้อย ไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่าย (ร้อยละ 32.4) รองมาคือ ปัญหาด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน (ร้อยละ 18.5) ระบบงานมีปัญหาบ่อยครั้ง (ร้อยละ 13) และความปลอดภัยในการทำงานต่ำ (ร้อยละ 12) ดังแสดงในตารางที่ 7

4.1.7 ความต้องการความช่วยเหลือจากนายจ้างของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

แรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากนายจ้างในด้านการพัฒนาทักษะการทำงานมากที่สุด (ร้อยละ 44.4) รองมา ได้แก่ จัดหาที่อยู่อาศัยราคาถูกให้ (ร้อยละ 43.4) จัดให้มีสวัสดิการรักษาพยาบาล (ร้อยละ 37.6) จัดหาอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยในการทำงาน (ร้อยละ 35.8) บริการจัดเลี้ยงอาหาร (ร้อยละ 34.4) บริการรถรับส่ง (ร้อยละ 31.6) บริการสถานที่เลี้ยงดูบุตร (ร้อยละ 28.8) และจัดหาแหล่งเงินกู้ (ร้อยละ 18.4) ดังแสดงในตารางที่ 8

4.1.8 การเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างอินต้นทางกับจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานย้ายถิ่นรวม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้ ด้านการทำงาน ด้านความปลอดภัย ด้านสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านความสัมพันธ์กับบุคคล ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ดีขึ้นในด้านรายได้ (ร้อยละ 75.6) และด้านการทำงาน (ร้อยละ 65.2) ในขณะที่ชีวิตความเป็นอยู่ด้านอื่นๆ ส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งได้แก่ ด้านความปลอดภัย (ร้อยละ 42) ด้านสุขภาพ (ร้อยละ 51.6) ด้านที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 43.8) และด้านความสัมพันธ์กับบุคคล (ร้อยละ 47.6) ดังแสดงในตารางที่ 9

4.1.9 ความพอใจในการย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

โดยรวมแล้วแรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 83 มีความพอใจในการย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี โดยร้อยละ 45.8 เห็นว่ามีรายได้ดีกว่าถิ่นต้นทาง รองมาร้อยละ 38.8 เห็นว่ามีโอกาสในการทำงานสูง และร้อยละ 11.1 เห็นว่ามีความสะดวกสบายในเรื่องที่พักอาศัยใกล้กับสถานที่ทำงาน ส่วนแรงงานย้ายถิ่นร้อยละ 17 ที่ไม่พอใจนั้น กลุ่มนี้เห็นว่า สภาพแวดล้อมในการพักอาศัยไม่ค่อยดีหรือมีปัญหาด้านมลภาวะ (ร้อยละ 53) รองมาคือ การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ยาก (ร้อยละ 21.2) เนื่องจากการใช้ชีวิตในถิ่นปลายทางเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 17.6) ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 6 การกระจายร้อยละปัญหาหรืออุปสรรคการพักอาศัยในจังหวัดปทุมธานีของแรงงาน
ย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ปัญหาหรืออุปสรรค	ร้อยละ
ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี	
ไม่มี	73.6
มี	26.4
	รวม (จำนวน) 100.0 (500)
- สภาพปัญหาในด้านที่พักอาศัย	
สภาพชุมชนแออัด / มลภาวะไม่ดี / ความปลอดภัยต่ำ	46.2
น้ำท่วมขัง	21.2
ค่าเช่าที่พักอาศัยมีราคาแพง	12.1
ระบบคมนาคมขนส่งไม่สะดวก	9.8
ค่าครองชีพสูง แต่รายได้ต่ำ	6.8
อื่นๆ	3.8
	รวม (จำนวน) 100.0 (132)

ตารางที่ 7 การกระจายร้อยละปัญหาหรืออุปสรรคการทำงานของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานใน
โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ปัญหาหรืออุปสรรค	ร้อยละ
ปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงาน	
ไม่มี	78.4
มี	21.6
รวม (จำนวน)	100.0 (500)
- สภาพปัญหาในด้านการทำงาน	
รายได้ / สวัสดิการน้อย ไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่าย	32.4
มีปัญหาด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน	18.5
ระบบงานมีปัญหาบ่อยครั้ง	13.0
ความปลอดภัยในการทำงานต่ำ	12.0
ผู้บังคับบัญชาไม่เล็งเห็นความสำคัญของพนักงานระดับล่าง	7.4
การเดินทางไม่สะดวก เนื่องจากมีรถสาธารณะให้บริการน้อย	7.4
ขาดการฝึกฝนทักษะในการทำงาน	4.6
อื่นๆ	4.7
รวม (จำนวน)	100.0 (108)

ตารางที่ 8 การกระจายร้อยละความต้องการความช่วยเหลือจากนายจ้างของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ประเภทความช่วยเหลือที่ต้องการจากนายจ้าง	ร้อยละ*
การพัฒนาทักษะอาชีพ	44.4
การจัดการที่อยู่อาศัยราคาถูกลง	43.4
การจัดให้มีสวัสดิการรักษาพยาบาล	37.6
การจัดการอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยในการทำงาน	35.8
บริการจัดเลี้ยงอาหาร	34.4
การจัดบริการรถรับส่ง	31.6
การจัดหาสถานที่เลี้ยงดูบุตร/โรงเรียน	28.8
การจัดหาแหล่งเงินกู้	18.4
อื่นๆ	27.2
รวม (จำนวน)	100.0 (500)

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 9 การกระจายร้อยละการเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างถิ่นต้นทางกับจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี (6 ด้าน)

ลักษณะชีวิตความเป็นอยู่	เปรียบเทียบถิ่นต้นทางกับจังหวัดปทุมธานี (ร้อยละ)			
	แย่ลง	ไม่เปลี่ยนแปลง	ดีขึ้น	รวม (จำนวน)
ด้านรายได้	4.8	19.6	75.6	100.0 (500)
ด้านการทำงาน	3.4	31.4	65.2	100.0 (500)
ด้านความปลอดภัย	27.4	42.0	30.6	100.0 (500)
ด้านสุขภาพ	22.6	51.6	25.8	100.0 (500)
ด้านที่อยู่อาศัย	18.4	43.8	37.8	100.0 (500)
ด้านความสัมพันธ์กับบุคคล	10.6	47.6	41.8	100.0 (500)

ตารางที่ 10 การกระจายร้อยละความพอใจในการย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีของแรงงาน
ย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ความพอใจในการเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี	ร้อยละ
ความพอใจที่ย้ายเข้ามาอยู่จังหวัดปทุมธานี	
พอใจ	83.0
ไม่พอใจ	17.0
รวม (จำนวน)	100.0 (500)
- เหตุผลที่พอใจ	
รายได้สูงกว่าถิ่นต้นทาง	45.8
มีโอกาสในการทำงานสูง	38.8
มีความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัย ใกล้กับสถานที่ทำงาน	11.1
ได้รับประสบการณ์ชีวิตและการทำงานใหม่ๆ	4.3
รวม (จำนวน)	100.0 (415)
- เหตุผลที่ไม่พอใจ	
สภาพแวดล้อมในการพักอาศัยไม่ดี / มีปัญหามลภาวะ	52.9
ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นยาก เนื่องจากต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยช่วยเหลือกัน	21.2
รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	17.6
ระยะทางไกลจากถิ่นต้นทางมาก เดินทางกลับไปเยี่ยมครอบครัวลำบาก	7.1
ขาดความมั่นคงในการทำงาน / มีการจ้างให้พนักงานลาออกบ่อยครั้ง	1.2
รวม (จำนวน)	100.0 (85)

- อาชีพเดิม โดยกำหนดกลุ่มย่อยและจัดค่าของตัวแปรใหม่คือ

นักเรียน/ นักศึกษา =1	อาชีพเดิมอื่น =0
เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป =1	อาชีพเดิมอื่น =0
พนักงานบริษัท/ โรงงาน =1	อาชีพเดิมอื่น =0
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว/ อื่นๆ =1	อาชีพเดิมอื่น =0

- เครือข่ายสังคมในถิ่นปลายทาง โดยกำหนดกลุ่มย่อยและจัดค่าของตัวแปรใหม่คือ

ไม่มีเครือข่าย =1	กลุ่มเครือข่ายอื่น =0
ครอบครัว/ญาติพี่น้อง =1	กลุ่มเครือข่ายอื่น =0
เพื่อน =1	กลุ่มเครือข่ายอื่น =0

สำหรับผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งปรากฏอยู่ในตารางที่ 11 พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดมีความสัมพันธ์สูงเกินกว่าข้อกำหนด จึงสามารถนำตัวแปรอิสระทุกตัวไปใช้วิเคราะห์การจำแนกพหุได้ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้ตัวแปรอิสระทั้งหมดในการวิเคราะห์การจำแนกพหุ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และขนาดครอบครัว
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การศึกษา อาชีพเดิม และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. ปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ ประสบการณ์การย้ายถิ่น ระยะทาง การสนับสนุนของครอบครัว ในถิ่นต้นทาง เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง และการติดต่อกับถิ่นต้นทาง
4. ปัจจัยด้านการปรับตัว ได้แก่ คะแนนการปรับตัว

ผลการวิเคราะห์การจำแนกพหุ (MCA)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยวิธีการวิเคราะห์จำแนกพหุได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 12 และมีผลการวิเคราะห์ในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
1. เพศ	1																						
2. อายุ	0.212	1																					
3. สถานภาพสมรส	0.189	0.417	1																				
4. ขนาดครอบครัว	0.087	0.287	0.385	1																			
5. ประถมศึกษา	0.078	0.242	0.103	0.154	1																		
6. มัธยมศึกษาตอนต้น	-0.072	-0.045	0.008	-0.002	-0.116	1																	
7. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	-0.006	-0.116	0.036	0.007	-0.211	-0.445	1																
8. ปวส./ อนุปริญญา	0.089	-0.098	-0.106	-0.107	-0.110	-0.231	-0.422	1															
9. ปริญญาตรี/ สูงกว่า	-0.060	0.180	-0.010	0.014	-0.088	-0.186	-0.339	-0.176	1														
10. นักเรียน/ นักศึกษา	-0.168	-0.287	-0.177	-0.185	-0.165	-0.113	0.065	0.101	0.031	1													
11. เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	0.199	0.180	0.166	0.168	0.277	0.156	-0.079	-0.097	-0.142	-0.298	1												
12. พนักงานบริษัท/ โรงงาน	0.001	0.113	0.031	0.017	-0.038	-0.017	0.021	-0.052	0.074	-0.659	-0.395	1											
13. ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว/ อื่นๆ	0.032	0.064	0.037	0.084	-0.012	0.025	-0.059	0.060	-0.003	-0.162	-0.097	-0.214	1										
14. รายได้เฉลี่ย	0.202	0.447	0.233	0.146	-0.098	-0.139	-0.131	-0.014	0.446	-0.014	0.004	0.006	0.011	1									
15. ระยะเวลาอาศัยใน จ.ปทุมธานี	0.128	0.680	0.381	0.291	0.050	-0.055	0.054	-0.137	0.111	-0.145	0.093	0.096	-0.061	0.438	1								
16. ระยะทางถึงต้นทางกับจ.ปทุมฯ	0.069	-0.188	-0.076	-0.143	-0.016	-0.048	0.099	-0.013	-0.066	0.068	-0.044	-0.015	-0.040	-0.093	-0.151	1							
17. ประสบการณ์การย้ายถิ่น	0.053	0.043	0.032	-0.015	-0.076	0.026	-0.006	-0.013	0.043	-0.269	0.001	0.241	0.029	0.095	-0.058	0.108	1						
18. การสนับสนุนของครอบครัว	0.011	0.014	0.056	0.039	-0.066	-0.010	0.088	-0.059	-0.008	-0.033	0.073	-0.017	-0.010	-0.059	0.041	0.060	-0.127	1					
19. ไม่มีเครือข่ายในถิ่นปลายทาง	0.060	0.137	0.036	-0.044	-0.050	-0.049	-0.044	-0.001	0.161	0.027	-0.050	0.021	-0.025	0.161	0.030	-0.027	-0.056	-0.095	1				
20. เครือข่ายครอบครัว/ ญาติพี่น้อง	-0.023	-0.070	0.064	0.142	0.052	0.064	0.045	-0.052	-0.120	-0.020	0.074	-0.021	-0.030	-0.114	0.029	0.044	0.014	0.087	-0.597	1			
21. เครือข่ายเพื่อน	-0.037	-0.064	-0.112	-0.118	-0.007	-0.022	-0.006	0.061	-0.030	-0.005	-0.033	0.001	0.062	-0.037	-0.065	-0.022	0.042	-0.001	-0.363	-0.531	1		
22. จำนวนครั้งติดต่อกับถิ่นต้นทาง	-0.097	-0.078	-0.006	-0.028	-0.068	-0.022	0.040	0.042	-0.037	0.038	-0.092	0.024	0.014	-0.077	-0.035	0.058	0.064	-0.049	-0.004	-0.009	0.014	1	
23. การปรับตัว	0.116	0.388	0.297	0.175	-0.044	-0.106	-0.037	-0.035	0.253	-0.095	0.006	0.106	-0.047	0.423	0.456	-0.183	-0.022	-0.014	-0.034	0.076	-0.053	-0.038	1

กลุ่มอ้างอิง: - เพศ (หญิง)

- สถานภาพสมรส (โสด/มีคู่/หย่า/แยก)

- การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง (สนับสนุน)

- ประสบการณ์ย้ายถิ่น (ไม่มีประสบการณ์)

ในการวิเคราะห์การจำแนกเชิงพหุ ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม ทั้งก่อนและหลังการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ในรูปของสมการวิเคราะห์การจำแนกพหุ ดังนี้

สมการไม่ปรับ หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร

สมการปรับ 1 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล หรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือปัจจัยเกี่ยวพัน กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระการปรับตัว

สมการปรับ 2 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล หรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือปัจจัยเกี่ยวพัน กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆที่อยู่ภายใต้ปัจจัยเดียวกัน

สมการปรับ 3 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล หรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือปัจจัยเกี่ยวพัน กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยเดียวกัน และตัวแปรผันร่วมซึ่งได้แก่ ตัวแปรการปรับตัว

สมการปรับ 4 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพัน และปัจจัยการปรับตัว กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัว

ผลของการวิเคราะห์การจำแนกพหุ (ตารางที่ 12) พบว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยรวมมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 21.2 (Grand Mean) ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี และเมื่อวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่มรายการของตัวแปรอิสระปรากฏผลการศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

1) เพศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมีทิศทาง

ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นเพศชาย มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ในจังหวัดปทุมธานีมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 23.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.3) และเพศมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.052 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า อุปสรรคแทรกกลางในการย้ายถิ่นภายในประเทศได้ลดลงมาก อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งที่ดีขึ้นกว่าในอดีตมาก แรงงานจึงสามารถเคลื่อนย้ายเข้าออกจังหวัดต่างๆ ได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น เช่นนี้ เพศชายจึงไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้บุกเบิกในการย้ายถิ่นก่อนและเพศหญิงจะตามมาอยู่กับครอบครัวในภายหลังเสมอไป ดังเช่นที่เคยปรากฏบ่อยครั้งจากผลการวิจัยในอดีต ประกอบกับความต้องการแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงในภาคอุตสาหกรรมก็มีมากขึ้น โดยลำดับ ซึ่งอาจมาจากการที่เพศหญิงสามารถทำงานในลักษณะที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ ได้ดีกว่า เช่น การผลิตคอมพิวเตอร์ หรือชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ดังนั้น การย้ายถิ่นของแรงงานเพศหญิงเข้าสู่ตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมจึงมีมากขึ้นในระยะหลัง ซึ่งส่งผลต่อโอกาสในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางให้สูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้แรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำเอาตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางไม่ต่างจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ เพศชาย มีสัดส่วนของผู้ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากกว่าเพศหญิง แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลงมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.052 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.019) แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่น โดยทำให้ระดับความสัมพันธ์สูงกว่าความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม ตัวแปรการปรับตัวไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองแต่ประการใด

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ยังคงมีทิศทางไม่ต่างจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ เพศชาย มีสัดส่วนของผู้ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากกว่าเพศหญิง แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.052 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.032) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำเอาตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม ร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) ก็พบผลในทำนองเดียวกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร โดยระดับความสัมพันธ์เกือบจะไม่เปลี่ยนแปลงไปจากสมการปรับ 2 (ค่า β เท่ากับ 0.031) แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่น มากกว่าตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มากนัก

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร แต่ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ค่า η เท่ากับ 0.052 เปรียบเทียบกับ ค่า β 0.060) อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น และตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม หรือปัจจัยเกื้อหนุน ได้เข้ามามีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นลดลง ทำให้ค่าความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรต่ำกว่าความเป็นจริง

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรเพศไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

2) อายุ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของแรงงานย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรบางส่วนไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แม้ว่าผู้ที่มีอายุ 35-50 ปี และอายุ 30-34 ปี จะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ (ร้อยละ 28.7 และร้อยละ 27.3 ตามลำดับ) แต่ในลำดับถัดมากลับเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 20-24 ปี (ร้อยละ 20.3) และผู้ที่มีอายุ 25-29 ปี (ร้อยละ 14.2) ตามลำดับ โดยอายุของแรงงานย้ายถิ่นมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.143 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่มีอายุน้อยมักชอบผจญภัยและแสวงหาความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ๆจากภายนอก บุคลิกภาพส่วนตัวของผู้มีอายุน้อยจะมีความสนใจและอยากรู้อยากเห็น จึงมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้ดี จึงอาจส่งผลทำให้ผู้ที่มีอายุน้อยมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ปลายทางได้

เมื่อนำเอาตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้อย่างชัดเจนขึ้น กล่าวคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยที่สุด 20-24 ปี มีสัดส่วนของผู้ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 27.3 รองมาได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 30-34 ปี (ร้อยละ 23.3) ผู้ที่มีอายุ 35-50 ปี (ร้อยละ 21.8) และผู้ที่มีอายุ 25-29 ปี (ร้อยละ 14.1) ตามลำดับ โดยระดับความสัมพันธ์ได้ลดลง (ค่า η เท่ากับ 0.143 เปรียบเทียบกับค่า β เท่ากับ 0.130) แสดงว่า การปรับตัวมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ในลักษณะที่ไปเปลี่ยนแปลงทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง แต่ส่งผลต่อระดับความสัมพันธ์ไม่มากนัก โดยความสัมพันธ์ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้นมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยส่วนบุคคล (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางความสัมพันธ์ต่างไปจากความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุ 30-34 ปี มีสัดส่วนของผู้ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด (ร้อยละ 25) ลำดับถัดมาคือ ผู้ที่มีอายุ 35-50 ปี (ร้อยละ 24.3) ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 20-24 ปี (ร้อยละ 23.5) และผู้ที่มีอายุ 25-29 ปี (ร้อยละ 15) ตามลำดับ โดยระดับความสัมพันธ์ลดลงไม่มาก (ค่า η เท่ากับ 0.143 เปรียบเทียบกับ ค่า β เท่ากับ 0.103) และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้งัยส่วนบุคคล มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรไม่มากนัก

เมื่อนำเอาปัจจัยการปรับตัว เข้ามาควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม ร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยส่วนบุคคล (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) ก็พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรปรากฏชัดเจนมากขึ้นคือ มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ โดยพบว่า ในกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยที่สุด 20-24 ปี มีสัดส่วนของผู้ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 29 รองมาคือ ผู้ที่มีอายุ 30-34 ปี (ร้อยละ 22) ผู้ที่มีอายุ 35-50 ปี (ร้อยละ 19) และผู้ที่มีอายุ 25-29 ปี (ร้อยละ 14.7) ตามลำดับ โดยระดับความสัมพันธ์เกือบจะไม่เปลี่ยนแปลง (ค่า η เท่ากับ 0.143 เปรียบเทียบกับ ค่า β เท่ากับ 0.142) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลมากกว่าตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้งัยส่วนบุคคล ในลักษณะที่ไป

เปลี่ยนแปลงทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้นมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม เช่นเดียวกับเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกัน โดยมีอายุเป็นตัวแปรผันร่วม ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพัน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางตรงกันข้าม แสดงว่า ตัวแปรอิสระอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือปัจจัยเกี่ยวพัน มีอิทธิพลร่วมกับปัจจัยการปรับตัวโดยส่งผลต่อความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างอายุกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของในลักษณะที่ทำให้ทิศทางความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เช่นนี้ จึงสรุปได้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีที่มีอายุน้อยกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีอายุมากกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) สถานภาพสมรส

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ย้ายถิ่นที่สมรสแล้ว(ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจอยู่อย่างถาวร มากกว่าผู้ที่เป็นโสด ม่าย หย่า หรือแยก (ร้อยละ 27.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17) และสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.126 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า สถานภาพสมรสมีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ทั้งนี้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า การใช้ชีวิตสมรส อาจส่งผลให้เกิดความต้องการสร้างครอบครัวใหม่ที่เป็นอิสระแยกออกมาจากถิ่นต้นทางเดิม ซึ่งการอาศัยอยู่ในสังคมปลายทาง มักจะทำให้เกิดความเคยชินและผูกพันกับถิ่นปลายทาง จนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจสร้างครอบครัวในถิ่นปลายทางอย่างถาวรได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Aotip Rattiyom (2002: 167) ที่พบว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและแหลมฉบังที่สมรสแล้ว มีความตั้งใจอยู่ถาวรมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร แต่ระดับความสัมพันธ์จะลดลงค่อนข้างมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.126 เปรียบเทียบกับ ค่า beta 0.044) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สถานภาพสมรสที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นเพราะตัวแปรการปรับตัวเข้ามามีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ทำให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นสูงกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวแปรการปรับตัว เป็นตัวแปรที่มีผลต่อโอกาสในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นมาก ตามแนวคิดของ Piore ช้างต้น ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการปรับตัวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้น แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับสถานภาพสมรสนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นไปโดยผ่านตัวแปรการปรับตัว

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคล (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ยังคงมีทิศทางไม่ต่างจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ย้ายถิ่นที่สมรสแล้ว(ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจอยู่อย่างถาวร มากกว่าผู้ที่เป็น โสด ม่าย หย่า หรือแยก แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลง (ค่า eta เท่ากับ 0.126 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.079) และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สถานภาพสมรสมีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น แม้ว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคล จะมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นทำให้ค่าความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรสูงกว่าความเป็นจริงก็ตาม แต่ก็มีผลต่อความสัมพันธ์ไม่มากนัก เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคลแล้ว จึงทำให้ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นจึงยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคล และตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร แต่ระดับความสัมพันธ์จะลดลง

ค่อนข้างมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.126 เปรียบเทียบกับ ค่า beta 0.033) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การที่สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นเพราะตัวแปรการปรับตัวเข้ามามีอิทธิพลร่วมต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น และมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์มากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคล ทำให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นสูงกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวแปรการปรับตัว เป็นตัวแปรที่มีศักยภาพในการอธิบายโอกาสในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ได้ดีกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรเพศ อายุ และขนาดครอบครัว เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้นคือความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับสถานภาพสมรสนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นไปโดยผ่านตัวแปรการปรับตัว

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพัน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ผู้ย้ายถิ่นที่สมรสแล้ว(ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจอยู่อย่างถาวร เท่ากับผู้ที่เป็นโสด ม่าย หย่า หรือแยก (ร้อยละ 21.4 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 21.1) โดยระดับความสัมพันธ์ลดลงเป็นอย่างมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.126 เปรียบเทียบกับ ค่า beta 0.004) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สถานภาพสมรสที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่ตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยทางเศรษฐกิจและสังคมได้เข้ามามีอิทธิพลร่วมต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น แต่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์มากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคลและการปรับตัว โดยทำให้ค่าความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรสูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งอาจเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือปัจจัยเกี่ยวพัน มีตัวแปรอิสระที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความตั้งใจในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรได้ดีกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้อัจฉัยส่วนบุคคลและการปรับตัว คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทาง เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่อย่างถาวร เพราะผู้ที่มีระยะเวลาการย้ายถิ่นนานจะมีความคุ้นเคยกับบุคคลและสถานที่ในพื้นที่ปลายทางมากขึ้น จนนำไปสู่ความผูกพันต่อพื้นที่และการตัดสินใจที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรได้ แต่เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้น จึงสรุปได้ว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับสถานภาพสมรสในระดับ 2 ตัวแปรนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง หรือสถานภาพสมรสไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี

4) ขนาดครอบครัว

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับขนาดครอบครัว (จำนวนสมาชิกในครอบครัวของแรงงานย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทาง) ในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดครอบครัวกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีที่มีจำนวนสมาชิกครอบครัวในจังหวัดปทุมธานีมากกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีจำนวนสมาชิกครอบครัวในจังหวัดปทุมธานีน้อยกว่า โดยพบว่า แรงงานย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัวในพื้นที่ปลายทางตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 34.4 รองมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน (ร้อยละ 18.2) และผู้ที่อาศัยอยู่คนเดียว (ร้อยละ 15.5) ตามลำดับ และขนาดครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.189 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ขนาดครอบครัวมีผลในทางบวกต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า การมีจำนวนสมาชิกในพื้นที่ปลายทางมาก อาจเป็นเพราะสมาชิกมีความพอใจในด้านต่างๆ เช่น โอกาสการมีงานทำหรือความมั่นคงทางรายได้ในพื้นที่ปลายทาง จึงมีสมาชิกย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางอย่างถาวรกันมากขึ้น หรือการย้ายถิ่นเข้ามาของแรงงาน อาจเป็นการย้ายเข้ามาทั้งหมดของสมาชิกทุกคนในครอบครัวแล้ว จึงไม่มีเหตุผลในการย้ายกลับไปยังถิ่นต้นทางอีกและการย้ายถิ่นไปยังพื้นที่อื่นๆต่อไปอาจมีอุปสรรคเนื่องจากมีจำนวนสมาชิกมาก สมาชิกในครอบครัวบางคนอาจใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางจนเกิดความผูกพันกับพื้นที่และไม่คิดต้องการที่จะย้ายออกไปจากพื้นที่ ทำให้เป็นการยากลำบากหากต้องการย้ายออกไปจากพื้นที่ปลายทางนั้น ในขณะที่แรงงานย้ายถิ่นที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อย อาจมีการติดต่อหรือทำกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ปลายทางน้อยกว่าและยังมีความผูกพันกับพื้นที่ไม่มากนัก ซึ่งการมีจำนวนสมาชิกน้อยทำให้การตัดสินใจย้ายถิ่นออกจากพื้นที่จึงมักกระทำได้ง่ายกว่า

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างขนาดครอบครัวกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของ

แรงงานย้ายถิ่นแตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีจำนวนสมาชิกครอบครัวในจังหวัดปทุมธานีมากกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมากที่สุด โดยพบว่า แรงงานย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัวในพื้นที่ปลายทางตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 31.3 ในขณะที่ผู้ซึ่งอาศัยอยู่คนเดียวมี สัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี เท่ากับผู้ที่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน (ร้อยละ 17.9 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 17.8) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อเท็จจริงที่ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่คนเดียว หรืออยู่ด้วยกัน 2-3 คน ต่างก็ถือว่าเป็นขนาดครอบครัวเดี่ยวที่มีจำนวนสมาชิกไม่มากนัก การย้ายถิ่นออกไปจากพื้นที่ปลายทางจึงมีโอกาสเกิดขึ้นเท่าๆกันได้ ในขณะที่ระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.189 เปรียบเทียบกับ ค่า beta 0.142) และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า แม้ว่าการปรับตัวจะเข้ามามีอิทธิพลต่อระดับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดครอบครัวกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรก็ตาม แต่ก็มีผลเพียงเล็กน้อย จึงกล่าวได้ว่า ขนาดครอบครัวมีผลในทางบวกกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นอย่างแท้จริง

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างขนาดครอบครัวกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นแตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีขนาดครอบครัวใหญ่กว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมากที่สุด โดยพบว่า แรงงานย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัวในพื้นที่ปลายทางตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป มี สัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีสูงที่สุดคือ ร้อยละ 32.3 ยกเว้นผู้ที่อาศัยอยู่คนเดียวมี สัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน (ร้อยละ 18 เปรียบเทียบกับร้อยละ 16.8) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อเท็จจริงข้างต้นที่ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่คนเดียวและอยู่ด้วยกัน 2-3 คน ต่างก็ถือว่า มีขนาดครอบครัวเดี่ยวที่มีจำนวนสมาชิกไม่มากนัก การย้ายถิ่นออกไปจากพื้นที่ปลายทางจึงเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าครอบครัวขนาดใหญ่ที่มีสมาชิก 4 คนขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตาม แรงงานย้ายถิ่นที่มีสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน ซึ่งคาดว่าจะเป็นพ่อแม่ลูก เป็นคนในครอบครัวเดียวกัน หรือเป็นญาติพี่น้องกัน เนื่องจากเป็นครอบครัวขนาดเล็ก เมื่อเกิดความต้องการย้ายกลับไปยังภูมิลำเนาเดิมก็อาจจะทำได้ง่าย เพราะการย้ายถิ่นกลับไม่มีอุปสรรคมากนัก ส่วนแรงงานย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่คนเดียว มักมีความเป็นอิสระในการใช้ชีวิตมากกว่า มีโอกาสติดต่อบปะผู้คนในพื้นที่ปลายทางได้ง่ายกว่า ซึ่งอาจเกิดความพอใจและความผูกพันต่อพื้นที่ปลายทางจนต้องการอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่อไป เช่นนี้

คนที่เป็ น โส ดจ ึง อาจ มี ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร มาก กว่า ครอบครั ว ที่ มี สมาชิก 2-3 คน นอกจาก นี้ ยัง พบ ว่า ระดับ ความ สัม พัน ธ์ ได้ ต่ ลง เล็ ก น้ อ ย (ค่า eta เท่า กั บ 0.189 เปรียบ เทียบ กั บ ค่า beta เท่า กั บ 0.158) และ ความ สัม พัน ธ์ ดัง กล่าว มี น้ ย สำ คัญ ทาง สถิติ ที่ ระดั บ 0.01 แสดง ว่า ขนาด ครอบครั ว มี ผล ใน ทาง บวก กั บ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ของ แรงงาน ย้าย ถั น อย่าง แท้ จ ริ ง แม้ ว่า ตัว แปร อี สระ อื่ น ๆ ภาย ได้ ้ ัจ จั ย ส่วน บุ คค ล จะ มี อิ ทิ พ ล ต่อ ความ สัม พัน ธ์ ระหว่าง ขนาด ครอบครั ว กั บ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ของ แรงงาน ย้าย ถั น ใน ระดั บ 2 ตัว แปร แต่ กั มี ผล ต่อ ระดั บ ความ สัม พัน ธ์ ไม่ มาก นั ก

เมื่ อ ควบคุม อิ ทิ พ ล ของ ตัว แปร อี สระ อื่ น ๆ ภาย ได้ ้ ัจ จั ย ส่วน บุ คค ล และ ตัว แปร การ ปรึ บ ด้ ว เข้า ควบคุม ใน ฐานะ ตัว แปร ผั น ร่ว ม (สมการ ปรึ บ 3 ใน ตาราง ที่ 12) พบ ว่า ทิศ ทาง ความ สัม พัน ธ์ ระหว่าง ขนาด ครอบครั ว กั บ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ของ แรงงาน ย้าย ถั น แตก ต่าง ไป จาก ทิศ ทาง ความ สัม พัน ธ์ เดิม ใน ระดั บ 2 ตัว แปร เล็ ก น้ อ ย เช่น เดียว กัน โดย พบ ว่า แรงงาน ย้าย ถั น ที่ อาศัย อยู่ กั บ สมาชิก ใน ครอบครั ว ใน พื้น ที่ ปลาย ทาง ตั ง แต่ 4 คน ชั น ไป ยัง คง มี สั ด ส่วน ของ ผู้ ที่ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ใน จั ง หวั ด ปรุ ม ธา นี มาก ที่ สุ ด (ร้อยละ 31) ใน ขณะ ที่ ผู้ ที่ อาศัย อยู่ คน เดียว มี สั ด ส่วน ของ ผู้ ที่ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ใน จั ง หวั ด ปรุ ม ธา นี เท่า กั บ ผู้ ที่ อาศัย อยู่ กั บ สมาชิก ใน ครอบครั ว 2-3 คน ก็ อ ร้อย ละ 18 โดย ระดับ ความ สัม พัน ธ์ ต่ ลง ไม่ มาก (ค่า eta เท่า กั บ 0.189 เปรียบ เทียบ กั บ ค่า beta 0.139) และ เป็ น ความ สัม พัน ธ์ ที่ มี น้ ย สำ คัญ ทาง สถิติ ที่ ระดั บ 0.01 แสดง ว่า ขนาด ครอบครั ว มี ผล ใน ทาง บวก กั บ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ของ แรงงาน ย้าย ถั น อย่าง แท้ จ ริ ง แม้ ว่า การ ปรึ บ ด้ ว จะ เข้า มา มี อิ ทิ พ ล ร่ว ม กั บ ตัว แปร อี สระ อื่ น ๆ ภาย ได้ ้ ัจ จั ย ส่วน บุ คค ล ต่อ ความ สัม พัน ธ์ ระหว่าง ขนาด ครอบครั ว กั บ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ของ แรงงาน ย้าย ถั น ใน ระดั บ 2 ตัว แปร แต่ กั มี ผล ต่อ ระดั บ ความ สัม พัน ธ์ ไม่ มาก นั ก เช่น เดียว กั บ เมื่ อ ควบคุม อิ ทิ พ ล ของ ตัว แปร อี สระ อื่ น ๆ ทุก ตัว โดย มี ขนาด ครอบครั ว เป็ น ตัว แปร ผั น ร่ว ม ทั้ง ที่ เป็ น ตัว แปร ภาย ได้ ้ ัจ จั ย ส่วน บุ คค ล ัจ จั ย ด้าน เศรษฐกิ จ และ สังค ม ัจ จั ย เก็ อ หุ่น และ ตัว แปร การ ปรึ บ ด้ ว (สมการ ปรึ บ 4 ใน ตาราง ที่ 12) ก็ ยัง คง พบ ว่า ขนาด ครอบครั ว มี ผล ใน ทาง บวก กั บ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ของ แรงงาน ย้าย ถั น อย่าง มี น้ ย สำ คัญ ทาง สถิติ ที่ ระดั บ 0.01 ดัง นั้น จึง สามารถ สรุ ป ได้ ว่า ขนาด ครอบครั ว มี ผล ต่อ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ใน จั ง หวั ด ปรุ ม ธา นี ของ แรงงาน ย้าย ถั น ที่ ทำ งาน ใน โรงงาน อุตสาหกรรม จั ง หวั ด ปรุ ม ธา นี

ัจ จั ย ด้าน เศรษฐกิ จ และ สังค ม

1) การ ศึกษา

ใน การ วิเคราะห์ ความ สัม พัน ธ์ ระหว่าง การ ศึกษา ของ แรงงาน ย้าย ถั น กั บ ความ ตั งใจ ตั ง ถึ ง ฐาน อย่าง ถาว ร ใน ระดั บ 2 ตัว แปร ก่อน การ ควบคุม อิ ทิ พ ล ของ ตัว แปร อี สระ อื่ น ๆ (สมการ

ไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรบางส่วนไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีที่มีการศึกษาสูงกว่า น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาค่ำกว่า กล่าวคือ แม้ว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า จะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 29 แต่ลำดับถัดมากลับเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 23.5) มีสัดส่วนเท่ากับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 23.1) ในขณะที่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือปวช. มีสัดส่วนน้อยกว่า (ร้อยละ 21.9) รวมถึงผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือปวส. และอนุปริญญาตรี มีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 11.1) ตามลำดับ โดยการศึกษาของแรงงานย้ายถิ่นมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.128 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยอาจเป็นไปได้ตามข้อเท็จจริงที่ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาสูงในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความรู้และทักษะที่จำเป็น สามารถปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาค่ำกว่า ทำให้ได้รับการยอมรับจากสถานที่ทำงานและมีโอกาสได้รับการปรับเลื่อนตำแหน่งงาน ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในหน้าที่การงาน และเป็นแรงดึงดูดให้อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่อไป จนเกิดความผูกพันกับพื้นที่ และตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่อย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้ ในขณะที่เดียวกัน ผู้ที่มีการศึกษาค่ำมาก เช่น ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ก็อาจจำเป็นต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางเป็นระยะเวลาอันยาวนานเช่นกัน แต่เป็นเพราะมีทางเลือกไม่มากนักในการปรับเปลี่ยนงาน ซึ่งเมื่อได้เข้าทำงานในพื้นที่ปลายทางที่มีโอกาสสูงกว่าในถิ่นต้นทางแล้ว จึงมักไม่ต้องการย้ายออกไปจากพื้นที่จนเกิดความผูกพันกับพื้นที่ และตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่อย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้ แต่สำหรับผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช./ ปวส. และอนุปริญญา มีโอกาสที่จะย้ายออกไปจากพื้นที่ได้มากกว่า เช่น เพื่อศึกษาต่อ หรือเปลี่ยนงานใหม่ เพราะวุฒิการศึกษาเอื้ออำนวยต่อการปรับตำแหน่งงานให้สูงขึ้นได้ เช่นนี้ โอกาสที่แรงงานกลุ่มนี้จะย้ายออกไปจากพื้นที่จึงมีสูงกว่า ทำให้ความตั้งใจในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรจึงมีสัดส่วนน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำด้วย

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่พบในสมการไม่ปรับ กล่าวคือ พบว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำกว่า มีสัดส่วนความตั้งใจตั้งถิ่นฐานถาวรมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า โดยพบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัดส่วนของผู้ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัด

ปฐมฐานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 26 รองมาคือ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 25.3) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช. (ร้อยละ 22.4) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาดั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 21) และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา (ร้อยละ 12) ตามลำดับ โดยระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.128 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.113) และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลในลักษณะที่ไปเปลี่ยนแปลงทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร แต่ก็มีผลต่อระดับความสัมพันธ์ไม่มากนัก ไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองแต่ประการใด

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ โดยระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.128 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.114) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลไปเปลี่ยนแปลงทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง แต่มีผลไม่มากนักต่อระดับความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปรเช่นเดียวกับตัวแปรการปรับตัว เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาค่ำ เช่น ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น หรือผู้ที่มีการศึกษาสูง เช่น ปริญญาตรีและสูงกว่า แม้จะมีเหตุผลที่แตกต่างกันในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางต่อไป ก็ส่งผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเหมือนกันตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่อาจเป็นเพราะตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจคือ รายได้ เป็นตัวบ่งชี้โดยตรงในทางเศรษฐกิจที่คิดว่า ซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นได้อย่างชัดเจน ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร โดยทำให้ทิศทางความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรเปลี่ยนแปลง และมีระดับความสัมพันธ์สูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรที่แท้จริงจึงปรากฏขึ้น และเมื่อนำเอาปัจจัยการปรับตัว เข้ามาควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม ร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) ก็ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร ปรากฏทิศทางความสัมพันธ์ที่แท้จริงมากขึ้น กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้คือ พบว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า โดยระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย จากสมการปรับ 2 (ค่า

beta เท่ากับ 0.113) และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลในลักษณะที่ไปทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางการความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร แต่มีผลต่อความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มากกว่าตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมเล็กน้อย

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกัน ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพัน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ ในความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาค่ากว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า โดยพบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนของผู้ที่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 29 รองมาคือ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 26.4) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ร้อยละ 25.1) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช. (ร้อยละ 20.3) และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา (ร้อยละ 12.9) ตามลำดับ โดยพบว่า ระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.128 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.118) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นข้อยืนยันได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง โดยตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกี่ยวพัน เข้ามามีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปรับตัว ในลักษณะที่ไปเปลี่ยนแปลงทิศทางการศึกษาด้วยความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยเกี่ยวพันคือ ระยะเวลาที่อาศัยในจังหวัดปทุมธานี เป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความตั้งใจอย่างถาวร ดังเช่นงานวิจัยในอดีต (วันเพ็ญ วอกลาง 2541: 165) ซึ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางมาเป็นระยะเวลานาน จะเกิดความคุ้นเคยกับบุคคลและสถานที่ในพื้นที่ปลายทาง จนเกิดความผูกพันและนำไปสู่ความตั้งใจที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้ เป็นต้น ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม ตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกี่ยวพัน ต่างก็มีอิทธิพลต่อระดับความสัมพันธ์ของการศึกษาด้วยความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร ไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมและการปรับตัว

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การศึกษาไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

2) อาชีพเดิม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปรเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 26.3 รองมาคือ ผู้ที่ยังไม่เคยประกอบอาชีพ ซึ่งได้แก่ นักเรียนและนักศึกษา (ร้อยละ 22.9) ผู้ที่เคยประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท หรือโรงงานมาก่อน (ร้อยละ 20.2) และผู้ที่เคยประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัวและอื่นๆ (ร้อยละ 4) ตามลำดับ และอาชีพเดิมมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.11 ทั้งนี้อาจเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า คนที่เป็นเกษตรกรนั้น อาจพบว่าการทำงานเกษตรมีรายได้น้อย เมื่อคนเหล่านี้ได้งานทำในโรงงานก็อาจเห็นช่องทางที่ดีขึ้นในการมีรายได้และหากงานมีความมั่นคงด้วยแล้ว ก็อาจตัดสินใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรได้ และรองมาคือ คนที่เป็นนักเรียน นักศึกษามาก่อน เมื่อเข้ามาทำงานและได้งานแล้วก็อาจอยากที่จะอาศัยอยู่ต่อในพื้นที่ปลายทางเลย โดยไม่คิดอยากกลับไปยังถิ่นต้นทางอีก อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปรยังคงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด และระดับความสัมพันธ์เกือบจะไม่เปลี่ยนแปลง (ค่า eta เท่ากับ 0.110 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.112) โดยเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า อาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางของแรงงานย้ายถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง และตัวแปรการปรับตัวไม่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปรแต่ประการใด

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร ยังคงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ในจังหวัดปทุมธานี

มากที่สุด และระดับความสัมพันธ์เกือบจะเท่าเดิม (ค่า eta เท่ากับ 0.11 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.10) โดยเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า อาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางของแรงงานย้ายถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง และตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปรน้อยมาก

เมื่อนำเอาตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม ร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้น กลับไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่ยังไม่เคยประกอบอาชีพ ซึ่งได้แก่ นักเรียนและนักศึกษา มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 25.4 รองมาคือ ผู้ที่เคยประกอบอาชีพเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 24) ผู้ที่เคยประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท หรือโรงงานมาก่อน (ร้อยละ 18.8) และผู้ที่เคยประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัวและอื่นๆ (ร้อยละ 7.5) ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นเพราะการปรับตัว นอกจากนี้ ยังพบว่า ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากสมการปรับ 2 (ค่า beta เท่ากับ 0.107) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ในลักษณะที่ทำให้ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็มีผลต่อระดับความสัมพันธ์น้อยมากเช่นกัน

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพัน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้น ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่ยังไม่เคยประกอบอาชีพ ซึ่งได้แก่ นักเรียนและนักศึกษา มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 26.3 รองมาคือ ผู้ที่เคยประกอบอาชีพเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 22.8) ผู้ที่เคยประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท หรือโรงงานมาก่อน (ร้อยละ 18.4) และผู้ที่เคยประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัวและอื่นๆ (ร้อยละ 8.8) ตามลำดับ และระดับความสัมพันธ์เกือบจะเท่าเดิม (ค่า eta เท่ากับ 0.110 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.111) อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า อาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง และตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวในการวิจัยครั้งนี้ มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรน้อยมาก

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น จึงสรุปได้ว่า อาชีพเดิม ไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

3) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีที่มีรายได้มากกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีรายได้น้อยกว่า โดยพบว่า ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจอยู่อย่างถาวรมากที่สุดคือ ร้อยละ 34.1 รองมาคือ ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 19.3) และผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 18) ตามลำดับ และรายได้มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.147 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า รายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น มีความสัมพันธ์กันในระดับ 2 ตัวแปร ทั้งนี้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า การมีรายได้มากทำให้แรงงานรู้สึกมีความมั่นคงที่จะอาศัยต่อไปในพื้นที่ปลายทางหรือทำให้เห็นช่องทางว่า ตนเองจะอยู่ได้อย่างสะดวกสบายในพื้นที่ปลายทาง ดังนั้น ผู้ที่มีรายได้มากจึงอยากอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางต่อไป หรือหากมองในแง่ของการทำกิจกรรมหรือติดต่อพบปะผู้คนในสังคมปลายทางนั้น ผู้ที่มีรายได้มากมักจะได้รับการยอมรับ หรือยกย่องจากคนในสังคมปลายทางมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย จึงทำให้ผู้ที่มีรายได้มากกว่ามีความผูกพันกับพื้นที่ปลายทางมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า และมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า (Goudy 1982: 181-192)

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจอยู่อย่างถาวรมากที่สุดคือ ร้อยละ 24.7 ยกเว้นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจอยู่อย่างถาวร มากกว่าผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 21.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.1) โดยระดับความสัมพันธ์ลดลงมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.147 เปรียบเทียบกับ ค่า beta 0.056) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง

แต่เป็นเพราะการปรับตัวเข้ามามีอิทธิพลทำให้ทิศทางความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ระหว่าง รายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นเปลี่ยนไป โดยข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ย้ายถิ่น ที่มีรายได้ต่ำในการวิจัยนี้คือ ไม่เกิน 10,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ปานกลางระหว่าง 10,000-15,000 บาท ต่างก็ยังคงถือว่าเป็นผู้ที่ยังมีรายได้ไม่มาก แต่ผู้ที่มีรายได้ต่ำ อาจมีทางเลือกน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้ ปานกลาง ซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวคืนร่นมากกว่าในการใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทาง แต่โดยที่รายได้ อาจจะอยู่ในระดับที่คิดว่าการอยู่ในเขตพื้นที่ต้นทาง จึงส่งผลให้มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้ปานกลาง ซึ่งไม่จำเป็นต้องปรับตัวหรือคืนร่นต่อสู่มากนักเมื่อเทียบกับผู้มี รายได้ต่ำ หากปรับตัวไม่ได้โอกาสในการย้ายออกไปจากพื้นที่จึงเป็นไปได้ง่ายกว่า ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Goudy (1982: 181-192) ที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการ ปรับตัวแล้ว ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัด ปทุมธานีกับรายได้ จึงปรากฏชัดเจนขึ้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐาน อย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นไปโดยผ่านตัวแปรการ ปรับตัว

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่าง ถาวร ยังคงมีทิศทางไม่ต่างจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้มากกว่า มี สัดส่วนของผู้ที่ตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า และระดับความสัมพันธ์ลดลง เล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.147 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.142) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 แสดงว่า รายได้มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น แม้ว่า ตัวแปรอิสระอื่น ๆ ภายใต้งัยด้านเศรษฐกิจและสังคม จะมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น แต่ก็มีผลต่อความสัมพันธ์น้อยมาก เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้ว จึงยังปรากฏ ว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และ ตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทาง ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นเปลี่ยนแปลงไป จากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย เช่นเดียวกับสมการปรับ 1 โดยระดับความสัมพันธ์ ลดลงมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.147 เปรียบเทียบกับ ค่า beta 0.047) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่าง ถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นเพราะการ

ปรับตัวเข้ามาเมื่ออิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการปรับตัวที่มีอิทธิพลมากกว่า ซึ่งทำให้ทิศทางความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรของรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นเปลี่ยนแปลงไป และทำให้ระดับความสัมพันธ์มากกว่าความเป็นจริงตามที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับรายได้ จึงปรากฏชัดเจนขึ้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เกิดขึ้นโดยมีตัวแปรการปรับตัวเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

เช่นเดียวกัน เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัว โดยมีรายได้เป็นตัวแปรผันร่วม ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีที่มีรายได้มากกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีรายได้น้อยกว่า แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งทำให้ยืนยันได้อย่างชัดเจนว่า ตัวแปรรายได้ที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น จึงสรุปได้ว่า รายได้ไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ปัจจัยเกื้อหนุน

1) ประสพการณ์การย้ายถิ่น

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง มีทิศทางความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ กล่าวคือ ผู้ที่ไม่มีประสพการณ์การย้ายถิ่นมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากกว่าผู้ที่มีประสพการณ์การย้ายถิ่น (ร้อยละ 22.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.5) และประสพการณ์การย้ายถิ่นมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.043 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า การตัดสินใจที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทาง มักขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในถิ่นปลายทางปัจจุบันเป็นหลัก มากกว่าการอาศัยข้อมูลหรือประสพการณ์การย้ายถิ่นที่เกิดขึ้นกับตนเองในอดีต มาเป็นตัวกำหนดโดยตรง เพราะเมื่อผู้ย้ายถิ่นอาศัยอยู่ในพื้นที่

ปลายทางเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว การย้ายถิ่นเข้ามาดังกล่าวอาจเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ย้ายถิ่นหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นอาจมีความคาดหวังในระดับที่ต่ำกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นหลายครั้ง ซึ่งคนกลุ่มหลังนี้อาจมีความคาดหวังที่สูงขึ้นในการย้ายถิ่นแต่ละครั้ง เช่น ต้องการรายได้มากขึ้น ต้องการมีที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นต้น นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นมาก่อน อาจมีแหล่งข้อมูลข่าวสารน้อยกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่น ทำให้โอกาสในการย้ายถิ่นในครั้งต่อไปจึงมีน้อยกว่า ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นมาก่อนมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ (ร้อยละ 22.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.9) โดยระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.043 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.036) แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวเกือบจะไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเลย โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวยังคงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยเงื่อนไข (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นมาก่อนมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ (ร้อยละ 21.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.8) แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.043 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.023) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับตัวแปรการปรับตัว โดยเมื่อนำเอาตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม ร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยเงื่อนไข (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) ก็พบผลในทำนองเดียวกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้น เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทิศทางความสัมพันธ์ยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยระดับความสัมพันธ์ไม่เปลี่ยนแปลงจากสมการปรับ 2 (ค่า beta เท่ากับ 0.023) แสดงว่า ตัวแปรอิสระการปรับตัวมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มากกว่าตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้งัยเงื่อนไขไม่มากนัก

อย่างไรก็ตาม เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใน ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) กลับพบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่มีประสพการณ์การย้ายถิ่น มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าผู้ที่ไม่ประสพการณ์ แม้ว่าสัดส่วนจะสูงกว่าไม่มากนักก็ตาม (ร้อยละ 22.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.5) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังคงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากสมการปรับ 3 เพียงเล็กน้อย (ค่า β เท่ากับ 0.025) แสดงว่า ปัจจัยส่วนบุคคล หรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมากกว่าตัวแปรอิสระในปัจจัยเกื้อหนุนและการปรับตัว โดยมีอิทธิพลในลักษณะที่ไปเปลี่ยนทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้น กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้น มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยส่วนบุคคล มีตัวแปรอิสระที่มีศักยภาพเป็นตัวบ่งชี้ความตั้งใจในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมากกว่าคือ ขนาดครอบครัวในพื้นที่ปลายทาง เพราะการมีจำนวนสมาชิกครอบครัวในพื้นที่ปลายทางมาก อาจเป็นไปได้ที่ครอบครัวทั้งหมดในถิ่นต้นทางได้ย้ายเข้ามาอยู่ด้วยกันกับผู้ย้ายถิ่นแล้ว หรือสมาชิกครอบครัวจำนวนมากที่มีในถิ่นปลายทาง ย่อมส่งผลให้การย้ายถิ่นออกไปทำได้ลำบาก ซึ่งเป็นตัวแปรที่บ่งชี้ถึงโอกาสที่ผู้ย้ายถิ่นที่จะใช้ชีวิตอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้อย่างชัดเจนกว่า แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรประสพการณ์การย้ายถิ่นไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

2) ระยะเวลา

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับระยะเวลาระหว่างถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นกับถิ่นปลายทาง ในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาระหว่างถิ่นต้นทางกับถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มีทิศทางความสัมพันธ์ในบางส่วนไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานีที่มีภูมิลำเนาเดิมใกล้กับจังหวัดปทุมธานี น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างไกลจากจังหวัดปทุมธานี กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัดปทุมธานีที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างจากจังหวัดปทุมธานีในระยะทางที่ใกล้กว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ตั้งอยู่ในระยะทางที่ห่างจากจังหวัดปทุมธานีมากกว่า โดยพบว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างจากจังหวัดปทุมธานีไม่เกิน 200 กิโลเมตร มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 31.5 รองมาคือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างจากจังหวัดปทุมธานีระหว่าง 201-400 กิโลเมตร (ร้อยละ 22.3) ผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างจากจังหวัดปทุมธานีมากกว่า 600 กิโลเมตรขึ้นไป (ร้อยละ 22.1) และผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างจากจังหวัดปทุมธานีระหว่าง 401-600 กิโลเมตร (ร้อยละ 15.6) ตามลำดับ โดยระยะทางมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.127 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ระยะทางมีความสัมพันธ์ผกผันกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ทั้งนี้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า แรงดึงดูดที่ทำให้แรงงานย้ายเข้ามาทำงานในพื้นที่ปลายทางที่มีโอกาสในการทำงานที่ดีกว่าในถิ่นต้นทางซึ่งอยู่ไม่ไกลกันนั้น อาจช่วยให้แรงงานย้ายถิ่นตัดสินใจใช้ชีวิตและตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในเขตปลายทางได้ง่ายขึ้นด้วย เพราะไม่ต้องกังวลกับอุปสรรคด้านระยะทางในการเดินทางกลับไปเยี่ยมครอบครัวในถิ่นต้นทาง รวมทั้งพื้นที่ที่อยู่ไม่ห่างไกลกันนัก อาจหมายถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในสองพื้นที่นี้มีไม่มากนัก ไม่ต้องใช้เวลาปรับตัวมากนัก เมื่อต้องทำงานและใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางจนเกิดความคุ้นเคยกับพื้นที่ปลายทางแล้ว ก็อาจตัดสินใจในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรได้ไม่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Aotip Rattiyom (2002: 167) ที่พบว่า แรงงานย้ายถิ่นที่เข้ามาทำงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดที่มีถิ่นเดิมหรือถิ่นต้นทางอยู่ไม่ไกลจากที่อยู่อาศัยในพื้นที่ปลายทางในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะอยู่อย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีถิ่นเดิมไกลจากพื้นที่ปลายทางมาก อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ต้นทางที่ห่างไกลมากๆ (มากกว่า 600 กิโลเมตรขึ้นไป) อาจมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตได้สะดวกสบายเท่ากับที่ได้พบในจังหวัดปทุมธานีที่อยู่ใกล้กับเมืองหลวง ซึ่งมีความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตมากกว่า ดังนั้น แรงงานย้ายถิ่นในส่วนนี้จึงอาจตัดสินใจที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรได้ง่ายขึ้น ทำให้สัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าผู้ที่มาจากพื้นที่ที่อยู่ใกล้กว่า (ระหว่าง 401-600 กิโลเมตร)

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นยังคงไม่ต่างจากทิศทางความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ไม่ห่างไกลจากจังหวัดปทุมธานี มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างไกลจากจังหวัดปทุมธานี แต่พบว่า

ระดับความสัมพันธ์ลดลง (ค่า eta เท่ากับ 0.127 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.082) รวมถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น โดยทำให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นสูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการปรับตัวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้น แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับระยะทางนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นไปโดยผ่านตัวแปรการปรับตัว

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นยังคงไม่ต่างจากทิศทางความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ไม่ห่างไกลจากจังหวัดปทุมธานี มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ห่างไกลจากจังหวัดปทุมธานี และพบว่า ระดับความสัมพันธ์ลดลงไม่มาก (ค่า eta เท่ากับ 0.127 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.091) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นไม่มากนัก และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข และตัวแปรการปรับตัวที่เข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) ก็พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ยังคงไม่ต่างจากทิศทางความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร เช่นเดียวกับสมการปรับ 2 แต่ระดับความสัมพันธ์ได้ลดลงมาก (จากสมการปรับ 2 ที่มีค่า beta เท่ากับ .091 เหลือค่า beta เท่ากับ 0.061) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การปรับตัวมีอิทธิพลมากกว่าตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข ต่อความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น เช่นเดียวกับเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัว โดยมีระยะทางเป็นตัวแปรผันร่วม ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และสังคม ปัจจัยเงื่อนไข และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) ก็ยังคงพบว่า ระยะทางมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในทิศทางตรงกันข้าม และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร ไม่ใช่

ความสัมพันธ์ที่แท้จริง จึงสรุปได้ว่า ระยะทางไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

3) การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการ ไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองมีทิศทางความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง (ร้อยละ 21.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.9) และการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.02 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า การตัดสินใจที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทาง มักเกิดขึ้นเพราะความผูกพันกับพื้นที่ ซึ่งอาจมาจากความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของถิ่นปลายทางในด้านต่างๆ เช่น โอกาสในการทำงานและรายได้ เป็นต้น จนไม่คิดที่จะย้ายกลับไปยังถิ่นต้นทาง แม้ว่าจะยังมีความผูกพันกับถิ่นต้นทางเพราะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในช่วงแรกของการย้ายถิ่นเข้ามายังพื้นที่ปลายทางก็ตาม แต่ด้วยเหตุผลที่การพัฒนาาระบบคมนาคมขนส่งก้าวหน้าไปมาก ทำให้อุปสรรคแทรกกลางที่มีผลต่อการย้ายถิ่นลดลงมาก การชักชวนให้ครอบครัว หรือญาติพี่น้องในถิ่นต้นทางให้ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ด้วยกันในพื้นที่ปลายทางย่อมเป็นไปได้สูงกว่าที่จะย้ายกลับไปยังถิ่นต้นทางเดิม ที่มีปัจจัยผลักดันมากกว่าปัจจัยดึงดูดตามแนวคิดของ Everett Lee (1966) เช่นนี้ การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง จึงไม่น่าจะเป็นตัวกำหนดที่ดีพอ ต่อความตั้งใจของบุคคลในการเลือกตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทาง ซึ่งต่างจากผลงานวิจัยเกี่ยวกับแรงงานย้ายถิ่นข้ามชาติ ที่มีอุปสรรคแทรกกลางจำนวนมาก รวมทั้งโอกาสที่จะตั้งถิ่นฐานถาวรของคนกลุ่มนี้มีน้อยมากในพื้นที่ปลายทาง ทำให้ความผูกพันกับครอบครัวในถิ่นต้นทางและการสนับสนุนของครอบครัวในช่วงย้ายถิ่น มีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจของแรงงานย้ายถิ่นข้ามชาติในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้ ดังเช่น งานวิจัยของ วันเพ็ญ วอกลาง (2541: 165) ที่พบว่า การเข้ามาทำงานในจังหวัดเชียงรายของแรงงานชาวพม่า โดยได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวนั้น มีความตั้งใจอยู่ถาวรน้อยกว่าแรงงานชาวพม่าที่เข้ามาโดยไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ทั้งนี้เพราะผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวจะยังคงมีความผูกพันกับสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ประเทศพม่า จึงทำให้การตัดสินใจที่จะอยู่ถาวรมีน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้น เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทิศทางความสัมพันธ์ยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร แต่ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.02 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.024) แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง และการปรับตัวมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นน้อยมาก แม้ว่าจะทำให้ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเมื่อควบคุมตัวแปรการปรับตัวดังกล่าวแล้ว ทำให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จึงกล่าวได้ว่า การปรับตัวไม่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเดิมกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร แต่ประการใด

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง และระดับความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.02 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.018) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ไม่มีความสัมพันธ์กันจริง ในขณะที่ตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข เกือบจะไม่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นเลย

เมื่อนำเอาตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม ร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) ก็พบผลในทำนองเดียวกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรนั้น เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร แต่ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.02 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.028) แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง และการปรับตัวมีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขต่อความสัมพันธ์

ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น โดยตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลมากกว่า ดังเห็นได้จาก ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม หลังการควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆแล้วเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เช่นเดียวกับสมการปรับ 1

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพัน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง และระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเช่นกัน (ค่า eta เท่ากับ 0.02 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.023) แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรไม่มีความสัมพันธ์กันจริง และตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยบุคคล เศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกี่ยวพันและตัวแปรการปรับตัวต่อความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นน้อยมากเช่นกัน และมีอิทธิพลน้อยกว่าตัวแปรการปรับตัว

จึงสรุปได้ว่า การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

4) เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง มีทิศทางความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมติฐานไว้ กล่าวคือ ผู้ที่ไม่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 22.1 ใกล้เคียงกับผู้ที่มีเครือข่ายเพื่อนในถิ่นปลายทาง (ร้อยละ 21.3) และผู้ที่มีเครือข่ายครอบครัวหรือญาติพี่น้องในถิ่นปลายทาง (ร้อยละ 20.6) ตามลำดับ และเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.015 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ตามข้อเท็จจริงที่ว่า เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยลดความเสี่ยงและต้นทุนในช่วงเวลาต้นๆของการย้ายถิ่นมากกว่าภายหลังเมื่อมีการย้ายถิ่นแล้ว ส่วนการตัดสินใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรน่าจะมาจากความผูกพันกับพื้นที่และความพึงพอใจใน

สภาพแวดล้อมของถิ่นปลายทางในด้านต่างๆ เช่น โอกาสในการทำงานและรายได้ เป็นต้น จนไม่คิดที่จะย้ายกลับไปยังถิ่นต้นทาง มากกว่าความตั้งใจที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการมีหรือไม่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง เนื่องจากผู้ย้ายถิ่นที่เริ่มคุ้นเคยหรือตั้งหลักได้แล้ว มักจะแยกออกมาใช้ชีวิตอยู่โดยลำพัง หรือกับบุคคลที่รู้จักในถิ่นปลายทาง เช่น เพื่อน หรือคนรู้จัก รวมทั้งเครือข่ายทางสังคมในพื้นที่ปลายทาง อาจจะยังไม่มีความเข้มแข็งมากพอจนก่อให้เกิดผลต่อการตัดสินใจของผู้ย้ายถิ่น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตที่พบว่า เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของผู้ย้ายถิ่น

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่ไม่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางมีส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด (ร้อยละ 22.7) รองมาคือ ผู้ที่มีเครือข่ายเพื่อนในถิ่นปลายทาง (ร้อยละ 22.4) และผู้ที่มีเครือข่ายครอบครัว หรือญาติพี่น้องในถิ่นปลายทาง (ร้อยละ 19.6) ตามลำดับ โดยระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ค่า η เท่ากับ 0.015 เปรียบเทียบกับค่า β เท่ากับ 0.036) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง และการปรับตัวมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรดังกล่าวนี้เล็กน้อย แม้ว่าจะทำให้ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเมื่อควบคุมตัวแปรการปรับตัวแล้ว ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยก็ตาม จึงกล่าวได้ว่า การปรับตัวไม่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปร แต่ประการใด

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยเงื่อนไข (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงไม่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลง (ค่า η เท่ากับ 0.015 เปรียบเทียบกับค่า β เท่ากับ 0.008) แสดงว่า ตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้งัยเงื่อนไขมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยทำให้ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรสูงกว่าความเป็นจริง โดยเมื่อควบคุมตัวแปรดังกล่าวแล้ว ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามจึงลดลง อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์นั้นยังคงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรจึงไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับผลการวิเคราะห์ที่เมื่อนำเอาตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วมร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้งัยเงื่อนไข (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) ก็พบว่า ทิศทาง

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เป็นไปในลักษณะเดียวกับสมการปรับ 2 แต่ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.015 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.025) และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง และการปรับตัวมีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุนต่อความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นไม่มากนัก โดยตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลมากกว่า ดังเห็นได้จาก ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม หลังการควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆแล้วเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เช่นเดียวกับ สมการปรับ 1

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามยังคงเป็นไปในลักษณะเดียวกับสมการปรับ 2 และสมการปรับ 3 แต่ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.015 เปรียบเทียบกับค่า beta เท่ากับ 0.084) แสดงว่า ตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยบุคคล เศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัว ต่อความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น แต่มีอิทธิพลมากกว่าตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุนและตัวแปรการปรับตัว อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จึงสรุปได้ว่า เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

5) ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานีที่มีระยะเวลาอาศัยในจังหวัดปทุมธานีนานกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีระยะเวลาอาศัยในจังหวัดปทุมธานี น้อยกว่า โดยพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีมาเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 36.5 รองมาคือ ผู้ที่อาศัย

มาเป็นระยะเวลามากกว่า 5-10 ปี (ร้อยละ 17.1) ผู้ที่อาศัยมาเป็นระยะเวลามากกว่า 1-5 ปี (ร้อยละ 16.6) และผู้ที่อาศัยมาเป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปี (ร้อยละ 16.3) ตามลำดับ และระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.205 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางมีผลในทางบวกต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ทั้งนี้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า การอาศัยอยู่ในพื้นที่ใดก็ตามมาเป็นระยะเวลานาน ย่อมเกิดความคุ้นเคยและความผูกพันกับพื้นที่นั้น รวมทั้งมีความหมายว่า บุคคลคนนั้นมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างดีในเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการงาน รายได้ที่อยู่อาศัย การปรับตัว และการมีเพื่อนฝูง จนไม่คิดที่จะตัดสินใจย้ายออกไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ วอกลาง (2541: 165) ที่พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทาง เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่อย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นแตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานีมาเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 29.3 รองมาคือ ผู้ที่อาศัยมาเป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปี (ร้อยละ 24.1) ผู้ที่อาศัยมาเป็นระยะเวลามากกว่า 1-5 ปี (ร้อยละ 18.8) และผู้ที่อาศัยมาเป็นระยะเวลามากกว่า 5-10 ปี (ร้อยละ 13.3) ตามลำดับ และระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า eta เท่ากับ 0.205 เปรียบเทียบกับ ค่า beta 0.133) รวมถึงความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติได้ลดลงจาก 0.01 เป็นระดับ 0.05 แสดงว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางยังมีผลในทางบวกกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นอย่างแท้จริง แต่ตัวแปรการปรับตัวได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง โดยทำให้ระดับความสัมพันธ์สูงเกินไปและมีทิศทางที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงอาจกล่าวได้ว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางมีผลโดยตรงกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น และมีผลทางอ้อมผ่านการปรับตัว

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น มีทิศทางต่างไปจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย และระดับความสัมพันธ์ลดลงไม่มาก (ค่า eta เท่ากับ 0.205 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.189) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางมีผลในทางบวกกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นอย่างแท้จริง โดย

ตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุนมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรน้อยมาก

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นแตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร ดังเช่นสมการปรับ 1 และระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า η เท่ากับ 0.205 เปรียบเทียบกับ ค่า β 0.121) รวมถึงความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติได้ลดลงจาก 0.01 เป็นระดับ 0.05 แสดงว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางมีผลในทางบวกกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นอย่างแท้จริง แต่ตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวมากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจาก ตัวแปรการปรับตัวเป็นตัวแปรที่มีศักยภาพมากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน โดยเป็นตัวกำหนดที่ดีกว่าต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ตามแนวคิดของ Piore ทำให้การปรับตัวสามารถอธิบายผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นได้ดีกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรประสบการณ์การย้ายถิ่น ระยะทาง การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง และการติดต่อกับถิ่นต้นทาง เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ดังกล่าวแล้ว ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามจึงลดลง และทิศทางความสัมพันธ์ที่แท้จริงปรากฏชัดเจนขึ้น

เช่นเดียวกัน เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัว โดยมีระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางเป็นตัวแปรผันร่วม ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) ก็ยังคงพบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางมีผลในทางบวกกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางมีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

6) การติดต่อกับถิ่นต้นทาง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับการติดต่อกับถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่น ภายหลังจากที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางแล้ว ในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรใน

จังหวัดปทุมธานี มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐาน แม้ว่าบางส่วนจะมีความแตกต่างไปจากที่ตั้งไว้เล็กน้อยว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ที่มีการติดต่อกับถิ่นต้นทางน้อยกว่า น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีการติดต่อกับถิ่นต้นทางมากกว่า กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ได้ติดต่อกับถิ่นต้นทางเลย มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 36.2 อย่างไรก็ตาม ในส่วนของผู้ที่ติดต่อกับถิ่นต้นทาง กลับปรากฏว่า ผู้ที่ติดต่อกับถิ่นต้นทาง 13 ครั้งขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มากกว่าผู้ติดต่อกับถิ่นต้นทาง 7-12 ครั้ง และผู้ที่ติดต่อกับถิ่นต้นทาง 1-6 ครั้ง (ร้อยละ 21.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.2 และร้อยละ 18.1 ตามลำดับ) และการติดต่อกับถิ่นต้นทางมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.137 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางมีผลในทางตรงข้ามกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ทั้งนี้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า หากผู้ย้ายถิ่นยังมีการติดต่อกับไปยังถิ่นต้นทางบ่อยครั้ง แสดงให้เห็นถึง ผู้ย้ายถิ่นยังไม่คุ้นเคยกับพื้นที่ปลายทาง จึงมีการติดต่อกับท้องถิ่นต้นทางมาก ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนในกรณีของผู้ย้ายถิ่นที่อพยพเข้ามาใหม่ อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไป ผู้ย้ายถิ่นคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่อาศัยปลายทางมากขึ้นก็มักเกิดความผูกพันกับพื้นที่ปลายทางที่อาศัยอยู่ และอาจมีการติดต่อกับถิ่นต้นทางน้อยลงเรื่อยๆ จนส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางอย่างถาวรได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความผูกพันต่อพื้นที่ของ Bogue (1959 อ้างใน อารยา พชรบัณฑิตย์ 2545: 54) และ Davanzo and Morrison (1982: 4)

เมื่อนำตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นแตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ได้ติดต่อกับถิ่นต้นทางเลย ยังคงมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุดคือ ร้อยละ 37.9 แต่ในส่วนของผู้ที่ติดต่อกับถิ่นต้นทาง พบว่า ผู้ที่ติดต่อกับถิ่นต้นทางมากคือ 7-12 ครั้ง มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับผู้ติดต่อกับถิ่นต้นทาง 13 ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 20.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.6) ส่วนผู้ที่ติดต่อกับถิ่นต้นทางน้อยกว่าคือ 1-6 ครั้ง กลับมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 17.8 โดยระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.137 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.151) รวมถึงความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติได้เพิ่มขึ้นจากระดับ 0.05 เป็นระดับ 0.01 แสดงว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางมีความสัมพันธ์ในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นอย่างแท้จริง โดยตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความ

ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรไม่มากนัก จึงอาจกล่าวได้ว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางมีผลโดยตรงกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น เป็นไปในทิศทางเดียวกับสมการปรับ 1 แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลง (ค่า eta เท่ากับ 0.137 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.123) และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปร โดยทำให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นสูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏชัดเจนขึ้น แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับการติดต่อกับถิ่นต้นทางนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่อาจเป็นเพราะตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุนคือ ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง เป็นตัวบ่งชี้ในปัจจัยเกื้อหนุนที่มีศักยภาพมากกว่า ซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นได้อย่างชัดเจน ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรที่แท้จริงจึงปรากฏขึ้น

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัวเข้าควบคุมในฐานะตัวแปรผันร่วม (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นยังเป็นเช่นเดียวกับสมการปรับ 1 และ 2 แต่ระดับความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ค่า eta เท่ากับ 0.137 เปรียบเทียบกับ ค่า beta เท่ากับ 0.138) และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางมีความสัมพันธ์ในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นอย่างแท้จริง แม้ว่าตัวแปรการปรับตัวจะเข้ามามีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุนต่อความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นก็ตาม แต่ก็มีผลต่อความสัมพันธ์ไม่มากนัก โดยตัวแปรการปรับตัวมีอิทธิพลมากกว่า ดังเห็นได้จาก ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม หลังการควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆแล้วเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เช่นเดียวกับสมการปรับ 1 ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจาก ตัวแปรการปรับตัวเป็นตัวแปรที่มีศักยภาพมากกว่าตัวแปรอิสระอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุน ตามที่กล่าวมาแล้ว

อย่างไรก็ตาม เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัว โดยมีการติดต่อกับถิ่น ต้นทางเป็นตัวแปรผันร่วม ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกื้อหนุน และตัวแปรการปรับตัว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) กลับพบว่า ทิศทาง ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงาน ย้ายถิ่น ได้เปลี่ยนแปลงไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปรและแตกต่างไปจาก สมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางมีผลในทางบวกกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐาน อย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังไม่มียัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วย แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับถิ่นต้นทางกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่าง ถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในระดับ 2 ตัวแปรนั้น ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า มีตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเข้ามาอิทธิพล ร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆภายใต้ปัจจัยเกื้อหนุนและตัวแปรการปรับตัวนั้น มีอิทธิพลมากกว่า โดยเฉพาะตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคลคือ ขนาดครอบครัวในพื้นที่ปลายทาง ซึ่งเป็น ตัวแปรที่มีศักยภาพบ่งชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจที่แรงงานย้ายถิ่นจะตัดสินใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรใน พื้นที่ปลายทางได้อย่างชัดเจนมากกว่า ในขณะที่เดียวกัน ระบบสื่อสารโทรคมนาคมปัจจุบันมีการ พัฒนาไปมาก ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์ ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ หรือเครือข่าย คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ทำให้การติดต่อระหว่างถิ่นต้นทางกับถิ่นปลายทางทำได้สะดวกขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ผู้ย้ายถิ่นที่ตั้งใจอยู่ชั่วคราวหรือเป็นการถาวรก็สามารถกระทำได้ง่าย เช่นนี้ ตัวแปรการ ติดต่อกับถิ่นต้นทาง จึงอาจไม่ใช่ตัวกำหนดที่มีศักยภาพในการอธิบายความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ทั้งในแง่ทิศทางและระดับของความสัมพันธ์ในการวิจัยครั้งนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางไม่มีผลต่อความตั้งใจตั้ง ถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัด ปทุมธานี

ปัจจัยด้านการปรับตัว

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีกับ คะแนนการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่น ในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปร อิสระตัวอื่น ๆ (สมการ ไม่ปรับ ในตารางที่ 12) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการปรับตัวกับ ความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวก กล่าวคือ ผู้ย้ายถิ่นที่มีคะแนนการปรับตัวสูง มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี มากกว่าผู้ย้ายถิ่นที่มีคะแนนการปรับตัวน้อย (ร้อยละ 27.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12) และคะแนน การปรับตัวมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเท่ากับ 0.19 และมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า คะแนนการปรับตัวมีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ทั้งนี้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า การที่แรงงานย้ายถิ่นต้องเข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางที่ไม่คุ้นเคยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมใหม่ ส่งผลให้เกิดสภาวะความกดดัน อันเนื่องมาจากการที่ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมตามสภาพแวดล้อมใหม่ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางได้อย่างเป็นปกติสุข (Tirasawat 1977) ซึ่งถ้าหากแรงงานต้องประสบกับปัญหาการปรับตัวด้านต่างๆ เช่น การทำงาน เพื่อนบ้าน รายได้และหนี้สิน เป็นต้น ก็อาจก่อให้เกิด ความเครียดจนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานและสังคมโดยรวมได้ และส่งผลให้แรงงานบางส่วนอาจต้องย้ายถิ่นออกไปยังพื้นที่อื่นที่คิดว่าเหมาะสมกับตัวเอง หรือย้ายถิ่นกลับไปยังถิ่นต้นทางเดิม ในขณะเดียวกัน แรงงานย้ายถิ่นที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ได้ ก็จะใช้ชีวิตอยู่ต่อไปในพื้นที่นั้นๆ จนกระทั่งส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อพื้นที่ และส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะไม่ย้ายออกไปจากพื้นที่ปลายทางได้ ดังนั้น การปรับตัวจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถอธิบายผลต่อการตัดสินใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการปรับตัวจนนำไปสู่การตั้งถิ่นฐาน (settlement process) ของ Piore (2008: 60-65) และงานวิจัยในอดีตของวันเพ็ญ วอกลาง (2541) ข้างต้น

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัว โดยมีการปรับตัวเป็นตัวแปรผันร่วม ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยเกี่ยวพัน (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 12) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการปรับตัวกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวก โดยพบว่าผู้ย้ายถิ่นที่มีคะแนนการปรับตัวสูง มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีมากกว่าผู้ย้ายถิ่นที่มีคะแนนการปรับตัวน้อย และคะแนนการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นกัน จึงแสดงว่า คะแนนการปรับตัวมีผลอย่างมีนัยสำคัญในทางบวกกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นอย่างแท้จริง เช่นนี้ จึงสรุปได้ว่า คะแนนการปรับตัวมีผลต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์การจำแนกพหุ (MCA) ในตารางที่ 12 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพัน และตัวแปรการปรับตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ได้เท่ากับ

ร้อยละ 15.7 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 4) โดยตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส และขนาดครอบครัว สามารถอธิบายความแปรผันของความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นได้ร้อยละ 5.3 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 2) ในขณะที่ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรการศึกษา อาชีพเดิม และรายได้ของแรงงานย้ายถิ่น สามารถอธิบายความแปรผันของความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นได้ร้อยละ 4.5 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 2) ส่วนตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรประสบการณ์การย้ายถิ่น ระยะทางการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง และการติดต่อกับถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่น สามารถอธิบายความแปรผันของความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นได้ร้อยละ 6.8 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 2) และตัวแปรการปรับตัวสามารถอธิบายความแปรผันของความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี ของแรงงานย้ายถิ่นได้ร้อยละ 3.6 (ค่า Eta^2 ของสมการไม่ปรับ) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยเงื่อนไขสามารถทำนายความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นได้ดีที่สุด รองมาคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และตัวแปรการปรับตัว ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำนายความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ภายหลังจากควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัวแล้ว (ค่า β ของสมการปรับ 4) พบว่า ตัวแปรขนาดครอบครัวสามารถทำนายความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีของแรงงานย้ายถิ่นได้ดีที่สุด รองมาคือ การปรับตัว ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง และอายุของแรงงานย้ายถิ่น ตามลำดับ

สำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในระดับ 2 ตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริงหรือไม่ โดยนำเอาการปรับตัวเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุมนั้น (สมการไม่ปรับ เปรียบเทียบกับสมการปรับ 1) พบว่า ภายหลังจากควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการปรับตัวแล้ว ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานภาพสมรส รายได้ และระยะทาง โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระดังกล่าวกับตัวแปรตามไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง แต่เป็นไปโดยผ่านตัวแปรการปรับตัว สำหรับตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างแท้จริงกับตัวแปรตามและมีความสัมพันธ์ผ่านตัวแปรการปรับตัวด้วย ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง

ตารางที่ 12 ความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวพันและการปรับตัว โดย
วิธีการวิเคราะห์จำแนกหมู่

ตัวแปรอิสระ	จำนวน ตัวอย่าง	สมการ ไม่ปรับ	สมการ ปรับ (1)	สมการปรับ จำแนกตามปัจจัย				
				ปัจจัยบุคคล		ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม		รวม
				ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	
อัตราส่วนร้อยละเฉลี่ย								
โดยรวม เท่ากับ 21.2	500							
ปัจจัยส่วนบุคคล								
1. เพศ								
หญิง	275	19.3	20.5	20.0	20.1		19.0	
ชาย	225	23.6	22.1	22.7	22.6		23.9	
Eta/ beta		.052	.019	.032	.031		.060	
ระดับนัยสำคัญ		-	-	-	-		-	
2. อายุ								
20-24 ปี	153	20.3	27.3	23.5	29.1			
25-29 ปี	162	14.2	14.1	15.1	14.7			
30-34 ปี	77	27.3	23.3	25.0	22.1			
35-50 ปี	108	28.7	21.8	24.3	19.0			
Eta/ beta		.143	.130	.103	.142			
Coefficient [□]							-.011	
ระดับนัยสำคัญ		*	*	*	*		**	
3. สถานภาพสมรส								
โสด/ม้าย/หย่า/แยก	300	17.0	19.7	18.6	20.1		21.1	
สมรส	200	27.5	23.4	25.1	22.9		21.4	
eta/ beta		.126	.044	.079	.033		.004	
ระดับนัยสำคัญ		**	-	*	-		-	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวน ตัวอย่าง	สมการ ไม่ปรับ	สมการ ปรับ (1)	สมการปรับ จำแนกตามปัจจัย				รวม ปรับ (4)
				ปัจจัยบุคคล		ปัจจัย เศรษฐกิจ และสังคม		
				ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	
4. ขนาดครอบครัว								
1 คน	194	15.5	17.9	18.1	17.9			
2-3 คน	181	18.2	17.8	16.8	17.9			
4 คนขึ้นไป	125	34.4	31.3	32.3	31.0			
eta/ beta		.189	.142	.158	.139			
Coefficient [□]								.042
ระดับนัยสำคัญ		**	**	**	**			**
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม								
5. การศึกษา								
ประถมศึกษา	26	23.1	25.3		24.0	25.2		29.0
มัธยมต้น	98	23.5	26.0		24.8	26.4		26.4
มัธยมปลาย/ ปวช.	224	21.9	22.4		22.4	22.3		20.3
ปวส./ อนุปริญญา	90	11.1	12.0		11.4	12.2		12.9
ปริญญาตรี/ สูงกว่า	62	29.0	21.0		24.2	20.6		25.1
Eta/ beta		.128	.113		.114	.113		.118
ระดับนัยสำคัญ		-	-		-	-		-
6. อาชีพเดิม								
นักเรียน/ นักศึกษา	166	22.9	24.5		23.7	25.4		26.3
เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	76	26.3	26.2		24.9	24.0		22.8
พนักงานบริษัท/ โรงงาน	233	20.2	18.8		19.9	18.8		18.4
ค้าขาย/ ส่วนตัว/ อื่นๆ	25	4.0	6.5		5.9	7.5		8.8
Eta/ beta		.110	.112		.100	.107		.111
ระดับนัยสำคัญ		-	-		-	-		-

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวน ตัวอย่าง	สมการ ไม่ปรับ	สมการ ปรับ (1)	สมการปรับ จำแนกตามปัจจัย						
				ปัจจัยบุคคล		ปัจจัย เศรษฐกิจ และสังคม		ปัจจัยเงื่อนไข		รวม
				ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน										
10,000 บาท ลงมา	262	18.0	21.8			17.7	21.1			
10,001-15,000 บาท	150	19.3	18.1			20.1	19.1			
15,001 บาทขึ้นไป	88	34.1	24.7			33.5	25.0			
eta/ beta		.147	.056			.142	.047			
coefficient [□]										.000006
ระดับนัยสำคัญ		**	-			*	-			-
ปัจจัยเงื่อนไข										
8. ประสบการณ์ย้ายถิ่น										
ไม่มี	349	22.4	22.2					21.8	21.8	20.5
มี	151	18.5	18.9					19.8	19.8	22.7
eta/ beta		.043	.036					.023	.023	.025
ระดับนัยสำคัญ		-	-					-	-	-
9. ระยะทาง (ระหว่างถิ่นต้นทางกับถิ่นปลายทาง)										
200 กม.ลงมา	73	31.5	26.8					27.7	24.3	
201-400 กม.	112	22.3	21.2					22.7	22.9	
401-600 กม.	179	15.6	17.3					16.9	18.0	
601 กม.ขึ้นไป	136	22.1	23.3					22.2	22.4	
eta/ beta		.127	.082					.091	.061	
coefficient [□]										-0.00008
ระดับนัยสำคัญ		*	-					*	-	-

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวน ตัวอย่าง	สมการ ไม่ปรับ	สมการ ปรับ (1)	สมการปรับ จำนวนตามปัจจัย						
				ปัจจัยบุคคล		ปัจจัย เศรษฐกิจ และสังคม		ปัจจัยเงื่อนไข		รวม
				ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	
10. การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง										
ไม่สนับสนุน	53	18.9	18.4					19.0	17.9	18.5
สนับสนุน	447	21.5	21.5					21.5	21.6	21.5
eta/ beta		.020	.024					.018	.028	.023
ระดับนัยสำคัญ		-	-					-	-	-
11. เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง										
ไม่มี	145	22.1	22.7					21.6	22.5	24.7
ครอบครัว/ ญาติพี่น้อง	233	20.6	19.6					20.9	20.2	17.5
เพื่อน	122	21.3	22.4					21.4	21.6	24.1
eta/ beta		.015	.036					.008	.025	.084
ระดับนัยสำคัญ		-	-					-	-	-
12. ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง										
1 ปี	86	16.3	24.1					15.8	23.6	
มากกว่า 1-5 ปี	217	16.6	18.8					17.5	19.5	
มากกว่า 5-10 ปี	82	17.1	13.3					16.8	13.2	
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	115	36.5	29.3					35.3	28.3	
eta/ beta		.205	.133					.189	.121	
coefficient \square										.014
ระดับนัยสำคัญ		**	*					**	*	**

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวน ตัวอย่าง	สมการ ไม่ปรับ	สมการ ปรับ (1)	สมการปรับ จำนวนตามปัจจัย						
				ปัจจัยบุคคล		ปัจจัย เศรษฐกิจ และสังคม		ปัจจัย เงื่อนไข		รวม
				ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	ปรับ (2)	ปรับ (3)	
13. การติดต่อกับถิ่นต้นทาง										
ไม่ได้ติดต่อ	58	36.2	37.9					34.5	36.2	
1-6 ครั้ง	254	18.1	17.8					18.1	17.9	
7-12 ครั้ง	94	20.2	20.7					21.3	21.4	
13 ครั้งขึ้นไป	94	21.3	20.6					21.2	20.7	
eta/ beta		.137	.151					.123	.138	
coefficient [□]										.00008
ระดับนัยสำคัญ		*	**					-	*	-
การปรับตัว										
14. คะแนนการปรับตัว										
น้อย (0-12)	208	12.0								
มาก (13-34)	292	27.7								
eta/ beta		.190								
coefficient [□]										.021
ระดับนัยสำคัญ		**								**
R ²				.053	.121	.045	.109	.068	.126	.157
ระดับนัยสำคัญ				**	**	**	-	**	**	**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

□ แสดงถึง regression coefficient ของตัวแปรผันร่วม

สมการปรับ (1) หมายถึง การควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระการปรับตัว

สมการปรับ (2) หมายถึง การควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ภายใต้ปัจจัยเดียวกัน

สมการปรับ (3) หมายถึง การควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นภายใต้ปัจจัยเดียวกัน และตัวแปรผันร่วมการปรับตัว

สมการปรับ (4) หมายถึง การควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นทุกตัว โดยมีตัวแปรผันร่วม ประกอบด้วย อายุ ขนาดครอบครัว ระยะทาง รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง การติดต่อกับถิ่นต้นทาง และการปรับตัว

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบมัลติโนเมียลโลจิสติก

นอกจากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลของตัวแปรอิสระต่อความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในฐานะตัวแปรตามโดยวิธีการ MCA ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม โดยมีการปรับเปลี่ยนนำเอา “ตัวแปรการปรับตัว” ซึ่งเป็นตัวแปรแทรกกลางในกรอบการวิเคราะห์ มาศึกษาในฐานะตัวแปรตามร่วมกับตัวแปรตาม (ความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร) โดยจะวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆทั้งหมดต่อ “การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร” ของแรงงานย้ายถิ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 4. ด้วยเหตุผลที่ว่าผลการวิจัยในอดีตพบว่า ปัจจัยกำหนดตัวแปรตามทั้งสองเกือบจะเป็นปัจจัยกลุ่มเดียวกัน สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยแบบมัลติโนเมียลโลจิสติก

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามคือ การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่นในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกตัวแปรตามทั้งสองออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

- 1) แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร
- 2) แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร
- 3) แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร
- 4) แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร

ทั้งนี้กำหนดให้กลุ่มที่ 4) เป็นกลุ่มอ้างอิง (reference category) โดยการจัดกลุ่มตัวแปรตามในลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มตัวแปรการปรับตัวใหม่จากเดิม 3 กลุ่ม ได้แก่ แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้น้อย ปรับตัวได้ปานกลาง และปรับตัวได้มาก เหลือเพียง 2 กลุ่มคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้น้อยและปรับตัวได้มาก ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในเชิงวิเคราะห์ซึ่งจะทำให้เห็นความแตกต่างเรื่องการปรับตัวของแรงงานในแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งการยุบรวมกลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยอาศัย “วิธีการรวมคะแนนขั้นต่ำของเกณฑ์การสรุปผลการปรับตัวในระดับ “ปานกลาง” ของการปรับตัวในทุกด้าน เพื่อมากำหนดเป็นคะแนนสูงสุดของผู้ที่ปรับตัวได้น้อยในกลุ่มใหม่นี้” ซึ่งทำให้สามารถจำแนกการปรับตัวของแรงงานย้ายถิ่นได้เป็น 1) แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้น้อย (0-13 คะแนน) และ 2) แรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้มาก (14-34 คะแนน) ก่อนที่จะนำมาจัดเป็นตัวแปรตาม 4 กลุ่มย่อยข้างต้น สำหรับการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ต่อไป

การจัดกลุ่มตัวแปรตามในลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกเอาวิธีการวิเคราะห์ถดถอยแบบมัลติโนเมียลโลจิสติก มาใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่

กำหนดขึ้น เนื่องจากเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและมีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปได้ สำหรับกรณีตัวแปรอิสระ ถ้าตัวแปรใดเป็นตัวแปรระดับช่วง จะกำหนดให้ค่าที่ต่ำที่สุดเป็นกลุ่มอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วย 7 ตัวแปรช่วง กล่าวคือ ตัวแปรในปัจจัยส่วนบุคคล 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ และขนาดครอบครัว ตัวแปรในปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ตัวแปรเดียวคือ รายได้ และตัวแปรในปัจจัยเงื่อนไข 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การย้ายถิ่น (จำนวนครั้งของการย้ายถิ่น) ระยะทางระหว่างถิ่นต้นทางกับถิ่นปลายทาง ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง และการติดต่อกับถิ่นต้นทาง ส่วนตัวแปรที่อยู่ในระดับจัดกลุ่มหรือจัดอันดับ มีจำนวน 6 ตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดกลุ่มอ้างอิงให้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในការวิเคราะห์การจำแนกพหุ รวมถึงมีการจัดกลุ่มตัวแปรอิสระบางตัวใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

- เพศ โดยกำหนดกลุ่มย่อยและกลุ่มอ้างอิงคือ

เพศชาย = 1

เพศหญิง = 0 (กลุ่มอ้างอิง)

- สถานภาพสมรส โดยกำหนดกลุ่มย่อยและกลุ่มอ้างอิงคือ

สมรสจดทะเบียน/ ไม่จดทะเบียน = 1

สถานภาพโสด/ม่าย/หย่า/แยก = 0 (กลุ่มอ้างอิง)

- การศึกษา โดยกำหนดกลุ่มย่อยและกลุ่มอ้างอิงคือ

ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรีและสูงกว่า = 1

ประถมศึกษา/ มัธยมศึกษาตอนต้นและ

ตอนปลาย/ ปวช. = 0 (กลุ่มอ้างอิง)

- อาชีพเดิม โดยกำหนดกลุ่มย่อยและกลุ่มอ้างอิงคือ

เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป = 1

นักเรียน/ นักศึกษา/ พนักงานบริษัท/

โรงงาน/ ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว/ อื่นๆ = 0 (กลุ่มอ้างอิง)

- เครือข่ายสังคมในถิ่นปลายทาง โดยกำหนดกลุ่มย่อยและกลุ่มอ้างอิงคือ

มีเครือข่าย (ครอบครัว/ ญาติพี่น้อง/ เพื่อน) = 1

ไม่มีเครือข่าย = 0 (กลุ่มอ้างอิง)

- การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง โดยกำหนดกลุ่มย่อยและกลุ่มอ้างอิงคือ

ไม่สนับสนุน = 1

สนับสนุน = 0 (กลุ่มอ้างอิง)

ผลการวิเคราะห์หอคอยแบบมัลติโนเมียลโลจิสติก

สำหรับผลการวิเคราะห์ในครั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างแรงงานย้ายถิ่นทั้งหมด 500 ราย ปรากฏตามตารางที่ 13 โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิง ดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี

ในกลุ่มของแรงงานย้ายถิ่นที่สามารถปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี เปรียบเทียบกับแรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ตัวแปรอิสระในปัจจัยส่วนบุคคลคือ สถานภาพสมรส และตัวแปรอิสระในปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมคือ รายได้ ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ตัวแปรอิสระในปัจจัยเกี่ยวพันคือ ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Piore ที่ว่า ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการอธิบายกระบวนการปรับตัวจนนำไปสู่การตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในถิ่นปลายทาง โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระแต่ละตัว ดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

เพศ

ผลการวิเคราะห์ โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว เพศของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นเพศชายมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง ที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร (ค่า odds ratio =.693) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีต (บุศรินทร์ สิทธิรัตนสุนทร 2536) ที่พบว่า แรงงานงานย้ายถิ่นเพศชายมีแนวโน้มที่จะปรับตัวในทุกด้านได้ ดีกว่าแรงงานย้ายถิ่นหญิง และผู้ชายมักเป็นผู้นำในการบุกเบิกไปตั้งถิ่นฐานในสถานที่ต่างๆ ก่อนที่ผู้หญิงจะตามมาทีหลัง (Piore 2008) อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อายุ

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอายุ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว อายุของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่

ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีอายุมากขึ้นจะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น (ค่า odds ratio =1.063) ซึ่งอาจเป็นไปได้ตามข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้มีอายุมากมักจะ เคยชินและผูกพันกับการใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวในถิ่นต้นทางมากกว่า ส่วนผู้มีอายุน้อยชอบผจญภัยและแสวงหาความรู้จากภายนอก จึงมีโอกาที่จะเกิดความผูกพันกับพื้นที่ปลายทางได้มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส

ผลการวิเคราะห์สถานภาพสมรส โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว สถานภาพสมรสของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่สมรสแล้ว (ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีสถานภาพโสด ม่าย หย่า หรือแยกกันอยู่กับคู่สมรส ที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =.493) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า บุคคลที่สมรสแล้วจะมีคู่สมรสสนับสนุนการใช้ชีวิตซึ่งกันและกันทำให้สามารถปรับตัวได้ง่าย รวมถึงอาจมีความต้องการสร้างครอบครัวใหม่ที่เป็นอิสระแยกออกมาจากครอบครัวเดิมในถิ่นต้นทาง ซึ่งการทำงานและอาศัยอยู่ในสังคมปลายทางเป็นเวลานานจะทำให้เกิดความเคยชินและผูกพันในการใช้ชีวิตอยู่ในถิ่นปลายทาง ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจสร้างครอบครัวใหม่ในถิ่นปลายทางอย่างถาวรได้

ขนาดครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรขนาดครอบครัว หรือจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่กับแรงงานย้ายถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ขนาดครอบครัวของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยในครอบครัวในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio =.903) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า การมีจำนวนสมาชิกครอบครัวในถิ่นปลายทางมาก จะมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการดำเนินชีวิตทำให้สามารถปรับตัวได้ง่าย รวมถึงขนาดครอบครัวที่

เพิ่มขึ้น อาจเกิดจากความพอใจในการทำงานหรือใช้ชีวิตในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นจนเกิดความผูกพันกับพื้นที่ ทำให้มีการย้ายครอบครัวทั้งหมดเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางอย่างถาวรได้ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

การศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการศึกษา โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การศึกษาของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาสูงกว่าคือ สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาดำกว่าคือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และ ปวช. ที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =.920) โดยอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ตลอดจนแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ ดังนั้น ผู้ย้ายถิ่นที่มีการศึกษาสูงกว่า เมื่อย้ายออกไปจากพื้นต้นทางเพื่อแสวงหางานทำแล้ว จึงมักจะได้รับ โอกาสที่ดีกว่าในการทำงาน รวมทั้งได้รับการยอมรับจากสังคมรอบด้าน ทำให้ปรับตัวได้มากกว่าและมีโอกาสที่จะตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางเป็นการถาวร ได้มากกว่าผู้ย้ายถิ่นที่มีการศึกษาดำกว่า อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพเดิม

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอาชีพเดิมของแรงงานย้ายถิ่น โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว อาชีพเดิมของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ไม่เคยประกอบอาชีพคือ นักเรียนหรือนักศึกษา และเคยประกอบอาชีพประเภทอื่นๆคือ พนักงานบริษัท พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม และอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =.955) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีต (Aotip Ratiyom 2002) โดยอาจเป็นไปได้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่มีอาชีพเดิมทำเกษตรกรรม ส่วนมากมักมีฐานะยากจนทางเศรษฐกิจในถิ่น

ค้นทาง จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ต้องออกจากพื้นที่ไปเพื่อแสวงหางานทำและอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่นซึ่งมีโอกาสในการทำงานและรายได้มากกว่า เช่นนี้ แรงงานกลุ่มนี้ จึงไม่มีทางเลือกมากนักเมื่อย้ายถิ่นเข้ามาในพื้นที่ปลายทาง โดยจำเป็นต้องปรับตัวและอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางต่อไปเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดและมีโอกาสดูสูงที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรรายได้ โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว รายได้ของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าแรงงานย้ายถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio =.999) ซึ่งเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้มีรายได้สูงมักไม่ค่อยประสบปัญหาด้านการเงิน จึงสามารถปรับตัวทางเศรษฐกิจได้ดี นอกจากนั้น ผู้มีรายได้สูงมักเปิดเผยและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ จึงมีโอกาสดูสูงที่จะเกิดความผูกพันเชิงพื้นที่และมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้

ปัจจัยเกื้อหนุน ประกอบด้วย

ประสบการณ์การย้ายถิ่น

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรประสบการณ์การย้ายถิ่น เมื่อพิจารณาจากจำนวนครั้งที่เคยย้ายถิ่นและเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ประสบการณ์การย้ายถิ่นของแรงงานในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร โดยหากแรงงานย้ายถิ่นมีจำนวนครั้งของการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้น จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio =1.226) และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ที่ไม่เคยย้ายถิ่นมาก่อนหรือมีประสบการณ์การย้ายถิ่นน้อย จำเป็นต้องเรียนรู้และต้องพยายามปรับตัวให้อยู่ในพื้นที่ปลายทางให้ได้ เนื่องจากมีทางเลือกไม่มากนัก จึงย่อมมีความคาดหวังในระดับที่ยังต่ำกว่าผู้ที่มิประสบการณในการย้ายถิ่นมาแล้ว โดยเฉพาะความคาดหวังทางเศรษฐกิจที่ต้องการมีรายได้มากขึ้นอันเป็นแรงผลักดันสำคัญในการย้ายถิ่น ในขณะที่ผู้มีประสบการณ์การย้ายถิ่นมาก

ย่อมมีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลข่าวสารมากกว่า ดังนั้น โอกาสในการย้ายถิ่นไปยังพื้นที่อื่นๆต่อไปอีกจึงเป็นไปได้สูง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การย้ายถิ่นกับความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีทิศทางตรงกันข้ามกับสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้

ระยะทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระยะทางระหว่างจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของแรงงานย้ายถิ่นกับจังหวัดปทุมธานี โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ระยะทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ยิ่งระยะทางระหว่างจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของแรงงานย้ายถิ่นห่างไกลจากจังหวัดปทุมธานีที่เป็นเขตพื้นที่ปลายทางมากเท่าใด แรงงานย้ายถิ่นจะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น (ค่า odds ratio =1.001) ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่มีถิ่นต้นทางเดิมอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ปลายทางมาก สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของสองพื้นที่ระหว่างถิ่นต้นทางและปลายทางอาจมีความแตกต่างกันมาก จึงอาจปรับตัวได้ยากและมีความผูกพันเชิงพื้นที่กับชุมชนปลายทางน้อย โอกาสที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางจึงมีน้อยตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง จะมีโอกาสมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง ที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =1.103) ซึ่งอาจเป็นไปได้ตามข้อเท็จจริงที่ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง จะปรับตัวใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางได้ยากลำบาก และไม่มี ความผูกพันกับพื้นที่ใหม่ จึงมี โอกาสตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางน้อย

เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ญาติ พี่น้อง หรือเพื่อนก็ตาม พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ไม่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง ที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =.906) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางอาจให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ย้ายถิ่นในด้านต่างๆ ทำให้แรงงาน ย้ายถิ่นสามารถปรับตัวได้มากในถิ่นปลายทาง รวมถึงการที่แรงงานย้ายถิ่นมีบุคคลรู้จักและมีสายสัมพันธ์อันดีกับบุคคลในถิ่นปลายทาง ก็จะช่วยทำให้เกิดความผูกพันเชิงพื้นที่และมีโอกาสตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่อย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีระยะเวลาอาศัยในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อยและไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio =.824) สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต (วันเพ็ญ วอกกลาง 2541) และเป็นไปแนวคิดของ Piore (2008) ที่ว่า กระบวนการตั้งถิ่นฐานของแรงงานย้ายถิ่นเป็นไปตามการพัฒนาทางสังคมที่ค่อยๆพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวในด้านต่างๆของผู้ย้ายถิ่น โดยขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่อยู่อาศัยที่เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ปลายทางของผู้ย้ายถิ่นที่เข้าไปอาศัยอยู่นั้น

การติดต่อกับถิ่นต้นทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการติดต่อกับถิ่นต้นทาง ซึ่งพิจารณาจากจำนวนครั้งที่ติดต่อกับถิ่นต้นทางในรอบปี โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การติดต่อกับถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อยและไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มี

ความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ ถ้าแรงงานย้ายถิ่นมีการติดต่อกับถิ่นต้นทางเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อยและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio =.999) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยอาจเป็นไปได้ว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางบ่อยครั้งจะทำให้แรงงานย้ายถิ่นได้รับกำลังใจหรือความช่วยเหลือในด้านต่างๆเพิ่มเติม ซึ่งทำให้แรงงานสามารถปรับตัวในถิ่นปลายทางได้มากขึ้น สามารถใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางได้เป็นระยะเวลาานาน จนเกิดความผูกพันและตัดสินใจใช้ชีวิตอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้ในขณะเดียวกัน พัฒนาการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบัน ยังคงทำให้แรงงานมีความผูกพันที่แนบแน่นกับบุคคลในครอบครัวถิ่นต้นทางอยู่ต่อไป แม้ว่าจะมีการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรอยู่ในพื้นที่ใหม่แล้วก็ตาม

2.2 กลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี

ในกลุ่มของแรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี เปรียบเทียบกับแรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามนั้น มีความแตกต่างไปจากข้างต้น กล่าวคือ มีเพียงตัวแปรอิสระตัวเดียวที่มีผลต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ตัวแปรอิสระในปัจจัยเกี่ยวพันคือ ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง ปรากฏตามรายละเอียดการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระแต่ละตัว ดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

เพศ

ผลการวิเคราะห์ โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว เพศของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นเพศชายจะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง ที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =.435) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีต (บุศรินทร์ สิริธรรณสุนทร 2536) ที่พบว่า แรงงานย้ายถิ่นเพศชายมีแนวโน้มที่จะปรับตัวในทุกด้านได้ดีกว่าแรงงานย้ายถิ่นหญิง อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อายุ

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอายุ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว อายุของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีอายุมากขึ้นจะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio =.991) ซึ่งอาจเป็นไปได้ในแง่ที่ว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์ชีวิตมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย จึงสามารถนำเอาประสบการณ์ที่มีอยู่มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตในพื้นที่ใหม่ ทำให้ผู้ที่มีอายุมากสามารถปรับตัวได้มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

สถานภาพสมรส

ผลการวิเคราะห์สถานภาพสมรส โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว สถานภาพสมรสของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่สมรสแล้ว (ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีสถานภาพโสด ม่าย หย่า หรือแยกกันอยู่กับคู่สมรส ที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =.344) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า บุคคลที่สมรสแล้ว จะมีคู่สมรสสนับสนุนการใช้ชีวิตซึ่งกันและกันและกันทำให้สามารถปรับตัวได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขนาดครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรขนาดครอบครัว โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ขนาดครอบครัวของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีจำนวนสมาชิกในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio =1.084) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ในแง่ที่ว่า การมีจำนวนสมาชิกในพื้นที่ปลายทางมากขึ้น อาจไม่ใช่เป็นเพราะสมาชิกในครอบครัวที่มาอยู่ก่อนมีความพอใจในด้านต่างๆ เช่น โอกาสการมีงานทำหรือความมั่นคงทาง

รายได้ในพื้นที่ปลายทาง จึงชักชวนสมาชิกในถิ่นต้นทางให้ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางด้วยกันอย่างถาวร แต่อาจเป็นเพราะมีความจำเป็นบางประการที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การไม่มีผู้ดูแลบิดามารดา หรือบุตรในถิ่นต้นทางอีกต่อไป เป็นต้น จึงต้องชักชวนสมาชิกดังกล่าวให้ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ด้วยกันในพื้นที่ปลายทาง แม้ว่า การดำเนินชีวิตในพื้นที่ปลายทางจะมีความยากลำบากอยู่แล้วก็ตาม ซึ่งการมีจำนวนสมาชิกครอบครัวในถิ่นปลายทางมากในลักษณะนี้ จึงทำให้ผู้ที่ย้ายเข้ามาใหม่ปรับตัวใช้ชีวิตได้อย่างยากลำบากตามไปด้วย

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

การศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการศึกษา โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การศึกษาของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาสูงกว่าคือ สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาดำกว่าคือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และ ปวช. ที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = .606) ซึ่งเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ย้ายถิ่นที่มีการศึกษาสูงมักจะได้รับ โอกาสที่ดีกว่าในการทำงาน รวมถึงได้รับการยอมรับจากสังคมรอบด้านมากกว่า ทำให้สามารถปรับตัวได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

อาชีพเดิม

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอาชีพเดิมของแรงงานย้ายถิ่น โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว อาชีพเดิมของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ไม่เคยประกอบอาชีพคือ นักเรียนหรือนักศึกษา และผู้ที่เคยประกอบอาชีพประเภทอื่นๆคือ พนักงานบริษัท พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม และอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = .372) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแรงงานที่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกร ส่วนใหญ่มักมีฐานะยากจนในทางเศรษฐกิจ อันเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ต้องออกจากพื้นที่ต้นทางไป แรงงานกลุ่มนี้

จึงมีทางเลือกไม่มากนักเมื่อย้ายถิ่นเข้ามาในพื้นที่ปลายทาง จึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในการใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่แห่งใหม่นั้น อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรรายได้ โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว รายได้ของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าแรงงานย้ายถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio = 1.000) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่มีรายได้สูงอาจมีภาระทางครอบครัวหรือค่าใช้จ่ายต่างๆสูงตามไปด้วย นอกจากนี้ ผู้ที่มีรายได้สูง แต่มีภาระหนี้สินมาก ก็จะสามารถปรับตัวใช้ชีวิตได้อย่างยากลำบากได้

ปัจจัยเกื้อหนุน ประกอบด้วย

ประสบการณ์การย้ายถิ่น

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรประสบการณ์การย้ายถิ่น เมื่อพิจารณาจากจำนวนครั้งที่เคยย้ายถิ่นและทำการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ประสบการณ์การย้ายถิ่นของแรงงานในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร โดยหากแรงงานย้ายถิ่นมีจำนวนครั้งของการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้น จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio = .882) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นมาก่อน ย่อมเคยมีการใช้ชีวิตในสังคมที่แตกต่างจากท้องถิ่นเดิมของตนมาแล้ว จึงสามารถนำเอาประสบการณ์ดังกล่าวมาปรับใช้ในการย้ายถิ่นปัจจุบัน ทำให้มีโอกาสปรับตัวได้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยย้ายถิ่นมาก่อนหรือมีประสบการณ์การย้ายถิ่นน้อยกว่าและไม่กังวลที่จะต้องย้ายถิ่นอีกครั้งเพราะเคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่นมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ระยะทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระยะทางระหว่างถิ่นต้นทางกับถิ่นปลายทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่

ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ระยะทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร โดยหากระยะทางระหว่างจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของแรงงานย้ายถิ่นยิ่งห่างไกลจากพื้นที่ปลายทางเท่าใด แรงงานย้ายถิ่นก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น (ค่า odds ratio = 1.001) ซึ่งอาจเป็นเพราะ แรงงานย้ายถิ่นที่มีถิ่นต้นทางเดิมอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ปลายทางมาก สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของสองพื้นที่ระหว่างถิ่นต้นทางและปลายทางอาจมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งทำให้แรงงานย้ายถิ่นไม่คุ้นเคยและปรับตัวยากได้ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง จะมีโอกาสมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง ที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = 2.891) ซึ่งมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง ย่อมเอื้ออำนวยต่อการใช้ชีวิตและปรับตัวอยู่ในพื้นที่ปลายทางได้ง่ายกว่าการไม่ได้รับการสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง ไม่ว่าจะป็นครอบครัว ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนก็ตาม พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ไม่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = 0.669) โดยเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า การ

มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางอาจให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ย้ายถิ่นในด้านต่างๆได้ ทำให้แรงงานย้ายถิ่นสามารถปรับตัวได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีระยะเวลาอาศัยในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio = 0.829) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต (ยวดี คุ่มเปลี่ยน 2541) ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ปลายทางนาน จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลจำนวนมาก หรือเกิดความคุ้นเคยกับบุคคลและสถานที่ในพื้นที่ปลายทาง เมื่อเกิดปัญหาจึงสามารถแก้ไขหรือขอคำปรึกษาได้ ทำให้สามารถปรับตัวใช้ชีวิตได้ง่ายขึ้น

การติดต่อกับถิ่นต้นทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการติดต่อกับถิ่นต้นทาง ซึ่งพิจารณาจากจำนวนครั้งที่ติดต่อกับถิ่นต้นทางในรอบปี โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การติดต่อกับถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้น้อย แต่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีการติดต่อกับถิ่นต้นทางเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้น้อย แต่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio = 1.001) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ย้ายถิ่นที่มีการติดต่อกลับไปยังถิ่นต้นทางบ่อยครั้งนั้น เป็นเพราะผู้ย้ายถิ่นยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมในพื้นที่ปลายทางได้

2.3 กลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี

ในกลุ่มของแรงงานย้ายถิ่นที่สามารถปรับตัวได้มาก แต่ไม่คิดที่จะตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี เปรียบเทียบกับแรงงานย้ายถิ่นที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐาน

อย่างถาวร พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ตัวแปรอิสระในปัจจุบันส่วนบุคคลคือ อายุ ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ตัวแปรอิสระในปัจจุบันเกือบทั้งหมดคือ ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระแต่ละตัว ดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

เพศ

ผลการวิเคราะห์ โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว เพศของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นเพศชายจะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นเพศหญิง ที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = 0.646) ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ผู้ชายมักเป็นผู้ดำเนินการบุกเบิกไปตั้งถิ่นฐานในสถานที่ต่างๆ ก่อนที่ผู้หญิงจะตามมาทีหลัง (Piore 2008) อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อายุ

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอายุ โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว อายุของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีอายุเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio = 1.069) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มียู่มากมักจะเคยชินและผูกพันกับการใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวในสถานที่ใดเป็นเวลานานกว่าผู้ที่มีอายุน้อยซึ่งชอบผจญภัยและแสวงหาความรู้จากภายนอก ผู้ที่มีอายุมากที่ย้ายถิ่นเข้ามาในพื้นที่ปลายทางจึงยังคงมีความผูกพันกับถิ่นที่ต้นทางค่อนข้างสูง ทำให้โอกาสในการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางมีน้อยกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

สถานภาพสมรส

ผลการวิเคราะห์สถานภาพสมรส โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว สถานภาพสมรสของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ แรงงาน

ย้ายถิ่นที่สมรสแล้ว (ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีสถานภาพ โสด ม่าย หย่า หรือแยกกันอยู่กับคู่สมรส ที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = .754) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่สมรสแล้วอาจมีความต้องการสร้างครอบครัวใหม่ที่เป็นอิสระแยกออกมาจากครอบครัวเดิมในถิ่นต้นทาง ซึ่งการทำงานและอาศัยอยู่ในสังคมปลายทางเป็นเวลานานจะทำให้เกิดความเคยชินและผูกพันในการใช้ชีวิตอยู่ในถิ่นปลายทาง จนนำไปสู่การตัดสินใจสร้างครอบครัวใหม่ในถิ่นปลายทางอย่างถาวรได้ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขนาดครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรขนาดครอบครัว หรือจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่กับแรงงานย้ายถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ขนาดครอบครัวของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ ถ้าแรงงานย้ายถิ่นมีจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันในพื้นที่ปลายทางในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio = .887) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดครอบครัวที่เพิ่มขึ้น อาจเกิดจากความพอใจในการทำงานหรือใช้ชีวิตในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นจนเกิดความผูกพันกับพื้นที่และทำให้มีการย้ายครอบครัวทั้งหมดเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลายทางอย่างถาวรได้ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

การศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการศึกษา โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การศึกษาของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาสูงกว่าคือ สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จะมีโอกาสมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีการศึกษาค่ำกว่าคือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และ ปวช. ที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = 1.264) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และ

ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีทางเลือกมาก ทำให้โอกาสในการย้ายถิ่นไปยังพื้นที่อื่นต่อไปอีกมีสูงตามไปด้วย

อาชีพเดิม

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอาชีพเดิมของแรงงานย้ายถิ่น โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว อาชีพเดิมของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งนำไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป จะมีโอกาสน้อยกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ไม่เคยประกอบอาชีพคือ นักเรียนหรือนักศึกษาและผู้ที่เคยประกอบอาชีพประเภทอื่นๆคือ พนักงานบริษัท พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม และอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio = 0.820) ผลการวิจัยเป็นการสนับสนุนแนวคิดของ Lee ในแง่ที่ว่า แรงผลักดันทางเศรษฐกิจในถิ่นต้นทางเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นออกจากถิ่นต้นทาง ซึ่งสำหรับประเทศไทยนั้น แรงงานในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมักมีฐานะยากจนในทางเศรษฐกิจ อันเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ต้องออกจากพื้นที่ต้นทาง เพื่อไปแสวงหางานทำและอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่นซึ่งมีโอกาในการทำงานและรายได้ดีกว่า ดังนั้น เมื่อแรงงานกลุ่มนี้เข้ามาแสวงหารายได้เลี้ยงชีพในถิ่นปลายทางซึ่งคิดว่าในถิ่นต้นทางเดิมแล้ว จึงมักไม่ต้องการย้ายออกไปจากพื้นที่ปลายทาง อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรรายได้ โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว รายได้ของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าแรงงานย้ายถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio = 1.000) ทั้งนี้อาจเป็นไปในแง่ที่ว่า ผู้ที่มีรายได้สูง อาจต้องการทำงานเพื่อออมเงินเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก่อนที่จะย้ายกลับไปใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่กับครอบครัวในถิ่นต้นทางเดิมที่มีความผูกพันคุ้นเคยมากกว่าก็เป็นได้

ปัจจัยเกื้อหนุน ประกอบด้วย

ประสบการณ์การย้ายถิ่น

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรประสบการณ์การย้ายถิ่น โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ประสบการณ์การย้ายถิ่นของแรงงานในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ หากแรงงานมีจำนวนครั้งของการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio =1.031) ซึ่งอาจเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้มีประสบการณ์การย้ายถิ่นมาก ย่อมมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆมากและไม่กังวลที่จะต้องย้ายถิ่นอีกครั้งเพราะเคยมีประสบการณ์มาแล้ว ดังนั้น หากโอกาสในพื้นที่อื่นดีกว่า การย้ายถิ่นไปยังพื้นที่อื่นๆต่อไปอีกจึงมีความเป็นไปได้สูง

ระยะทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระยะทางระหว่างถิ่นต้นทางกับถิ่นปลายทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ระยะทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ระยะทางระหว่างจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของแรงงานย้ายถิ่นยิ่งห่างไกลจากพื้นที่ปลายทางคือจังหวัดปทุมธานีเท่าใด แรงงานย้ายถิ่นก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นด้วย (ค่า odds ratio =1.001) ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่มีถิ่นต้นทางเดิมอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ปลายทางมาก สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของสองพื้นที่ระหว่างถิ่นต้นทางและปลายทางอาจมีความแตกต่างกันมาก แรงงานจึงไม่คุ้นเคยและไม่มีความผูกพันเชิงพื้นที่กับชุมชนปลายทางเหมือนถิ่นต้นทาง ดังนั้น โอกาสที่จะตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางจึงมีน้อยตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการ

ปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง จะมีโอกาสมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง ที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =2.591) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า แรงงานย้ายถิ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง จะมีความจำเป็นต้องปรับตัวใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางเพื่อให้อยู่รอดได้ก็จริง แต่การดำเนินชีวิตอาจเป็นไปได้ยากลำบากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในถิ่นต้นทาง เช่นนี้ ความผูกพันกับพื้นที่ปลายทางจึงมีน้อย ดังนั้น หากแรงงานสังเกตเห็นโอกาสที่ดีกว่าในพื้นที่อื่น ก็มีความเป็นไปได้ว่า แรงงานจะมีการย้ายถิ่นต่อไปอีกได้

เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ญาติ พี่น้อง หรือเพื่อน โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ แรงงานย้ายถิ่นที่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง จะมีโอกาสมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่ไม่มีเครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง ที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานี (ค่า odds ratio =1.217) ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า สมาชิกที่อาศัยอยู่ในถิ่นปลายทางก็มีความยากลำบากในการใช้ชีวิตเช่นเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือแรงงานย้ายถิ่นได้มากนัก แรงงานจึงต้องปรับตัวโดยพึ่งพาตนเองเป็นหลัก เมื่อแรงงานเห็นความยากลำบากในการใช้ชีวิตทั้งของตนเองและคนรู้จักแล้ว ความผูกพันเชิงพื้นที่ในถิ่นปลายทางใหม่จึงมีน้อย หากแรงงานสังเกตเห็นโอกาสที่ดีกว่าในพื้นที่อื่น ก็มีโอกาที่แรงงานจะย้ายถิ่นต่อไปอีกได้ หรืออาจย้ายกลับไปยังถิ่นต้นทาง เพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มภาระแก่สมาชิกอื่นในถิ่นปลายทางที่มาอยู่ก่อนซึ่งมีความยากลำบากในการใช้ชีวิตอยู่แล้ว

ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้ง

ถิ่นฐานอย่างถาวร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ ถ้าแรงงานย้ายถิ่นมีระยะเวลาอาศัยในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้น ก็จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio =.896) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการอาศัยอยู่ในถิ่นปลายทางเป็นเวลานาน ย่อมทำให้แรงงานย้ายถิ่นเกิดความผูกพันทางสังคมขึ้นในชุมชนที่อาศัยอยู่จนไม่คิดที่จะละทิ้งพื้นที่ออกไปได้ (Davanzo and Morrison 1982)

การติดต่อกับถิ่นต้นทาง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการติดต่อกับถิ่นต้นทาง ซึ่งพิจารณาจากจำนวนครั้งที่ติดต่อกับถิ่นต้นทางในรอบปี โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้ว พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ปรับตัวได้มากและมีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีแล้ว การติดต่อกับถิ่นต้นทางของแรงงานย้ายถิ่นในกลุ่มที่ปรับตัวได้มาก แต่ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร กล่าวคือ หากแรงงานย้ายถิ่นมีการติดต่อกับถิ่นต้นทางเพิ่มขึ้น จะมีโอกาสที่จะปรับตัวได้มาก แต่ไม่มีความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดปทุมธานีลดลง (ค่า odds ratio =.999) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า การติดต่อกับถิ่นต้นทางทำให้แรงงานย้ายถิ่นได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆเพิ่มเติม ซึ่งทำให้แรงงานสามารถปรับตัวในถิ่นปลายทางได้มาก สามารถใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ปลายทางได้เป็นระยะเวลานาน จนเกิดความผูกพันและตัดสินใจใช้ชีวิตอย่างถาวรในพื้นที่ปลายทางได้ ในขณะเดียวกัน พัฒนาการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบัน ก็ยังคงทำให้แรงงานมีความผูกพันที่แนบแน่นกับบุคคลในครอบครัวถิ่นต้นทางอยู่ต่อไป แม้ว่าจะมีการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรอยู่ในพื้นที่ปลายทางแล้วก็ตาม

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ถดถอยมัลติโนเมียล โลจิสติกจากตัวแปรอิสระทั้งหมด 13 ตัวนั้น พบว่า มีตัวแปรอิสระรวม 4 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตัวแปรอายุและสถานภาพสมรส ที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีตัวแปรรายได้ เพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับปัจจัยเกื้อหนุน ที่มีตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในถิ่นปลายทาง เพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยอายุเป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในทางบวก ส่วนตัวแปรสถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในถิ่นปลายทาง มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่าง

ถาวรในทางลบ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับตัวแปรอิสระอื่นๆจำนวน 9 ตัวแปรคือ ปัจจัยส่วนบุคคลทั้งหมด ได้แก่ เพศ และขนาดครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การศึกษา และอาชีพเดิม รวมถึงปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ ประสบการณ์การย้ายถิ่น ระยะทาง การสนับสนุนของครอบครัวในถิ่นต้นทาง เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง และการติดต่อกับถิ่นต้นทาง ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรได้ร้อยละ 31 (Pseudo R^2 (Nagelkerke) = .310) และให้ค่าความถูกต้องสูงสุดในการจำแนกกลุ่มไม่มากนัก (Percent Correction) เท่ากับร้อยละ 55.6 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบจำลอง (goodness-of-fit) ของการวิเคราะห์จาก Pearson Chi-Square แล้วพบว่าค่าที่ได้เท่ากับ 1520.288 (Sig. = .125) ซึ่งค่า Sig. มากกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลองที่ได้น่าจะมีความเหมาะสมคือ ไม่มีความแตกต่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุและสถานภาพสมรส ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ และปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในถิ่นปลายทาง

ตารางที่ 13 การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยเกี่ยวพัน โดยวิธีการวิเคราะห์ multinomial logistic (n= 500)

ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และ ปัจจัยเกี่ยวพัน	การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น					
	ปรับตัวได้น้อยและ ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐาน		ปรับตัวได้น้อย แต่ ตั้งใจตั้งถิ่นฐาน		ปรับตัวได้มาก แต่ ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐาน	
	B	Odds ratio	B	Odds ratio	B	Odds ratio
1. ปัจจัยส่วนบุคคล						
เพศ						
ชาย	-.367	.693	-.833	.435	-.437	.646
หญิง	===		===		===	
อายุ	.061	1.063	-.009	.991	.067*	1.069
สถานภาพสมรส						
ผู้ที่สมรสแล้ว	-.707*	.493	-1.066	.344	-.282	.754
ผู้ที่มีสถานภาพโสด/ม่าย/หย่า/แยก	===		===		===	
ขนาดครอบครัว	-.102	.903	.081	1.084	-.120	.887
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม						
การศึกษา						
ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรี/ สูงกว่า	-.083	.920	-.501	.606	.234	1.264
ประถม/ มัธยมต้น/ มัธยมปลาย/ ปวช.	===		===		===	
อาชีพเดิม						
เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	-.046	.955	-.990	.372	-.199	.820
อาชีพอื่นๆ/ นักเรียน/นักศึกษา	===		===		===	
รายได้	-.000*	.999	.000	1.000	.000	1.000

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และ ปัจจัยเกื้อหนุน	การปรับตัวและความตั้งใจตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของแรงงานย้ายถิ่น					
	ปรับตัวได้น้อยและ ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐาน		ปรับตัวได้น้อย แต่ ตั้งใจตั้งถิ่นฐาน		ปรับตัวได้มาก แต่ ไม่ตั้งใจตั้งถิ่นฐาน	
	B	Odds ratio	B	Odds ratio	B	Odds ratio
3. ปัจจัยเกื้อหนุน						
จำนวนครั้งของการย้ายถิ่น	.203	1.226	-.126	.882	.031	1.031
ระยะทาง	.001	1.001	.001	1.001	.001	1.001
การสนับสนุนของครอบครัวต้นทาง						
ไม่สนับสนุน	.098	1.103	1.062	2.891	.952	2.591
สนับสนุน	===		===		===	
เครือข่ายทางสังคมในถิ่นปลายทาง						
มีเครือข่าย	-.099	.906	-.402	.669	.197	1.217
ไม่มีเครือข่าย	===		===		===	
ระยะเวลาที่อาศัยในถิ่นปลายทาง	-.194**	.824	-.187**	.829	-.110**	.896
จำนวนครั้งที่ติดต่อกับถิ่นต้นทาง	-.001	.999	.001	1.001	-.000	.999
ค่าคงที่	1.973		1.487		-.352	
Pseudo R ² (Nagelkerke) = .310						
-2 Log Likelihood = 1018.753 (Sig.= .000) Percent Correct. = 55.6% (The cut value is 0.5)						
Goodness-of-Fit: Pearson Chi-Square = 1520.288 (Sig.= .125)						

=== คือ กลุ่มอ้างอิง

** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05